

చందమామ

ఆగస్ట్ 1967

Chandamama Press

VADAPALANI
MADRAS 26

OFFERS YOU...

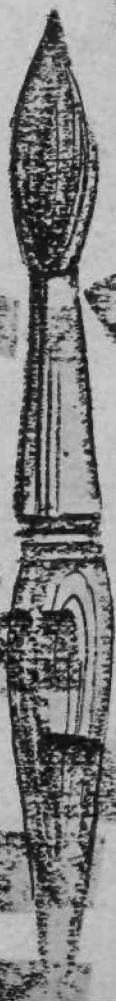
FINEST PRINTING..

Equipped with

**PHOTO GRAVURE
KLIMSCH CAMERA
VARIO KLISCHOGRAPH-**

-BLOCK MAKING

*and a
host of Others....*

మీ దిడ్డ జలుబుతో బాధపడుతున్నాడా?

విక్స్ వేపొరబ్ ను మీ దిడ్డ శరీరం మీద మృదువుగా పులమండి

అతని ముక్కు, తొమ్మ, వెనుకభాగాలపై విక్స్ వేపొరబ్ ను
రుద్దిన వెంటనే అతనికి జలుబు నుండి ఉపశమనం
కలుగుతుంది. విక్స్ వేపొరబ్ యొక్క వెచ్చని ఆవిరి తెరలు అతని
శ్వాసను సులభతరం చేస్తాయి. అతను రాత్రంతా విశ్రాంతిగా నిద్రపోతాడు.

విక్స్ వేపొరబ్

రాత్రి రాత్రే జలుబునుండి ఉపశమనాన్నిస్తుంది

శ్రీ
రాత్రి
రాత్రే

6316d

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు
వింతలు - విశేషాలు

★

భారతచరిత్ర - 73 ...	2
పుణ్యజలం ...	5
పాతాళదుర్గం - 18 ...	9
సహనశీల ...	17
వికాచికిపురుడు ...	23
మధ్యవర్తి ...	25
అనుమానవికాచం ...	33
రాగిరేకు ...	44
కృష్ణావతారం ...	49
ఆరణ్యపురాణం ...	57
ప్రపంచపు వింతలు	61

ఇవి గాక ఫోటో శిర్షికల పోటీ
మొదలైన మరి ఎన్నో
ఆకర్షణలు.

ఈనెలకు ప్రేమమైన నూనెలు

అగ్గిమార్కు కాబడిన
ఎ.యస్. బ్రాండ్
చాయపప్పు
నూనె

అగ్గిమార్కు కాబడిన
మేన్డన్ బ్రాండ్

నువ్వులనూనె

- గిరిదావరిడెల్లు నువ్వులనుండి అరటిగొక్కర మగుప్రత్యేకపద్ధతులతోతయారుకాబడినవి.
- రుచిరంగు, సువాసనలతో అన్నివంటపదార్థములను ఆమితమగు రుచివంతముగ చేయును.
- ఊరగాయలను చాలకాలము నిలువయుంచును.
- ముక్కుమెత్తబడినవివు, బుజ్జపట్టణియవు.
- తలకు వాడినయెడల మెదడుకు వలసవేయును.
- మెంట్రికలను బాగుగ పురుగునట్లు చేయును.
- 16, 4, 2, కి.గ్రా. డబ్బాలలో పేకింగు చేయబడుచున్నది.

విజెంటుస్ :

శ్రీ మాజెటి వీరరాఘవయ్య,
కమీషను మర్చంటు,
శివాలయం వీధి, విజయవాడ
Ms. పెరుమాళ్ళు & కో,
137, ఆదియప్పనాయక్ స్ట్రీట్,
మదరాసు

Ms. B. V. రావు & కో,
136, పురసువాకం హైరోడ్, మదరాసు

MFRS, ఆంధ్రప్రదేశ్ సుబ్బర్వక్రీ. నె

కాల్గేట్ ఛెడ్డ శ్వాసను నిరోధించండి రోజూ దంతక్షయం జరుగకుండా కాపాడుకొనండి!

ఎందుచేతనంటే: ఒక్కసారి తోముకుంటేనే కాల్గేట్ డెంటల్ క్రిమ్ నోటిలో చుర్చుననను మరియు దంత క్షయమునకు కారణమైన ముక్కు క్రిమును 85% వరకు తొలగించును.

కాల్గేట్ 10 మందిలో 7 గురికి చెడ్డ శ్వాసను వెంటనే నిరోధించించి మరియు రోజున అయిన వెంటనే కాల్గేట్ పదార్థాన్ని పళ్ళు తోముకొనుట వలె ఎక్కువ మందికి దంతక్షయమును దాగా అరికటించి, పూర్వము దంతక్షయ చరిత్రలో ఎన్నడూ తెలియ జేయనంతగా కాన పరిశోధనం వలె నిరూపించబడినది! ఒక్క కాల్గేట్ మాత్రమే దీనికి రుజువును కలిగివున్నది.

పిరియ కాల్గేట్ తో వ్యక్తమంగా పళ్ళు తోముకునే అలవాటును తేలికగా అవలంబిస్తారు. ఎందుచేతనంటే ఎక్కువ సేపు వింటే దాని పిచ్చుర మెంట్ లోడి మనాననంటే వారికి చాలా ఇష్టం.

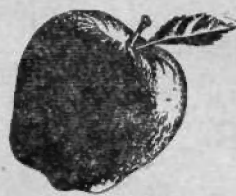
కుశ్రత కొరకు, కావా శ్వాసకొరకు మరియు వండ్లు తెల్లగా వుండుట కొరకు కాల్గేట్ పండ్లను వ్యక్తమంగా తోముకొనండి.

...ప్రపంచములోని ఏ ఒక్క ఇతర డెంటల్ క్రిమ్ కన్నా కాల్గేట్ నే ఎక్కువ మంది వాడుతున్నారు
©C.A.S. 11

మీకు పొడర కావాలంటే,
ఈ లాభమందిస్తుంటే
కాల్గేట్ టూత్ పౌడర్
దాస్తే పొందగలరు...
ఒకే రకపు వెంట
తరలిది వస్తుంది...

ఫోస్‌ఫోమిన్

శక్తిని వెంపొందించును.

ఆకలిని అధికము చేయును.

సహనశక్తిని పొచ్చించును.

శరీరముయొక్క

రోగనిరోధక శక్తిని ఎక్కువ చేయును.

అవును —

కుటుంబము అంతటికి ఫోస్‌ఫోమిన్
వల్ల ఆరోగ్యము కలుగును.

ఫోస్‌ఫోమిన్... బి కాంప్లెక్స్ విటమినులు మల్టిపల్
గ్లిసరోఫోస్ ఫేట్లుగల అకుపచ్చని పండ్ల రుచిగల టానిక్

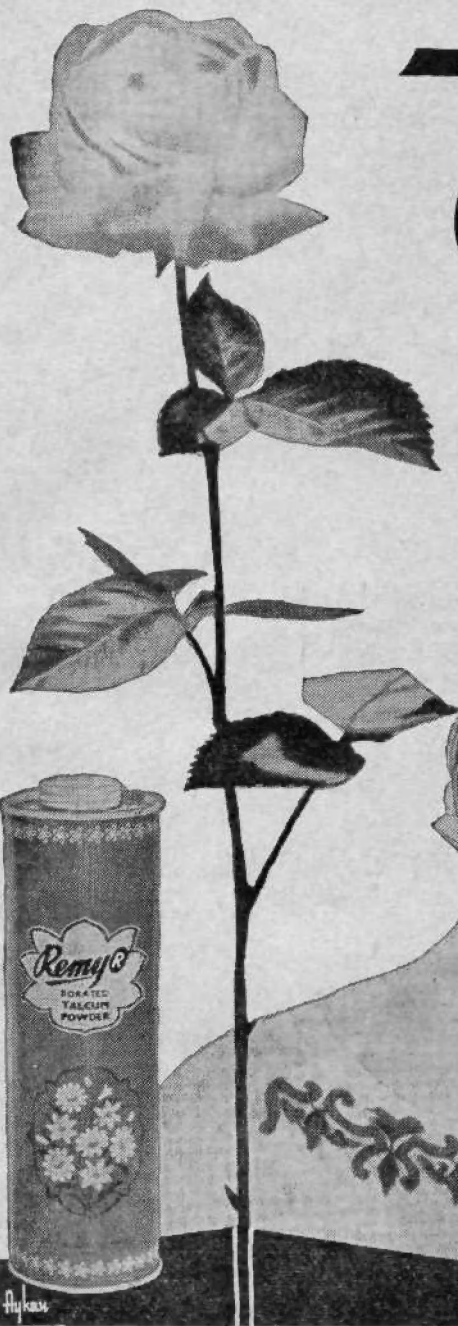

SQUIBB **TM**

® ఐ. ఆర్. స్క్విబ్ & సన్స్ ఇన్‌కార్పొరేటెడ్ వారి
రిజిస్టర్డ్ ట్రేడ్ మార్కులు చిహ్నం: డీని లెటెన్సు
ఉపయోగదారులు భరంచండ్ ప్రెంచండ్ ప్రయివేట్ లిమిటెడ్

SARABHAI CHEMICALS

Shilpi SC 50 A /67 Tel

రెమి

టాలగం
పొడరు

వేరుశనగ కాయ నీకు ప్యారీస్ నాకు

మీరు ఉపయోగించారా :

లాక్టోబాన్ బాన్స్

మిల్క్ టాపీ

మిక్సెడ్ ఫ్రూట్స్

హాజర్ బట్టర్ ప్లూచ్

పంచుకోండి

అనుభవించండి

ప్యారీ మిత్రులతో

జీవితము

విలాసవంతంగా

గడిచిపోతుంది

ప్యారీస్ — విశిష్ట రకపు మిత్రులను తయారుచేయువారు

ప్యారీస్ కన్ ఫెక్షనరీ లిమిటెడ్, మద్రాస్

కాల కూటమైనా కడుపులో దాచుకుని, కష్టాలను
కన్నుటిలో కరిగించి, పెరువు ప్రతిష్టల కాసం,
పాణావైనా సమర్పించే సజీవ సహవాకిల్లుమే - "ప్రేజన్టు"

STUDIO
Reophano

A.S.R. ఆంజనేయలు సమర్పించు మరేష కంట్రైన్స్

ప్రేజన్టు

దర్శకత్వం: K. S. పుకాకరావు + నిర్మాత: D. రామానాయుడు

నిజయ రివజ్

పొదుపునకు...

ప్రకృతవంతంగా, పరిశుభ్రంగా చిరకాలం, పొదుపుగా పని చేసే లాంపు.
ఎల్లప్పుడును వాడండి

బెంగాల్

బెంగాల్ లైట్ టెక్నాలజీ
బెంగాల్ లైట్ టెక్నాలజీ లాంపులే
ఎల్లప్పుడు వాడండి. నమ్మకమైనది.

మీకు చల్లని, ప్రకృతవంత
మైన వెలుగునిచ్చే లాంపు

బెంగాల్

హంస

లోత్రతదేవీకు సోల్ సెల్లింగ్ ఏజెంట్లు:

జి.ప. పరశురామ్ & కంపెనీ.

పాల తెలుపు లాంపు.

11-4-658/2, లకడికాపూల్, హైదరాబాద్. 4. A.P.

బెంగాల్ ఎలెక్ట్రికల్ కంపెనీ, బెంగళూరు-3 & మదరాసు-17

జీవన్ మిత్ర

రిజిస్టర్డ్ నంబరు 218728

కీరీందోవి కండరాంకా ర క్షకదాంకా అయ్యేదే దోషదా వృద్ధిచేయలేదు... లేవు అని కొందరనుకుంటారు. ఇది నిరాధారమైన దురభిప్రాయం. దీన్ని కొంగొనేదే కీరీందో.

కీరీందో: అద్భుతమైన బానిస. క్రిందవలెనే రాకుండాను, కండరాంకా, ర క్షకదాంకా అంతర్గతంగా వృద్ధిచేయబడతూ కొద్ది వారాల్లోనే మీ బయట పెరుగుతుంది. చివరగా ఉన్నదా కీరీందో వాని ఇంకా పెంపొందిస్తుంది.

కీరీందో పీనవల్ల బయట కనుమూతం వృద్ధికానే షుక్లకోపం ముదిరిపోతుంది. ఇది కీరీందో కండరాంకాపాటు కొవ్వుకూడా వృద్ధిచేస్తుంది కనుక, పూర్ణాయుధ దీని పీనవల్లము. ఎందుకంటే సంచించబడతూ కొవ్వుతో కీరీందో వికారంగా కయ్యబడుతుంది. కీరీందో పీనవల్లముక కాంకా కీరీందో వ్యాపారం అత్యంత అవసరం. దీనివల్ల కళ్ళు చి అక్కరి పెరుగుతుంది.

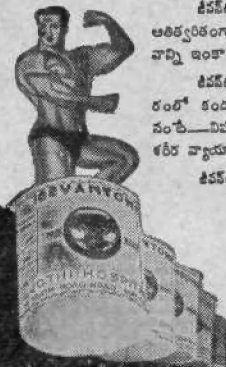
కీరీందో దానించే కల్పవృక్షమంటారు. ప్రపంచమంతటా కదులాడుతూ వున్నది కీరీందో పంకానో తోబుడుతుంది. దీనికి వశం లేదు.

450 గ్రాం. వెల రు. 10-00 [కపలా ఉప్పు రు. 3/- అదేం]

జ్యోతి హాస్పిటల్ (ఫోన్ నం. 440206)

(డా. నం. 1413) 32, వి. ఎన్. రోడ్డు, మద్రాసు - 17

డాక్టర్ రామోదరన్, M.A.I.A.D.S(Regd)

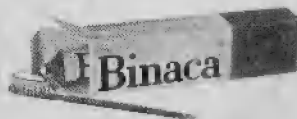

తెలుగులో మోటీ

C I B A

మృదువైన నీ తీయటి చూటలను ప్రేమించుచూ,
గునగున లాడు నడుచుచున వచ్చెడి
మృగంధ నాకనమునకు బిగాకా యెందరి
క్లౌరోఫిర్ ఆకట మెచ్చుచున్నది.
తమనరి సంభాషణలయే తీయగానే యుంచును,

Double Packed
for Freshness
and Flavour

Finest Biscuits you ever tasted

Foil wrapped
for Freshness
and Flavour

J.B. MANGHARAM & CO.

GWALIOR (India)

రూ. 10,000

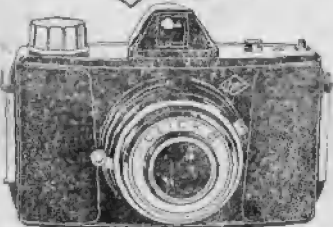
బహుమతులు

మీరు తీసిన
వాటిలో ఉత్తమ
ఫోటోతో గొప్ప
బహుమతి
గెలవండి!

రెండు మొదటి బహుమతులు
 ఒక్కొక్కటి రూ. 7,500 చెలువగుటకు
 రెండు 2వ బహుమతులు
 ఒక్కొక్కటి రూ. 1,000 చెలువగుటకు
 రెండు 3వ బహుమతులు
 ఒక్కొక్కటి రూ. 500 చెలువగుటకు
 రెండు 4వ బహుమతులు
 ఒక్కొక్కటి రూ. 100 చెలువగుటకు
 36 కాల్పేరియన్ బహుమతులు
 ఒక్కొక్కటి రూ. 50 చెలువగుటకు

Agfa క్లైక్ III

మనోహరమైన క్లైక్ III ఫోటో
 అన్వయములు, అక్కలెత్త
 కృషి, సంస్కృతి, జంతు
 పుష్ప, రోజుల్ని, విశేషవిశేషాల పులాల్ని, దేవునివలె మనస్సు
 మర్చిలే దానిని పోటో తీసే పరిణామానికి చెందినవారా మీరు?
 కాబోతే, పక్కర్ని అరేచైన లగ్నా క్లైక్ III కొని గొప్ప
 ఫోటోల పోటీలో ప్రవేశించండి. సాధారణమైన రాయాద్రితం
 మీకు పెద్ద లహరమిలిపి సంపాదించి పెట్టవచ్చు. మీకు వమి
 వంలానున్న అగ్నా-గేవర్ట్ డిండు దగ్గరనుండి గావి, లేక
 మాకు వ్రాసి గాని ప్రవేశ వ్రతయెత్తి తెప్పించుకొండి:
 కాంపెటిషన్ డిపార్ట్మెంట్, అగ్నా-గేవర్ట్ ఇండియా లిమి
 టెడ్, కస్తూరి బిల్డింగ్, తె. టాటా రోడ్, బొంబాయి-1.

అగ్నా క్లైక్ III - అంతర్జాతీయంగా ప్రసిద్ధికెక్కిన విశ్వసనీయమైన కెమెరా. క్లైక్ ఛలుకున్న పనిచేస్తుంది.
 గుణపెట్టి నొక్కండి. చాలి పోటీమీగులది 12 పెట్ట (8X6 సెం.మీ.) ఫోటోలు ప్రతి పిల్చు మీద వస్తాయి.
 అనంత శక్తివీకారం క్లైక్ నే కొనండి. దాని అరేదు కేవలం రూ. 46/50 మాత్రమే (స్టాండ్ వద్దనులు అదనం).

ఈ రోజే క్లైక్ చేయడం మొదలుపెట్టండి
 మీ ఫోటోలు డిసెంబరు 31, 1967 రోజుల మోకు వంపండి.
అగ్నా-గేవర్ట్ ఇండియా లి., బొంబాయి - న్యూఢిల్లీ - కలకత్తా - మద్రాసు.

CHAG-97-203 TL

ఇప్పుడే...

మీ సహాయం అవసరం!

"మన మందరమూ ఒకే జాతికి చెందినవారము. మనమంతా ఒకే ప్రజ. బీహారు, ఉత్తరప్రదేశ్, ఇతర అనావృష్టి ప్రాంతాలలో వచ్చిన అపద యావద్భారతదేశానికే వచ్చిన అపద. మనమంతా కలిసి అనావృష్టి పరిస్థితుల్ని ఎదుర్కొనాలి. కష్టసుఖాలను మనమంతా కలిసి పంచుకోవాలి. ఉజ్వల భవిష్యత్తుకు మనం ఐక్యంగా కృషి చేయాలి."

ఇందిరా గాంధీ

ప్రధాన మంత్రి

ప్రధాన మంత్రి కరువు సహాయక నిధికి
ఉదారంగా విరాళ మివ్వండి.

విరాళాలను నగదు రూపంలో కానీ, వస్తు రూపంలో కానీ
ఈ క్రింది చిరునామాకు పంపండి.

ప్రధాన మంత్రి కరువు సహాయక నిధి.

క్యాబినెట్ సెక్రటేరియట్, రాష్ట్రపతి భవన్,

న్యూ ఢిల్లీ - 4.

బలము మరియు శక్తి కోసం!

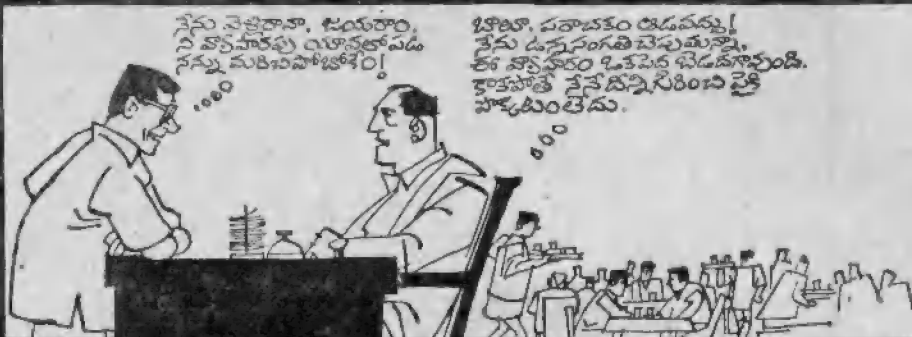
ఫోడ్ ఫిరస్ట్

బోర్న్ విటా

కోర్పిలిలా పోషకత్వమునకు సముచితమైనది. కండరములు మరియు డిస్కాలను బలపరచుటకు ప్రోటీన్లు, జిలకలు మరియు శక్తి కోసం కార్బోహైడ్రేట్లు. ఎముకలను దృఢముగా చేయుటకు ఇవిజలనదములు మరియు ఆరోగ్యమునకు అతి ముఖ్యమైన విటమిన్లు మీకు లభించును. కోర్పిలిలా కాయాదు చేసుకోవడం సులభం మరియు అది రుచిగా కూడా ఉండును!

Bournvita/CP-379A/2 Tel

శ్రీలక్ష్మి మామగారిని తన సన్నిహితులను జయవిజయ హోమిత జయంతో ఆట్టి కబుర్లు చెప్పుకుంటుంటే ఇప్పుడు, ఒకటి.....

నేను వెళ్ళిపోతాను, జయంతో, ని వర్తమానం ఇలాంటిది నన్ను మరచిపోకో!

శ్రీలక్ష్మి, పదావకం ఇలాంటిది! నేను దుర్మనంతి చెబుతున్నా. ఈ వర్తమానం ఒకటి ఇలాంటిది. కాకపోతే నేనే దిద్దిపెట్టింది పైకి పాడమంటేను.

అదేమిటి, జయంతో, అలా అంటావు?

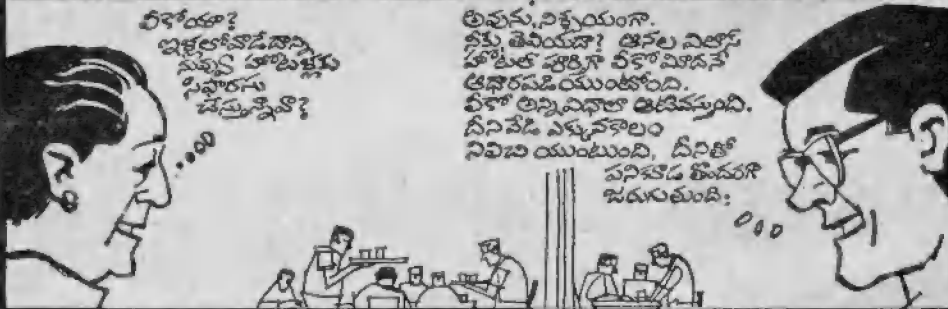
అవును శ్రీలక్ష్మి మంటి చెరుకు పెట్టెను సర్దుకొంటుంది. కట్టెలు, ఇంకా ఇలాంటివి నాకంటే పెరిగిపోతున్నాయి. నేను వర్తమానం నా వర్తమానం నా వర్తమానం!

నువ్వు ఏకో వాడుంటుంటే ముకులుపెట్టి తెగనుకుంటా.

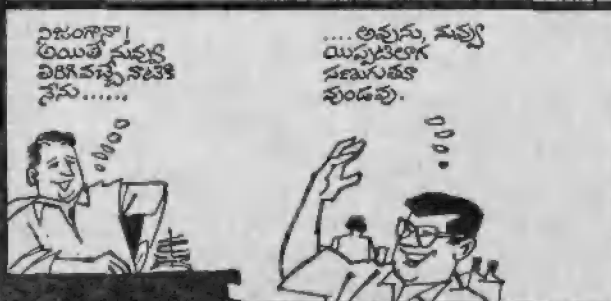
ఏకోయో? ఇక్కడ వాడే నాన్నా నువ్వు అలాంటిది నీవారం చేస్తున్నావా?

అవును, నిక్కయంగా. నీకు తెలియదా? ఆనల నిల్వలో హోమిత వర్తమానం ఏకో వర్తమానం ఆనల నిల్వలో ఉంటుంది. ఏకో అన్ని విధాలా ఉంటుంది. దీనినే నిక్కయంగా, దీనితో పనిచేయటం ముందు జరుగుతుంది.

నిజంగా? అయితే నువ్వు ఏకో వర్తమానం చేస్తున్నావా?

.....అవును, నువ్వు యిప్పుటిలాగ నాకు తెలుసుకుంటున్నావు.

లీకో

నైపుణ్యం లీకో కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్, నైపుణ్యం-1.

కనుగొనే వయస్సులోనే

అతనికి ఫోర్ హాన్స్ తో దంతసంరక్షణను నేర్పండి

మూడ్రవేళాంతుగురించి తెలుసుకోవామకుంటే మీ విద్వ ముమ్మంనే అడగుతాడు. ఈ దగ్గర నుండి అనేక ముఖ్య విషయాలు నేర్చుకుంటాడు. అందులో ఒకటి ఫోర్ హాన్స్ తో పరిష్కార శంకవంశిక. అది ఎట్లా తన పళ్ళు కాపాడుతుందో, ఎట్లా వంటకయినాను వివారిమంతో నేర్చుకుంటాడు.

ఒక దంతవైద్యునిచే నిర్మించబడ్డ యీ టూల్ పేన్లులో విగ్రహైన పళ్ళకు ఇగుళ్ళకు కావలసిన ప్రత్యేక మందులున్నాయి. అవి మీకు. మీ విద్వకు మంచిది. అందుచేత, ఇప్పుడు ఇకమీందు పళ్ళ బియ్యం రాకుండా ఎట్లా కాపాడుకోవాలో అతనికి నేర్పించండి. ప్రతి ఉదయం, రాత్రి ఫోర్ హాన్స్ వాడేటట్లు అతనికి ప్రోత్సహించండి. ఉపకారం అవసరమైన దంతవంశిక... ఇప్పుడే నేర్పించండి.

బాగు చెయ్యక ఫోర్ హాన్స్ తో దంతసంరక్షణ ఇప్పుడే నేర్పండి

ఉచితం: "పళ్లు ఇగుళ్ళను గురించి తీసుకోవలసిన శ్రద్ధ" అనే పుస్తకం. రంగుచిత్రాంతోనున్న ఈ పుస్తకం అనేక విషయాలను తెలుపుతుంది. పది శాతంలో పాఠకులకి. (కలెక్షన్ లు) 10 పై. విక్రయ వంశిక. అరవది. హావర్స్ వెంకట రెడ్డికి బ్యాంక్. పోస్ట్ బ్యాగు నెం. 10000. కొంభాయ. 1.

తేదీ:.....
అరవది.
మీకు కావలసిన శాత (1000 గీతలకుంటే) వెలుగు, బానిస, పాణి, మలా, గులాబి, ఉల్లా, వెలుగు, అరవది, మంబూరం, నేర్పక.
ఈ పుస్తకం అరవది రూపాయలకు పుస్తకాలలోని ముఖ్యమైనవి రాకము

ఫోర్ హాన్స్ టూల్ పేన్లు - ఒక ముఖ్యమైనవి నేర్పించండి

"C. 1"

CHANDAMAMA

అశోకా జ్యోతి
అమ్మా
బ్రలియంట్స్

నేడేమో మీ కళ్ళు మెల్లకలు
చాలానీటిగా అందంగా
ప్రకాశిస్తూ వున్నాయి

ఓ! అదా అది అశోకా అమ్మా బ్రలియంట్స్ ప్రభావం
ఒక అందమే కాదు మెరుకుకు చల్లగా హాయిగా వున్నది.
యిందు అమలక, బృంగ, పట్టివేరు, చందన, కేతకి, మొదలగు
మంచి ఓషధులు, అత్తురువులు చేరియున్నవి గానీ
వేసదీతో చాలామేలు కలుగజేయును

విజయా కెమికల్స్, మద్రాసు-7.

Shankar K...

A GREAT NAME IN HANDLOOMS

AMARJOTHI
FABRICS

BEDSPREADS
FURNISHINGS
& TOWELS

MFG: AMARJOTHI FABRICS
POST BOX NO 22 KARUR.

G. H. RAO

చందమామ

నంచాలకుడు : 'చక్ర పాణి'

అల్పలూ, అనామకులూ అయినవారు
చిత్తశుద్ధితో సాగించే పవిత్రకార్యాలను
ఘనులైనవాళ్ళు తమ కీర్తి ప్రతిష్ఠల
కోసం విస్తృతపరిచి, కలుషితం చేస్తారు.
ఈ నీతిని "పుణ్యజలం" అన్న కథ
చక్కగా నిరూపిస్తుంది.

శక్తిమంతులు శక్తిహీనులతో సహా
జీవనం చెయ్యగోరినప్పుడు తమ శక్తివి
అవతలివారి దౌర్బల్యాన్ని సరిచెయ్య
టానికే ఉపయోగించినప్పుడు సహా
జీవనం సాధ్యమవుతుంది. ఈ నీతి
"సహనశీల" [బేతాళకథ]లో ఉన్నది.

సంపుటి 42 ఆక్టోబర్ '67 సంచిక 4

భారత చరిత్ర

యూరపులో ఏడేళ్ళ యుద్ధం ప్రారంభమైన కారణంగా మన దేశంలో ఇంగ్లీషు, ఫ్రెంచి వర్గాల మధ్య యుద్ధం సాగినట్టు మనం లోగడ తెలుసుకుని ఉన్నాం. కాని ఈ యుద్ధం కర్ణాటకలో వెంటనే సాగలేదు. కారణ మేమంటే మద్రాసు ప్రాంతంలో ఉభయపక్షాల బలాలూ లేవు. బెంగాలులో యుద్ధం సాగించటానికి క్లైవ్, వాట్సన్లు ఇంగ్లీషు సైనిక, నౌకాబలాలను తరలించుక పోయారు. పుదుచ్చేరి నుంచి ఆక్కడి ఫ్రెంచి గవర్నరు ఫ్రెంచిబలాలను హైదరాబాదులో ఉన్న బుస్సీకి సహాయంగా పంపాడు.

1758 లో కర్ణాటక ప్రాంతంలో కూడా ఇంగ్లీషు ఫ్రెంచి పక్షాల మధ్య యుద్ధాలు సాగాయి. ఫ్రాన్సు నుంచి కొత్త బలాలు పంపబడ్డాయి. అయితే ఫ్రెంచి సైనిక, నౌకాబల మధ్య సామరస్యం లేని కార

ణంగా ఫ్రెంచిపక్షం చాలా నష్టపోయింది. ఒక వంక ఫ్రెంచి సేనలు ఒక్కొక్క ఇంగ్లీషు స్థావరాన్నే జయించుకు వస్తూంటే, ఫ్రెంచి నౌకాబలం బ్రిటిషు నౌకాబలానికి ఓడిపోయింది (ఏప్రిల్ 28). నౌకాబలం యొక్క సహాయం లేకుండా ఫ్రెంచి సేనలు మద్రాసును జయించటం సాధ్యం కాలేదు. అయితే సంవత్సరాంతం లోపల ఫ్రెంచి సేనలు ఇంగ్లీషువారి స్థావరాలలో మద్రాసు, తిరుచిరాపల్లి, చెంగల్పట్టులు తప్ప మిగతా అన్ని ప్రదేశాలనూ జయించి, డిసెంబరు 14న మద్రాసును ముట్టడించాయి. అయితే ఈ ముట్టడి నిరుపయోగమయింది.

ఆ తరువాత ఫ్రెంచివారి అపజయం పూర్తి కావటానికి ఒక సంవత్సరం మాత్రమే పట్టింది. ఫ్రెంచి సేనాపతి అయిన లాలీ అనేవాడు పెద్ద పోరాటాటు చేశాడు—అతను హైదరాబాదు నుంచి బుస్సీని పిలిపించి,

అక్కడి ఫ్రెంచి సేనను అసమర్థుల చేతిలో పెట్టాడు. ఆ అవకాశం గ్రహించి కైపు బెంగాలు నుంచి కర్నూల్ ఫార్డ్ అనేవాడి నాయకత్వం కింద సర్కార్లకు ఒక సేనను సంపాదించాడు. ఈ ఇంగ్లీషు సేన ఫ్రెంచి సేనను జయించి, రాజమహేంద్రవరాన్ని, మచిలీ పట్టణాన్ని ఆక్రమించుకుని, నిజాం సలాబత్ జంగ్ తో ఇంగ్లీషు కంపెనీకి అనుకూలమైన సంధి చేసుకున్నది.

కర్ణాటక ప్రాంతంలో కూడా ఫ్రెంచివారికి అవజయమే సంప్రాప్తమయింది. అదిలో కంటివరం వద్ద వాళ్ళు ఇంగ్లీషువారిని ఓడించగలిగారు గాని, అటుతరవాత ఫ్రెంచి సైనికుల అసంతృప్తివల్ల తిరుగుబాటు కూడా సంభవించింది.

చివరకు 1760 జనవరిలో వందవాని వద్ద ఫ్రెంచి సైనిక బలాలు యుద్ధం సాగించి, ఇంగ్లీషుబలాల చేతిలో తిరుగులేని పరాజయం పొందాయి.

1761 జనవరి 16 న పుదుచ్చేరి నగరం ఇంగ్లీషు సేనల వశమయింది. ఇంగ్లీషు వారు పుదుచ్చేరిలోని స్థావరాన్నే కాక, నగరాన్ని పూర్తిగా ధ్వంసం చేసి, "ఒక్క ఇంటి మీద కూడా కప్పులేకుండా" చేసేశారు. దాని తరవాత మరి రెండు ఫ్రెంచి స్థావ

రాలు—జింజీ, మలబారు తీరాన ఉన్న మాహే—ఇంగ్లీషువారి వశమయాయి. ఇక ఫ్రెంచివారికి ఇండియాలో స్థావరాలేమీ మిగలలేదు.

ఫ్రెంచివారి పరాజయానికి కారణాలు ఎన్ని ఉన్నప్పటికీ, బెంగాలు ఇంగ్లీషువారి అధీనం కావటమే వారి విజయాలకు మూల కారణం. బెంగాలు నుంచి మద్రాసుకు అంతలేని సేనలనూ, ధనాన్ని ఇంగ్లీషువారు తరలించగలిగారు. ప్లాసీయుద్ధం యొక్క సద్యః ఫలితమే ఫ్రెంచివారి ఓటమి. "బెంగాలు ఇంగ్లీషువారి కింద ఉండగా పుదుచ్చేరి స్థావరంగా పెట్టుకుని నెపోలియన్

సంతటి వాడైనా ఓడిపోక తప్పదు,' అని ఒక చరిత్రకారు డన్నాడు.

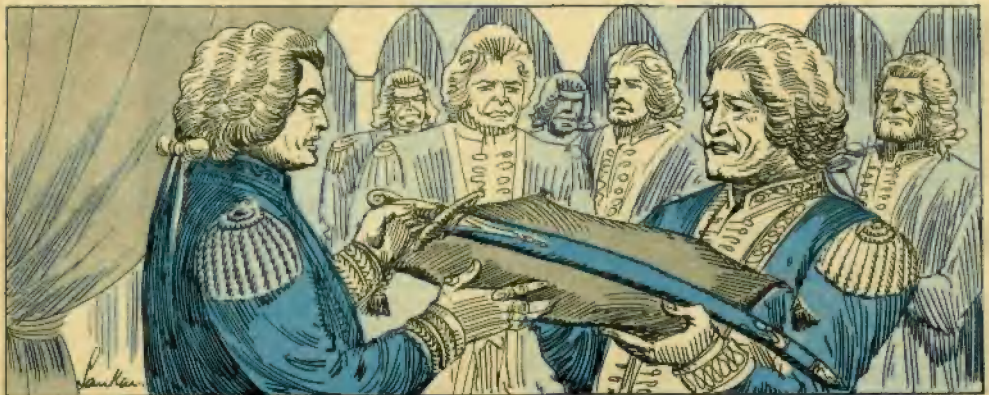
సైనికంగా బెంగాలు ఇంగ్లీషువారి అధిపత్యం కిందికి వచ్చినప్పటికీ రాజకీయంగా పెద్ద మార్పులు కలిగిన లక్షణాలేవీ పైకి కనబడలేదు. నవాబు పదవికి సిరాజుద్దౌలా స్థానంలో మీర్ జాఫర్ వచ్చాడు. నవాబు డర్బారులో ఇంగ్లీషువారి రెసిడెంటు ఒకడు మాత్రం అదనంగా ఏర్పడ్డాడు. అయితే మీర్ జాఫర్ మనుగడ కేవలమూ క్షైపు చేతిలో ఉన్నది.

1758 జూనులో కలకత్తా కోస్సిలువారు క్షైపును బెంగాలుకు గవర్నరుగా ఎన్నుకున్నారు. ఈ ఎన్నిక పైన ఇంగ్లీషు కంపెనీ సంవత్సరాంతంలో తన ఆమోద ముద్ర వేసింది. అయినప్పటికీ క్షైపు స్థానం సందిగ్ధంగానే ఉండిపోయింది. అవతల నవాబున్నాడు. అయితే ఆ నవాబు చర్యలను క్షైపు శాసనా వచ్చాడు. ఇది మీర్

జాఫర్ కు ఏ మాత్రమూ నచ్చలేదు. అయితే బ్రిటిషువారి సైనికబలం తనకు అండగా లేకపోతే అతను అధికారంలో నిలవలేడు. ఈ మాట ప్రత్యక్షంగానే (1759లో) రుజువయింది.

అలీ గౌహర్ (రెండవ షా ఆలం) అనే వాడు బెంగాలు, బీహారులను ఆక్రమించగోరి పట్నా నగరాన్ని ముట్టడించాడు. క్లైవ్ సహాయంతో మీర్ జాఫర్ ఆ ప్రమాదాన్ని నివారించుకోగలిగాడు.

ఈ విధంగా ఇంగ్లీషువారిపై ఆధారపడటం ఇష్టంలేక మీర్ జాఫర్ చిన్నురాలాని డచ్చివారితో రహస్యాలో చనలు సాగించాడు. ఇంగ్లీషువారి స్థానాన్ని కాజెయ్యాలన్న తహతహతో డచ్చివారు జావా నుంచి తమ బలాలను విలిపించ యత్నించారు. కాని ఈ యత్నాన్ని క్షైపు వడగొట్టి, 1759 నవంబరులో బేదారా వద్ద డచ్చివారిని ఓడించి, సంధికి ఒడబరిచాడు.

పుణ్యజలం

ఒకప్పుడు ధరణీపురానికి దివాకరు డనే ప్రతాపశాలి రాజుగా ఉండేవాడు. ఆయన ఒకసారి శత్రురాజుతో యుద్ధం చేసి, గెలిచి సైన్యాలతో తిరిగి వస్తూండగా, దారిలో, ధరణీరాజ్యపు పాలిమేర లోపల ఉండే పెద్ద ఎడారి ప్రాంతం మధ్య రాజుకు దాహమయింది. అది నిర్జలప్రాంత మని తెలిసి కూడా, ఎక్కడైనా గుక్కెడు నీళ్ళు దొరుకుతా యేమోనని రాజభటులు అన్ని పక్కలకూ బయలుదేరారు.

ఒక దిక్కుగా వెళ్ళిన వారికి ఒక చోట చిన్న వల్లమూ, దాని అడుగున చిన్న గుంటా, అందులో మూడు నాలుగంగుళాలు మాత్రమే లోతుగల నీరూ కనిపించాయి. నీటిని చేతిలోకి తీసుకుని నోటిలో పోసు కుంటే కొబ్బరినీళ్ళ లాగా రుచిగా, శుచిగా ఉన్నది. భటులు సంతోషించి, చిన్న లోటాతో చెంబునిండా నీరు తోడి తీసుకు

పోయి, రాజు కిచ్చారు. రాజు నీటిని తాగి, "ఈ ఎడారిలో అమృతం లాంటి నీరున్నదా? ఎన్నడూ వినలేదే!" అన్నాడు.

ఆయన స్వయంగా వచ్చి పల్లంలో ఉన్న గుంటనూ, అందులోని నీటిని చూశాడు. ఆయన పరివారంలో ఎంత మందికైతే దాహమయిందో, అంత మంది ఆ గుంట లోని నీరు తాగారు. ఎంతమంది తాగినా గుంటలోని నీరు తరగలేదు.

రాజు అక్కడే ఆ పూటకు మజిలీ చేసి, గుడారాలు దింపించాడు.

ఆ సమయంలో అక్కడికి ఒక సన్యాసి వచ్చి, పల్లంలోకి దిగి, గుంటలోని నీళ్ళు నెత్తిన చల్లుకుని, దానితో ముఖం కడు క్కుని, నీరుతాగి, రాజును చూడవచ్చి, ఆశీర్వాదించి, "ఇది పుణ్యజలం! దీన్ని తాగే భాగ్యం ఇంత కాలానికి నీకు కలగటం నీ అదృష్టం," అన్నాడు.

"దీన్ని ఎందుకు పుణ్యజల మంటున్నారు? ఇందులో ఏమిటి విశేషం?" అని రాజు సన్యాసిని అడిగాడు.

సన్యాసి ఇలా చెప్పాడు:

"ఒకప్పు డిక్కడ ఈ పల్లం కూడా లేదు. ఎండా కాలంలో ఒకనాడు వాన కురిసింది. మర్నాడు ఎండ దెబ్బకు తట్టు కోలేక ఎగురుతూ ఉన్న పిచ్చుక ఒకటి ఇక్కడ పడిపోయి, గిజగిజా తన్నుకుంటూ, ముక్కుతో నేలను పాడిచింది. కాస్త తడి దాని ఒంటికి తగిలింది. దానికే ఆ పిచ్చుక తెప్పరిల్లి, బలం వచ్చి, ఎగిరిపోయింది. అప్పు డక్కడ చిన్న గుంట అయింది.

తరవాత ఆ గుంటలో వాననీళ్ళు కొంచెంగా నిలిచాయి. నోరెండి పోయిన ఒక గద్ద వచ్చి ఆ గుంటను ఇంకా కొంచెం పెద్దది చేసి నీరు తాగి పోయింది. తరవాత ఈ ప్రాంతంలో ఉండే నక్కలూ, తోడేళ్లూ నీటి కోసం ఈ గుంట దగ్గరికి వచ్చి, మట్టిని ఇటూ అటూ చెదరగొట్టి గుంటను ఇంకా పెద్దది చేశాయి. క్రమంగా అడవి పండులూ, అడవి ఎనుములూ చిన్న గుంటను ఒక పల్లంగా తయారు చేశాయి. రాను రాను ఇందులో ఏనుగులు కూడా పొల్లాయి. పల్లం చాలా లోతూ, వెడల్పూ అయింది. వానలు బాగా కురిసినప్పుడు పల్లం నిండుతుంది. ఎంత ఎండా కాలమైనా దీని అడుగున బెత్తెడు లోతు నీరుండి, ఎడారిలో తిరిగే ప్రాణులకు దప్పిక తీర్చుతున్నది. ఎడారి కంతకూ ఇదే జలాశయం. ఇందులోని జలం పరమ పవిత్రమైనది. నేను ఎప్పుడూ ఇక్కడికే వచ్చి నీరు తాగుతుంటాను."

ఈ సంగతి చెప్పి సన్యాసి వెళ్లిపోయాక రాజు కొక అలోచన వచ్చింది. ఎంతమంది తాగినా పల్లం దిగువన ఉన్న నీరు ఏ మాత్రమూ తరగలేదు. దాన్ని బట్టి ఆ నీరు భూమి అడుగున చాలా విస్తృతంగా ఉండి ఉండాలి. అక్కడ ఒక

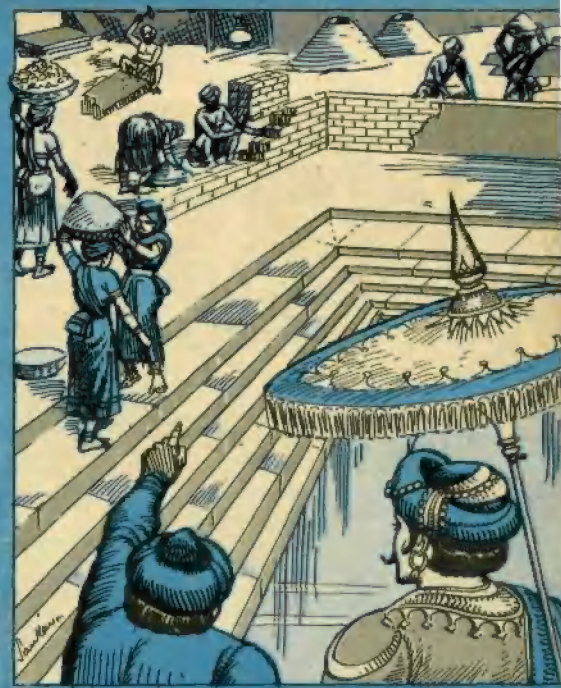

పెద్ద చెరువు తవ్వించినట్టయితే మంచి లోతూ, విస్తీర్ణమూ గల జలాశయం ఏర్పాటయి, ఎడారి కుండా ప్రయాణించే వారికి ఎంతో ఉపయోగంగా ఉంటుంది. అందువల్ల తనకు శాశ్వతమైన కీర్తి కలుగుతుంది.

ఇలా ఆలోచించి దివాకర మహారాజు ఆ పల్లం ఉన్నచోట పెద్ద చెరువు తవ్వించి, సమీపంలోనే ఒక సత్రం కట్టించి, అక్కడ విశ్రాంతి తీసుకునే వారికి వన్యమృగాల బాధ లేకుండా, చెరువుకూ, సత్రానికి కలిపి చుట్టూరా ఎత్తయిన ప్రహరీగోడ కట్టించి, అక్కడ ఆహారాత్రాలు రక్షకభటులను కాపు కూడా ఉంచాడు. ఆ చెరువుకు దివాకరసరోవరం అని పేరు పెట్టాడు.

చెరువు పూర్తి అయ్యాక, పూజా అదీ జరిగింది. ఆ సమయంలో చెరువు నీరు రాజు కాస్త ఆచమనం చేశాడు. అప్పుడాయనకు ఆ నీరు కొంచెం కటువుగానూ, వాసనగానూ ఉన్నట్టు అనిపించింది. కొత్తగా తవ్విన చెరువు కావటంచేత అలా ఉండి ఉంటుందనుకున్నాడు.

ఆ చెరువు తన కెంతో ప్రతిష్ఠ తెస్తుందని రాజు ఆశించాడు. అందుచేత దాన్ని ఎంత మంది ప్రయాణీకులు వాడుకుంటున్నారో, వాళ్లు దాన్ని గురించి ఎంత గొప్పగా చెప్పు

కుంటున్నారో ఆయన విచారించి తెలుసుకుంటూ ఉండేవాడు. చెరువునీరు స్నానాలు చెయ్యటానికి తప్ప తాగటానికి పనికిరాదని అందరూ చెప్పుకోసాగారు. చెరువు వద్ద ఉన్న సత్రాన్ని కనిపెట్టుకుని ఉన్నవారూ, రక్షకభటులూ దాని నీరే తాగవలసి రావటం చేత చాలా బాధపడుతున్నారు. వాళ్లు తమను అక్కడికి పంపవద్దని కూడా రాజు గారిని వేడుకున్నారు.

రాజు హతాశుడయ్యాడు. “అక్కడికి రోజూ ఒక సన్యాసి వస్తున్నాడే, ఆయనను ఒకసారి నా దగ్గరకు పంపండి,” అని రాజు భటులతో అన్నాడు.

"చెరువు తవ్వక సన్యాసి ఎవరూ అటు కేసి రాలేదు," అని భటులు ఆయనకు జవాబు చెప్పారు.

రాజుకు మరింత ఆశ్చర్యమయింది. ఆయన భటులతో, "చెరువుకు సమీపం లోనే ఎక్కడో ఆ సన్యాసి ఉంటాడు. వెతికి తెలుసుకుని, ఆయనను నా వద్దకు పంపండి," అన్నాడు.

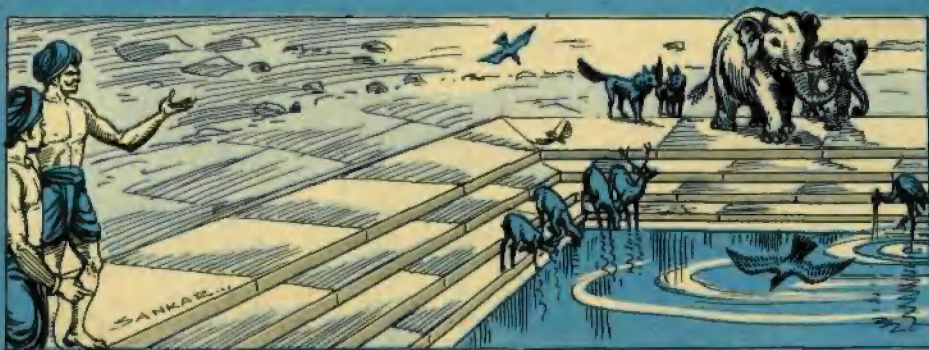
కొద్ది రోజులు గడిచాక సన్యాసి వచ్చి, "రాజా, నన్ను రమ్మన్నావట. ఏమిటి విశేషం?" అని అడిగాడు.

"మీలాటి వాళ్ళ కోసం నేను కష్టపడి పెద్ద చెరువు తవ్వించి, అన్ని సౌకర్యాలూ అమర్చితే, మీరు ఆ చాయలకే రావటం లేదుట. ఏమిటి కారణం?" అని రాజు అడిగాడు.

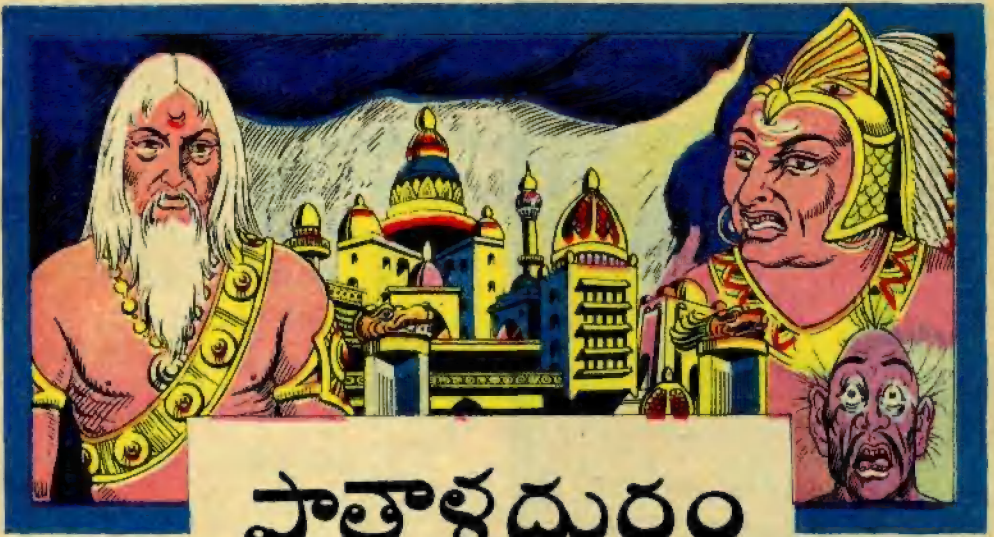
"అవును. నేను మరొక చోటికి వెళ్తున్నాను. కారణమిదిగావు గనక చెబుతాను. ఇప్పుడది పుణ్యజలం కాదు. నేరు

లేని జంతువులు తమ స్వశక్తితో ఏర్పరచుకున్న జలాశయాన్ని నువు నీ సేవకుల శ్రమతో పెద్ద చెరువుగా తయారు చేశావు, బాగానే ఉన్నది. కాని ఆ జలాశయం మీద బతుకుతూ వచ్చిన నేరులేని జంతువులకు అందులో ఒక్క చుక్క దక్కకుండా చుట్టూ ప్రహరీ కట్టి, ఆ బలానికి కాపు పెట్టావు. ఆ చెరువును నీ కిర్తి చిహ్నంగా చేసుకుని దానికి దివాకరసరోవరం అని పేరు పెట్టావు. అందుచేత పుణ్యజలం కాస్తా కలుషితమైపోయింది," అన్నాడు సన్యాసి.

రాజుకు తన తప్పు తెలిసినవచ్చింది. ఆయన చెరువు చుట్టూ కట్టించిన ప్రహరీ గోడను పడగొట్టించేసి, అక్కడ కావలా ఉండే భటులను తొలగించాడు. "దివాకర సరోవరం" అని రాసి ఉంచిన రాతిపలకను కూడా తీసేయించాడు. కొంతకాలం గడిచింది. ఆ చెరువులో నీరు అమృతంలాగా ఉన్నదని చెప్పుకొసాగారు ప్రజలు.

పాతాళదుర్గం

18

[కాలశంఖర మాంత్రికుడు రాత్రివేళ కొండ మీది నరోవరంలో దిగి, జలస్థంభనం చేసి, బంగారపు రంగులో వున్న ఒక మొసలి పిల్లతో నీటి మీదికి తెలాడు. ఆ నమయంలో రాక్షసులు కాలుస్తున్న తారాజువ్వలు పాతాళదుర్గం వైపు నుంచి పైకెగర సాగినై. మాంత్రికుడు అనుచరులతో తన రహస్యనివాసం కేసి బయలుదేరాడు. తరవాత—]

మహాకలి రాక్షసుడు నివసించే పాతాళ దుర్గం దాదాపు ఒక అరకోసు విస్తీర్ణం వుంటుంది. దుర్గంచుట్టూ వలయాకారంలో, ఆ కాశాన్నంటుతున్నట్టుండే కొండలు నిటూరుగా వుండటంవల్ల, ఆ అరణ్య ప్రాంతాల నివసించేవారెవరికీ అక్కడ దుర్గం వున్నదన్న సంగతే తెలియదు. దుర్గం నుంచి అరణ్యంలోకి వెళ్ళేందుకు రాక్షసులు కొండలో ఒక చోట సన్నని మార్గం తొలి

చారు. దాన్ని వాళ్ళూ, వాళ్ళ బానిసలూ అరణ్యంలోకి పోయేందుకు వుపయోగిస్తూంటారు. ఎప్పుడైనా బుద్ధిపుట్టి దుర్గం వదలదలిస్తే మహాకలి ఆ దారినే ఏనుగుల రథం మీద అరణ్య విహారానికి వెళ్ళి వస్తూంటాడు.

ఒక్క మిట్టమధ్యాహ్నం వేళ మాత్రమే పాతాళదుర్గం మీద సూర్యరశ్మి పడుతుంది. ఉదయ సంధ్యాకాలాల్లో కొండలూ,

‘చందమామ’

అరణ్యం వెలుగులో మునిగి తేలుతూంటే, పాతాళదుర్గం చిమ్మ చీకటిలో మునిగి వుంటుంది. ఆ సమయాల్లో రాక్షసులు పెద్దపెద్ద అడవి మానులతో నెగళ్ళువేసి, ఆ కాంతిలో పనులు చేసుకుంటూంటారు.

రాక్షస సంహారానికి కాలశంఖం మంత్రి కుడు ఎంతో కాలంగా ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాడు. ఆ ప్రయత్నా లిప్పటికి ఫలించే సూచనలు కనిపించి, అతడు ఎంతో ఆనంద పడుతున్నాడు. ఇప్పుడు పాతాళదుర్గంలోని రాక్షసుల్లో కుంభీరుడి అనుచరులు కొంత మంది అతడి వశం అయ్యారు. మహాకలి చెరలో పెట్టిన కుంతలదేశ మంత్రి కొడుకైన

శశికాంతుణ్ణి, అతడు బలవంతంగా వివాహం అడచూస్తున్న రాకుమారి కాంతిసేననూ సమయం వచ్చినప్పుడు రక్షించి మాంత్రి కుడి కొండగర్భంలోని రహస్యనివాసానికి చేర్చేందుకు కుంభీరుడు అంగీకరించాడు. మహాకలిని అతడి బంధువర్గాన్ని అంతం చేసిం తరవాత, పాతాళదుర్గాన్ని కుంభీరుడి కివ్వటానికి కాలశంఖంబుడు ఒప్పుకున్నాడు.

మాంత్రికుడు సరోవరం నుంచి బంగారు మొసలిపిల్లతో తన నివాసానికి తిరిగి వచ్చేప్పుడు, ధూమక సోమకులతో అనేక సంగతులు చెప్పాడు గాని, మహాకలిని ఏ పథకం వేసి తాను చంపబోతున్నదీ మాత్రం చెప్పలేదు. "మరికొద్దీ ఘడియల పాటు అదంతా రహస్యంగా వుండవల సిందే," అన్నాడతడు.

కాని, ఆ రహస్యం ఏమిటో ధూమక సోమకులకూ, విరూపుడికి కొంత తెలిసి పోయింది. వాళ్ళు మాంత్రికుడితో కలిసి వస్తూండగా, పెద్దపెద్ద బుట్టలు తలచి మీద పెట్టుకుని కొందరు వాళ్ళకు ఎదురయ్యారు. ఒకటి రెండు చోట్ల ఆ బుట్టలను తాళ్ళతో మహావృక్షాల కొమ్మల్లోకి ఎక్కిస్తున్నవాళ్ళు, వాళ్ళ కంటబడ్డారు. గుహల్లోకి పోయే మెట్లను సమీపించే సరికి వారికి భద్రుడు

ఎదురై, కాలశంఖర మాంత్రికుడితో,
 "దాదాపు ఏర్పాట్లన్నీ పూర్తయినై. ఓష
 ధులూ, భస్మాలూ—అన్ని చెల్లెక్కించాం.
 సూర్యోదయంవేళ గాలి అనుకూలం కాగానే
 వాటిని కొద్దికొద్ది మోతాదుల్లో, పాతాళదుర్గం
 లోని రాక్షసుల మీద ప్రయోగించటం
 జరుగుతుంది," అని చెప్పాడు.

"బావుంటి. రాక్షసు లసలే మద్యపాన
 ప్రియులు. ఆ కైపుకు మన ఓషధులమత్తు
 తోడయిందంటే, వాళ్ళిక ప్రపంచమే మరిచి
 పోతారు. ఆ తరవాత నీళ్ళూ, రాళ్ళూ,
 బాణాలూ, అడవిమృగాలూ వాళ్ళను యమ
 పురికి ప్రయాణంకట్టిస్తవి! మహాకలి చెరలో
 వున్న మనవాళ్ళతో కుంభీరుడు సూర్యో
 దయంతోనే బయలుదేరి సరోవరం చేరాలి.
 ఆ సంగతి వాడు మర్చిపోయాడో, రాక్షసాధ
 ములతోపాటు వాడూ, మన మిత్రులూ
 కూడా నా మంత్రశక్తికి బలైపోతారు,"
 అన్నాడు కాలశంఖరుడు.

భద్రుడు తలవంచుకుని కొంచెం సేపు
 ఏదో ఆలోచించి, "మహామాంత్రికా!
 అందుకు నేనొక చిన్న జాగ్రత్త తీసుకుం
 టాను. శశికాంతుణ్ణి, కాంతిసేననీ యిప్పుడే
 సరోవరప్రాంతం చేర్చమని కుంభీరుడికి
 కబురంపుతాను," అన్నాడు.

ఆ మాటకు మాంత్రికుడు కళ్ళింతచేసి,
 "నీ స్నేహితుల రక్షణ ప్రయత్నంలో నీవు
 నా పథకం అంతా పాడుచేసేట్టున్నావు.
 నీవు, ఆ రాక్షసుడి దగ్గరకు వంపే మనిషిని
 మహాకలి సేవకులు చూస్తే ఎంత ప్రమా
 దమో వూహించావా? వాణ్ణి వాళ్ళు దొరక
 పుచ్చుకుంటే, క్షణాల మీద మన రహస్యా
 లన్నీ వాడి చేత చెప్పించగలరు. అందుకే
 ముఖ్య విషయాలు పరమ రహస్యంగా
 దాచివుంచాను. నీవు మాత్రం కుంభీరుడి
 దగ్గరకు ఎవర్నీ వంపకు," అన్నాడు.

భద్రుడు అంగీకార సూచకంగా తలా
 దించి వెళ్ళిపోయాడు. మాంత్రికుడు,

విరూపుడి కేసి తిరిగి, "నీ నల్లగరుడుడు మనుషులకు బాగా మాలిమి అయిందేనా? బంగారు మొసలిపిల్లను తోశాడు. గరుడ పక్షి మొదట్లో దాన్ని ముక్కుతో పాడవ బోయింది. కాని, విరూపుడు వారించే సరికి తల అటూ యిటూ తిప్పి దాని కేసి చూస్తూ, చిన్నగా కీ పెట్టసాగింది.

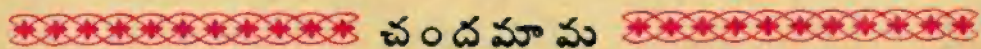
విరూపుడు, గరుడపక్షిని మాంత్రికుడి చేతికిస్తూ, "ఇదేదో దేవతా పక్షి! మనుషుల్ని మించిన జ్ఞానం దీనికున్నది. శిథిల దేవాలయం దగ్గర యిది సరవాసరాన్ని ఒక్క దెబ్బతో కింద పడకొట్టేందంటే నమ్ము, దొరా," అన్నాడు.

మాంత్రికుడు గరుడపక్షిని అందుకుని కిందపెట్టి, దాని ముందుకు తన దగ్గిరున్న బంగారు మొసలిపిల్లను తోశాడు. గరుడ పక్షి మొదట్లో దాన్ని ముక్కుతో పాడవ బోయింది. కాని, విరూపుడు వారించే సరికి తల అటూ యిటూ తిప్పి దాని కేసి చూస్తూ, చిన్నగా కీ పెట్టసాగింది.

"భేష్, సెభాష్!" అంటూ కాలశం బరుడు గరుడపక్షి కాలిన వేలాడుతున్న తాడును చేతికి తీసుకుని మొసలిపిల్ల నడుముకు బిగించాడు. తరవాత ఆ రెంటికి కడుపునిండా మేతపెట్టమని విరూపుణ్ణి ఆజ్ఞాపించాడు.

కింద పాతాళదుర్గం వైపునుంచి క్రమంగా రణగొణ ధ్వని ఎక్కువ కాసాగింది. రాక్షసులు పెద్దపెద్ద మంటలు వేసి వాటి చుట్టూ గొతుతూ పాటలు పాడసాగారు. కొందరు తాగిన మైకంలో భగభగ మండే మంటల్లో నుంచి కేకలుపెడుతూ అటూ యిటూ పరిగెత్తసాగారు. కాలశంబరుడు వాళ్ళ కేసి కొద్దిసేపు చూసి తృప్తిగా నవ్వుతూ, "ఇది, అదుర్కారుల ఆఖరి వేడుక. మనవాళ్ళు మంత్రించిన ఓషధి భస్మాలను గాలి వాటున వాళ్ళ మీదికి పదులుతున్నారు. చూశారా? దుర్గం మీద గాలిలో తెల్లగా

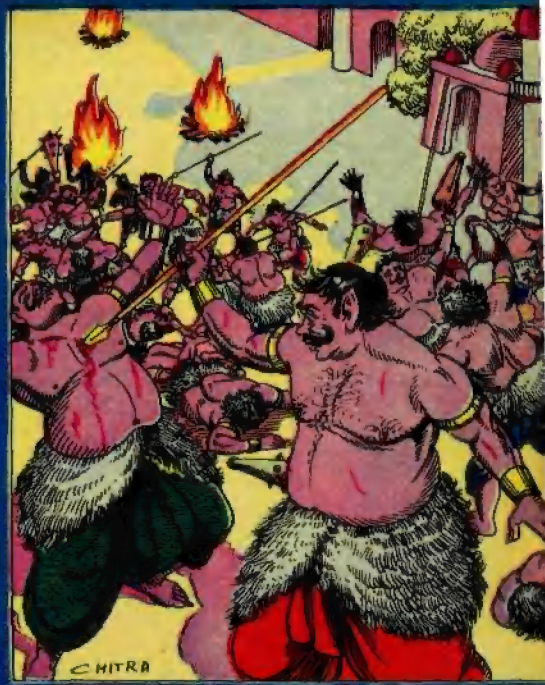

చందమామ

కనిపించేదంతా, అదే! వాళ్ళు దాని ప్రభావం వల్ల క్రమంగా మతులు పొగొట్టుకుంటారు. మహాకలి యింకా అక్కడి కొచ్చినట్టులేదు. ఒకవేళ వాడు మంత్రోపధి ప్రభావం నుంచి తప్పుకున్నా, అనుచర సహాయంలేని వాణ్ణి, నా మంత్రదండం ప్రయోగించి క్షణాల మీద నాశనం చేయగలను,” అన్నాడు.

మాంత్రికు డీ విధంగా తన అనుచరులతో సంభాషిస్తూ, పాతాళదుర్గంలో రాక్షసులు చేస్తున్న కోలాహలం చూస్తూ కొంత సేపు గడిపాడు. అంతలో తూర్పు తెల్లనై క్రమంగా సూర్యదర్శన మైంది. కాలశంఖుర మాంత్రికుడు నిలబడివున్న కొండప్రాంత మంతా వెలుగులో మునిగి పోయింది. ఆతడు కింద వున్న రాక్షసులకు తాను కనబడకుండా వుండేందుకు అనుచరులతో చెట్లగుబురుల్లోకి పోయి, తన నౌకర్లు దుర్గం మీద గుప్పెళ్ళతో గాలివాలున విసురుతున్న అమోఘ మూలికాభస్మాల కేసే తృప్తిగా చూస్తూ, “ఆ రాక్షసులు కేవలం తెచ్చి పెట్టుకున్న శివంతో ఆ నృత్యాలూ, మంటల్లో దూకటం చేస్తున్నారనుకోకండి. నేను మంత్రించిన భస్మాలు వాళ్ళ మీద పడి, వాళ్ళను ఉన్నతల్ని చేస్తున్నవి.

ఇంక కొద్ది సేపట్లో వాళ్ళు పూర్తిగా పిచ్చి వాళ్ళయిపోతారు,” అన్నాడు.

కాలశంఖురుడి మాటలు కేవలం ప్రగల్భాలు కాదు. అప్పటివరకూ పాడుతూ గెంతుతున్న రాక్షసుల్లో కొందరు, ఒకళ్ళ నొకళ్ళు కవ్వించుకుని కూలాలతో, గదలతో కొట్టుకో సాగారు. అందులో రెండు పక్షాలుగా విడిపోయి తన్నుకోవటం అంటూ ఏమీ లేదు. అందినవాణ్ణి అందిరవాడు ఎడాపెడా బాదేస్తున్నాడు.

పాతాళదుర్గం ముందున్న మైదాన ప్రదేశ మంతా చిన్న యుద్ధరంగంగా మారి పోయింది. మాంత్రికుడు పరమానందం

చెంది కాంభవీ! అంటూ మంత్రదండాన్ని కళ్ళకద్దుకో బోయేంతలో, ఏనుగుల రథం మీద మహాకలి శరవేగంతో కొట్లాడుకొంటున్న రాక్షసుల మధ్యకు వచ్చాడు. అతడి వెంట పెద్దపెద్ద గదలు ధరించిన ఇరవై ముప్పైమంది అతి బలశాలులైన రాక్షసులున్నారు. వాళ్ళు మామూలు రాక్షసుల కన్న మరీ కొంచెం ఒడ్డూ పొడుగూ వున్నారు. వాళ్ళు మహాకలి రాక్షసుడి అంగరక్షక దళంలోని వాళ్ళు.

మహాకలి కొండగుహలు దద్దరిల్లేలా కేకలు పెడుతూ, తన చేతిలోని పొడవాటి ఖడ్గమృగ చర్మపు కొరడాతో పొట్లాడుకుంటున్న

టున్న రాక్షసులను కసిగా కొట్ట సాగాడు. అతడి అంగరక్షకులు వాళ్ళను విడదీసి దూరంగా నిలబెడుతూ, ఎదురు తిరిగిన వాళ్ళను గదలతో పొడవసాగారు.

"దెబ్బకు దెయ్యం దడుస్తుందంటారే... అదే ఇప్పుడు జరుగుతున్నది. మన మంత్రోషధాల శక్తి వృథా అయే ప్రమాదం రావచ్చు," అంటూ కాలశరీబర మాంత్రికుడు పక్కకు తిరిగి, "భద్రు డెక్కడ? కుంభీరుడు మనం రక్షించవలసిన శశికాంతుణ్ణి, కాంతిసేననూ కారాగారం నుంచి తప్పించి సురక్షితంగా సరోవర ప్రాంతం చేరటానికి ఇదే మంచి అదను," అన్నాడు.

మాంత్రికుడి మాటల ధోరణి, వాలికం లోగడ వున్నంత ధీమాగా లేవు. తన పథకం ఎక్కడో దెబ్బ తినబోతున్నదన్న భయం పట్టుకున్నవాడిలా అతడు ప్రవర్తిస్తున్నాడని ధూమకుడు అనుమానించాడు. పాతాళ దుర్గ ప్రాంతంలో మహాకలి, అతడి అంగరక్షకులూ కలిసి రాక్షసుల్ని చిన్నచిన్న ముతాలుగా విడదీసి వాళ్ళ కేదో చెపుతున్నారు. బహుశా మహాకలి తనకు మాంత్రికుణ్ణుంచి ప్రమాదం రానున్న సంగతి కుంభీరుడి అనుచరులైన రాక్షసుల్లో ఏ ద్రోహ ద్వారా నైనా తెలుసుకున్నాడా?

ధూమకు డిలా ఆలోచిస్తున్నంతలో భద్రుడు ఇద్దరు అనుచరుల్ని వెంటబెట్టుకుని అక్కడికి సరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి, "మహామాంత్రికా! దుర్గంలో రేగిన అల్లకల్లోలం అవకాశంగా తీసుకుని, కుంభీరుడు మన వాళ్ళతో సరోవర ప్రాంతానికి బయలుదేరాడు. అఖిరి క్షణంలో భామానింగి రహస్యం గ్రహించి ఏదైనా చేయబోయివుంటుంది—దాని నేరు కట్టి భుజాన వేసుకుని వస్తున్నాడు. చెట్ల మీద వున్న మన వాళ్ళు చూసి చెపుతున్నారు," అన్నాడు.

"జై శాంభవి! విజయం మనదే! పడి పన్నెండు నిమిషాల కాలం రాక్షసుల దృష్టిని మరొక వైపుకు మరల్చగలిగామా, వాళ్ళు చచ్చినవాళ్ళ కింద జమే. విరూపా! నీ సల్లగరుడుణ్ణి రాక్షసుల మీదికి పదులు. ఏం జరుగుతుంటే చూద్దాం. దాని కాలికి బంగారు మొసలిపిల్లను కట్టాంగదా?" అన్నాడు మాంత్రికుడు.

విరూపుడు సల్లగరుడపక్షి తల నొకమారు నిమిరి దాన్ని రెండు చేతులతో పైకెత్తి రాక్షసు లున్న మైదానం కేసి పదిలాడు. అది కీ అని అరుస్తూ వాళ్ళ మీద ఎగర సాగింది. దాని కాలికి కట్టివున్న బంగారు మొసలిపిల్ల గిలగిలా కొట్టుకుంటూ సూర్య కాంతిలో మిలమిల మెరుస్తున్నది. పక్షిని చూసిన రాక్షసులు చేతులు పైకెత్తి దణ్ణాలు పెడుతూ, 'మహాకలి ప్రభువువారి తండ్రి ఘోరకలి స్వయంగా తమ శతవర్థంతికి వచ్చారు!" అంటూ కేకలు పెట్టి, నేల మీద ప్రాణాచారాలు పడసాగారు.

కాలశంబరుడు బ్రహ్మనందపడి "సరోవరం దగ్గిర చెట్టు బోదెకు కట్టివున్న మోకుల్ని నీటిలో నుంచి బయటికి లాగండి, వాటి వెంట ఒక బండరాయి వస్తుంది. మన వాళ్ళందర్నీ గుహల్లో నుంచి కొండ మీదికి రమ్మనండి," అని తన అనుచరుల్ని ఆజ్ఞాపించాడు. —(ఇంకావుంది)

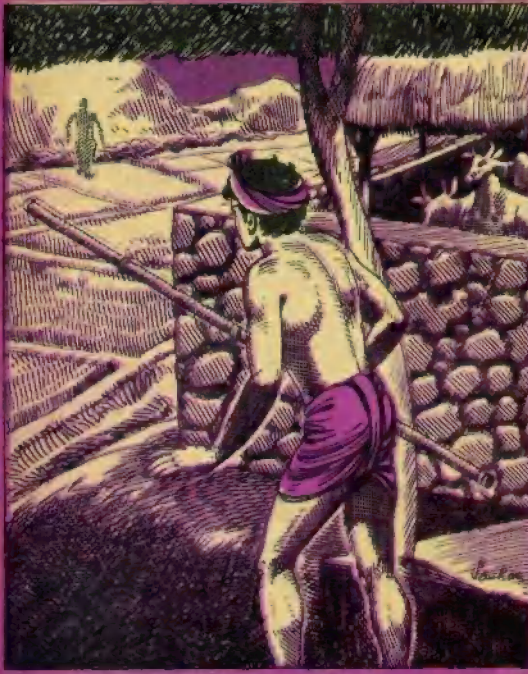
సహనశీల

పట్టు వదలని విక్రమార్కుడు చెట్టు వద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టు పై నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి సడవసాగాడు. అప్పుడు శవం లోని బేతాళుడు, “రాజా, నీ సహనశక్తి అత్యాశ్చర్య కరమైనది. నిన్ను చూస్తుంటే శివకాముడు పెళ్ళాడిన కేతకి అనే స్త్రీ జ్ఞాపకం వస్తున్నది. శ్రమ తెలియకుండా ఉండగలం దులకు నీకు వాళ్ళ కథ చెబుతాను విను,” అంటూ ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు:

ఒక కొండ ప్రాంతంలోని ఒక గ్రామంలో శివకాము డనే కాపుయువకు డుండేవాడు. అతని పాలం కొండనానుకునే ఉండేది. అక్కడే అతని పశువుల దొడ్డి కూడా ఉండేది. పైరు కోతకు వచ్చినది మొదలు పంట ఇంటికి చేరినదాకా అతను ఆ పశువుల దొడ్డిలోనే అమోరాత్రాలు గడిపేవాడు. ఎందుచేతనంటే ఆ ప్రాంతాల దొంగల

బేతాళ కథలు

భయమూ, దుండగీళ్ళ భయమూ ఉండేది. ఒక చీకటి రాత్రి శివకాముడు మంచం మీద నడుము వాల్చబోతూండగా కొండ పక్క నుంచి ఏదో అలికిడి వినిపించింది. అతను చప్పన పశువుల చావిడి నుంచి బయటికి వచ్చి చూస్తే, కొండ మీదికి ఎవరో వేగంగా ఎక్కి పోతున్నట్టు కారుచీకట్లో అస్పష్టంగా కనిపించింది. శివకాముడు దుడ్డుకర్ర ఒకటి తీసుకుని వరుగున కొండ దారి వెంబడి వెళ్ళాడు.

కాని ఆ దారి చిన్న మలుపు తిరిగేసరికి అతని ఎట్టవెడట ఒక ఇల్లు కనబడింది. ఇంటి లోపల దీపాలు వెలుగుతున్నాయి.

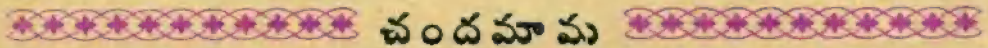
ఆ ఇంటిని చూసి శివకాముడు దిగ్భ్రాంతుడయ్యాడు. ఎందుచేతనంటే అతనికి తెలిసినంతవరకు ఆ ప్రాంతాల ఇల్లు అన్నది లేదు. తన పశువుల దొడ్డికి ఇంత సమీపంలో ఇల్లేప్పడొచ్చిందో, అందులో ఎవరుంటున్నారో అతనికి అంతుచిక్కలేదు.

ఈ వింత ఏమిటో తేల్చుకుందామని అతను ఇంటిని సమీపించి, లోపలికి అడుగు పెట్టాడు. అది కొత్తగా కట్టిన ఇల్లులాగా లేదు. చూడటానికి మోతుబరి ఇల్లులాగా ఉంది. లోపల కలపసామగ్రి, వెండి వస్తువులూ కనిపించాయి. ఇంట్లో ఒక వయసుమళ్ళిన పురుషుడూ, స్త్రీ ఉన్నారు. ఒక వయసులో ఉన్న పిల్ల లోపలి గదిలో అటూ ఇటూ తిరుగుతూ మధ్య మధ్య శివకాముడి కేసి చూస్తున్నది.

ఆ పిల్ల ముందు చావిట్లోకి వచ్చి, "వడ్డించాను, భోజనానికి లేవండి," అని పెద్దవాళ్ళతో అన్నది.

ముసలివాడు శివకాముడితో, "నువ్వు కూడా భోజనానికి రా, నాయనా!" అన్నాడు.

అసలే శివకాముడికి తాను చూస్తున్నదంతా మాయ అనిపిస్తున్నది. వాళ్ళు తనను భోజనం చెయ్యమనటంలో ఏదో దుర్మార్గం కూడా ఉండవచ్చునని అతనికి తోచింది.

అతని సంకోచం చూసి ముసలివాడు,
“భయపడకు, ఎలా వచ్చావో, అలాగే
వెళ్లిపోదూ గాని,” అన్నాడు.

కాని శివకాముడు భయంతో ఏమీ అనక,
బెల్లం కొట్టిన రాయిలాగా ఉండిపోయాడు.
అతని కళ్ళు ఆ అమ్మాయి మీదనే
ఉన్నాయి. అంత అందమైన మనిషిని
అతను కలలో కూడా ఊహించలేదు. ఆమె
పదే పదే తన కేసి దృష్టి మరల్చుతూ
ఉండటం అతను గమనించాడు.

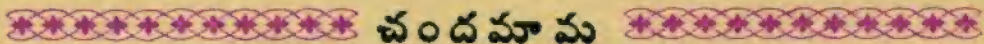
అంతలోనే అతనికి తల తిరిగినట్టయింది.
అతను కళ్ళు గట్టిగా మూసుకుని మళ్ళీ తెరిచి
చూసేసరికి దృశ్యం పూర్తిగా మారిపోయింది.
అతను తన పశువుల దొడ్లనే ఉన్నాడు.
ఎదురుగా కొండ ఉన్నది. అంతటా చీకటి.
ఇల్లా లేదు, ఏమీ లేదు. తల పైకెత్తి
చూస్తే నడినెత్తిన ఉండవలసిన నక్షత్రాలు
బాగా పడమటికి వాలిపోయాయి. అంటే
అతను పశువులపాక నుంచి బయటికి వచ్చి
రూమున్నర అయి ఉండాలన్న మాట!

ఈ వింత సంఘటన గురించే ఆలోచిస్తూ
అతను మంచం మీద పడుకుని, గాఢమైన
నిద్రపోయాడు. కాని మర్నాటి నుంచి అతను
పూర్తిగా మారిపోయాడు. క్రితం రాత్రి
తాను చూసిన ఆ అమ్మాయి రూపం అతని

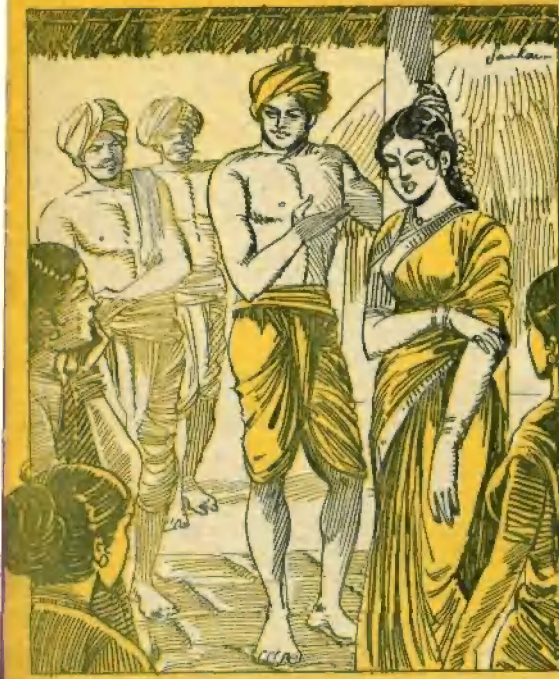

కళ్ళలో అలాగే మెదులుతున్నది. ఏ పని
చేస్తున్నా అతనికి ఆమెను మరవటం
మటుకు సాధ్యం కాలేదు. అతను వెర్రివాడి
లాగా కొండప్రాంత మంతటా తిరిగాడు. ఆ
ఇల్లు గాని, ఆ పెల్ల గాని, ఆమె తల్లి
దండ్రులు గాని అతనికి ఎక్కడా కనిపించ
లేదు. మనిషికి పరధ్యానం జొస్తే అయింది,
పాలిపోయాడు, చిక్కి సగమయ్యాడు.

ఏడాది తిరిగింది. మళ్ళీ కొంతల తరుణం
వచ్చింది. శివకాముడు మళ్ళీ పశువుల
దొడ్లో రాత్రింబగళ్ళు గడప నారంభించాడు.
ఒక రాత్రి అతను ఎందుకో పశువుల పాక
బయటికి అడుగు పెడుతూనే ఆ పాత ఇంటి

చావట్లో ఉన్నాడు. ఆ ముసలివాడూ, ఆయన భార్య, కుమార్తె—అంతా వెనకటి లాగే ఉన్నది. ఆ పిల్లను చూడగానే శివ కాముడికి ప్రాణాలు లేచి వచ్చినట్టుయింది. ఆమనిపిని చూస్తుంటే కడుపు నిండినట్టుగా ఉన్నది. ఆమె కొంచెం సేపు లోపలి గదిలో తొరట్లాడి, అందరినీ భోజనాలకు రమ్మన్నది. ఈ సారి శివకాముడు సంకోచించలేదు. ముసలివాడు రమ్మనటమే ఆలస్యంగా అతను కూడా లోపలికి వెళ్ళాడు.

భోజనం దివ్యంగా ఉన్నది. అంత రుచి కరమైన ఆభరణాలు శివకాము డెన్నడూ తిని ఉండలేదు. భోజనాల దగ్గర పెద్ద

వాళ్ళిద్దరూ తమ కూతురి పెళ్లి ప్రస్తావన తెచ్చి, ఆమెను శివకాముడి కిచ్చి చెయ్యా లన్న తమ అభిప్రాయాన్ని వెల్లడించారు. ఆమెను పెళ్ళాడినట్టుయితే అతనికి బాగా కలిసి వస్తుందనీ, పది తరాలపాటు అతని పంశం సుఖికింగా ఉంటుందనీ అన్నారు.

శివకాముడు మారు మాటాడకుండా ఆ పిల్లను పెళ్ళాడటానికి సమ్మతించాడు. ఆమె పేరు కేతకి.

ఈ యేడు అతను పంటతో పాటు ఇంటికి చేరుకోలేదు. అతను పశువుల దొడ్డిలోనూ లేడు. ఏమయ్యాడో అతని బంధువులకు అంతు చిక్కలేదు. చివరకు ఒకనాడు అతను ఇల్లు చేరేసరికి, అతని వెంట అప్పరసలాటి అమ్మాయి ఒకతె ఉన్నది.

"ఈమె నాకు కాబోయే భార్య," అన్నాడు శివకాముడు. ఎవరూ అభ్యంతరం చెప్పలేదు. వాళ్ళ వివాహం యథాప్రకారం జరిగింది. పెళ్లికూతురు చాలా సాధువు. ఆమెలో ఏ మాత్రమూ అతిశయ మన్నది లేదు. ఆమె ఎవరో, ఎక్కణ్ణుంచి వచ్చిందో తెలియకపోయినా అందరూ సంతోషించారు.

ఆమె అడుగు పెట్టినది మొదలు శివ కాముడి ఇంట పాడి పంటలు అభివృద్ధి అయ్యాయి. ఆమె తన ఇంటికి వచ్చిన

వారిని, ఎంత పేదవారైనా సరే, ఆదరించ కుండా పంపేది కాదు. ఆమె దయాదాక్షిణ్యాలను గురించి చుట్టుపట్ల చాలా దూరం తెలియటం వల్ల, బీదా బిక్కి ఎప్పుడూ వాళ్ళింటికి వచ్చి ఆమె సహాయం పొందు తూండేవారు.

కేతకిని పెళ్ళాడాక శివకాముడు త్వర లోనే మామూలు మనిషి అయ్యాడు. సిరి సంపదలు కలిసి రావటంతో అతనికి కాస్త అహంకారం కూడా పెరిగింది. రాను రాను అతను తన భార్యను చాలా తేలిక చేసి చూడసాగాడు. అస్తమానమూ భార్యను చూసి విసుక్కునేవాడు. నోటికి వచ్చినట్టు తిట్టి అవమానించ నారంభించాడు. కేతకి ఎంతో ఓర్పుతో అన్నీ భరించి ఊరుకునేది తప్ప, ఎదురు చెప్పేది కాదు.

ఇలా కొంతకాలం జరిగాక ఒక సంక్రాంతి ముందర ఒక ఎద్దు చాలా పొగరుబోతు తనం చూపి, అతన్ని పలుపుతో సహా ఈడ్చుకు పోసాగింది. కేతకి చప్పన ఇంట్లో నుంచి బయటికి వచ్చి, తన భర్త చేతిలో ఉన్న పలుపు తీసుకుని ఒక్క గుంజు గుంజింది. వెంటనే ఎద్దు, గుండెల్లో ఎవరో పొడిచినట్టుగా పడిపోయి, తిరిగి లేచి నిల బడటానికి చాలా ప్రయాసపడింది. లేచి

నిలబడ్డాక కూడా ఆ ఎద్దు వణుకుతూ ఉండటం శివకాముడు కళ్ళారా చూశాడు.

తరవాత కేతకి ఆ ఎద్దును పిల్లని పట్టుకు పోయినంత తేలికగా గుంజ దగ్గరికి పట్టుకు పోయి కట్టేసింది. ఎద్దు ఆమె కేసి బెదురు చూపులు చూస్తున్నది. ఇది చూస్తున్న శివకాముడికి కూడా గుండెలో దడపుట్టింది. తన భార్య మామూలు మానవ స్త్రీ కాదన్న సంగతి మరిచిపోయి అతను ఆమెను చాలా చులకనగా చూశాడు, అవమానించాడు.

శివకాముడు తన బుద్ధి తక్కువ గ్రహించి, అది మొదలు భార్య పట్ల ఎంతో గౌరవాభిమానాలతో మనులుకున్నాడు. వాళ్ళు

గంపెడు పిల్లల్ని కని, పాడిపంటలతో కల
కాలం చాలా సుఖంగా జీవించారు.

బేతాళు డీ కథ చెప్పి, "రాజా, శివ
కాముడు తన భార్యను మామూలు మనిషిగా
చూసి అవమానించటంలో తన నైజం
బయట పెట్టుకున్నాడు కాని కేతకి అమానుష
శక్తిసామర్థ్యాలండి కూడా అ అవమానా
లను ఎందుకు సహించింది? ఆమె మామూలు
భార్యల లాగే సహనం ప్రదర్శించటానికి
ఏమిటి కారణం? దీనికి సమాధానం తెలిసి
కూడా చెప్పక పోయావో నీ తల పగులు
తుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "కేతకి ప్రవర్త
నకు అనేక కారణాలున్నాయి. ఒకటి,
ఆమె దేవతా స్త్రీ అయినప్పటికీ ఒక మాన
వుణ్ణి వలచి పెళ్ళాడింది; అతని కోసం
మానవత్వం అవలంబించింది. అటువం
టప్పుడు మానవ స్త్రీల విధులు నిర్వర్తిం
చటం భావ్యంగా ఉంటుంది, కాని తాను

అమానవ స్త్రీ నన్నది భర్తకి చీటికి మాటికి
జ్ఞాపకం చెయ్యటం భావ్యంగా ఉండదు.
రెండో సంగతి, ఆమె మానవ స్త్రీ కాదు
గనక, మానవ స్త్రీలకు దుర్బర మనిపించే
పరిస్థితులు ఆమెను కదల్చలేక పోవచ్చు.
బలహీనుడి కన్న బలవంతు డెప్పుడూ
ఎక్కువ నిగ్రహం కలిగి ఉంటాడు.
మూడో సంగతి, కేతకి ఎద్దు మీద చూపిన
బలంలో పదోవంతు భర్త మీద చూపి ఉంటే
అతను బతికున్నంత కాలమూ అవిటివాడై
ఉండేవాడు. అందువల్ల కేతకి కాపరం
సుఖమయం కాబోదు. అందుచేతనే తన
శక్తిని భర్త గుర్తించే అవకాశం దొరికిన
దాకా కేతకి ఎంతో ఓర్పు పొంది, నేర్చుకో
దగిన గుణపాఠం అతన్నే నేర్చుకో
నిచ్చింది," అన్నాడు.

రాజు కి విధంగా మౌనభంగం కలగ
గానే బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై
మళ్ళీ చెప్పెక్కాడు. (కల్పితం)

పిశాచికి పురుడు

చాలాకాలం క్రితం ఒక దూర దేశంలో ఒక కుగ్రామంలో ఒక పేదరాలుండేది. ఆమె బుట్టలల్లి, వాటి మీద వచ్చిన అదాయంతో అతి బీదగా బతికేది.

ఒకనా డామె నీళ్ళు తేవటానికి బిందె తీసుకుని పోతూండగా పొదల మధ్యగా ఉన్న దారికి అడ్డంగా ఒక పెద్ద గోదురు కప్ప కనిపించింది. ఆమె వెళ్ళాకోళ్ళానికి ఆ కప్పతో, "నువ్వీసారి కనేటప్పుడు వచ్చి పురుడు పోస్తాను గాని దారికి అడ్డం తొలుగు, తల్లీ!" అన్నది.

ఆమె అలా అనగానే గోదురుకప్ప పొదల్లోకి వెళ్ళిపోయి దారి ఇచ్చింది.

కొంతకాలం గడిచింది. ఒకనాడు ఆ పేదరాలు సాయంకాలం పూట రాత్తుం పైకి తీసి నూలు వదుక్కుంటూండగా ఒక మనిషి ఆమె ఇంట్లోకి తిన్నగా వచ్చేసి, "ఇదుగో, నా భార్యకు త్వరలోనే

ప్రసవం రాబోతున్నది. నువ్వు మంత్రసాని తనం చెస్తానని మాట ఇచ్చావు గనక, వచ్చి కాన్పు చేయించు. నీ కష్టం ఉంచుకోం లే!" అన్నాడు.

పేదరాలు నిర్భాంతపోయి, "నే నేమిటి? మంత్రసానితనం చెయ్యట మేమిటి? నేను అలాటి పని ఏ నాడూ చెయ్యలేదు. నాకు చాతకాను కూడా కాదు," అన్నది.

"అలాటి దానివి మాట ఎందు కిచ్చావు? చేస్తా నన్నాక చెయ్యక ఎలా తప్పతుంది?" అన్నా డా మనిషి.

"నే నలా ఎవరికీ మాట ఇయ్యలేదు," అన్నదామె.

"ఒకనాడు ఒక గోదురుకప్పకు మాట ఇచ్చావు, జ్ఞాపకం తెచ్చుకో. ఆ గోదురు కప్ప నా భార్య. నేను కామినీపికాచాల రాజును. పురుడు పోనినందుకు తగిన ప్రతిఫలం ఇస్తాను," అన్నా డా మనిషి.

పేదరాలు కంగారుపడి పోయింది. ఆమె ఆ మనిషితో, "నీ భార్యకు నొప్పు లారంభమైతే కబురు చెయ్యి, నేను వచ్చి, నాకు చాతనయిన సహాయం చేస్తాను," అన్నది.

ఆ మనిషి వెళ్లిపోయాడు. రెండు మూడు రోజుల అవతల అర్ధరాత్రి వేళ అతనే వచ్చి, "నా భార్యకు నొప్పులు వస్తున్నాయి. నా వెంట రా!" అని ఆమెను పిలిచాడు.

ఇద్దరూ కలిసి బయలుదేరారు. కొంత సేపు నడిచాక ఇద్దరూ ఒక దివ్యమైన భవనంలో ప్రవేశించారు.

ఇంట్లో ప్రవేశిస్తూనే ఆ మనిషి ఒక చోట రెడ్డిగం వేసుకు కూర్చున్నాడు. భర్త అలా కాళ్ళు మెలికవేసి కూర్చుంటే భార్యకు ప్రసవంరాదు. అందుచేత పేదరాలు అతనికి ఏవేవో పనులు కల్పించ యత్నించింది. కాని ఆ మనిషి రాయిలాగా కదిలాడుకాదు. అవతల అతని భార్యకు పెద్దపెద్ద నొప్పులు వస్తున్నాయి కాని, ఆమె కనలేకుండా

ఉన్నది. పేదరాలు ఒక యుక్తి ఆలోచించింది. ఆమె చప్పున అతని వద్దకు వచ్చి, "నీ భార్య ప్రసవించింది!" అన్నది.

భర్త అమితాశ్చర్యంతో, "ఎలా కన్నది?" అంటూ లేచాడు. వెంటనే అతని భార్య ప్రసవించింది. పేదరాలు బిడ్డకు బొడ్డుకోసి, స్నానం చేయించి, "నేను వచ్చినవని అయి పోయింది. వెళ్ళివస్తాను," అన్నది.

విశాచాలరాజే ఆమెను ఇంటి దగ్గర దిగబెట్టాడు. అప్పటికి తూర్పు తెల్లవారు తున్నది. అతను ఏదో ప్రతిఫలం ఇస్తానన్నాడు గాని పేదరాలు అడగలేదు.

పేదరాలు కాస్సేపు విశ్రాంతి తీసుకుని ఇంటి ముందు కనువు ఊడ్చటానికి బయటికి వచ్చేసరికి గడప మీద ఒక వెండి నాణెం ఉన్నది. అదిమొదలు ప్రతి ఉదయమూ గడప మీద ఒక వెండినాణెం ఉంటూ వచ్చింది. అప్పటి నుంచీ ఆ పేదరాలికి దారిద్ర్యబాధ తీరిపోయింది.

మధ్య వర్తి

పూర్వం ఉజ్జయిని నగరంలో గుంజయు డనే నిరుపేదవాడు అరణ్యంలో వచ్చిగడ్డి కోసుకొచ్చి, ధనికుల గుర్రాలకు మేత కింద అమ్మి అలా వచ్చిన డబ్బుతో జీవితాన్ని ఉండే వాడు. అతని ఇల్లు ఊరి చివర ఉండేది. తాను రోజూ గడ్డి అమ్ముగా రెండున్నర అణాలు వచ్చేది. అందులో రెండణాలు తన తిండి వగైరాల కింద ఖర్చుచేసి, మిగిలిన అర్థాణా కాసును ఒక బానలో వేస్తూ వచ్చాడు గుంజయుడు. అతనికి పెళ్లామూ, పిల్లలూ, బంధువులూ ఎవరూ లేరు. చెప్పకొదగిన కష్టం గాని, సుఖం గాని ఎరగకుండా గుంజయుడు కొన్ని పుష్కరాల పాటు ఇదే విధంగా జీవించి, ముసలివాడయి పోయాడు. అతని బాన కూడా అర్థాణా కాసులతో పూర్తిగా నిండిపోయింది.

ఒక రాత్రి గుంజయుడు బానలోని కాసులన్నీ నేల మీద పోసి, అది చాలా పెద్ద

కుప్పగా ఉండటం చూసి, "ఇంత డబ్బు నేనేం చేసుకోను?" అనుకున్నాడు. చాలా విళ్ళుగా ఒక రకం జీవితానికి అలవాటు పడిపోవటం చేత అతనికి డబ్బుతో తీరగల కోరిక ఒక్కటి కనిపించలేదు. ఆఖరుకు, తన మట్టిగోడల గుడిసె నుంచి పెంకుటింటికి మారాలన్న కోరిక కూడా అతనికి లేదు. ఆ డబ్బు ఏం చెయ్యాలో మర్నాడు ఆలోచించుదామనుకుని గుంజయు డా రాత్రి పడుకుని నిద్రపోయాడు.

అతనికి తెల్లవారుఝామున, లేవబోయే ముందు, కలలో ఒక చక్కని యువతి స్పష్టంగా కనిపించింది. గుంజయుడు నిద్ర లేచాక కూడా ఆమె ఆకారం అతని కళ్ళలో మెదులుతూనే ఉన్నది. తన డబ్బు ఏం చెయ్యాలో అతనికి తెలిసి పోయింది. అతను తన డబ్బుంతా గోతంలో వేసుకుని, ఒక ప్రఖ్యాత నగల వర్తకుడి

వద్దకు వెళ్ళాడు. తన అర్థజాలన్నీ వర్తకుడి ముందు కుమ్మరించి, “అయ్యా, నేనిది నా జీవితమంతా కూడబెట్టిన సొమ్ము. ఇది తీసుకుని నాకు మంచి ఆభరణం ఏదైనా ఇవ్వండి,” అని అడిగాడు.

వర్తకుడి గుమాస్తాలు అర్థజాలన్నీటినీ ఎంచి కుప్పలుగా పేర్చి, మొత్తం ఎంతో తెలిపారు. వర్తకుడు కొన్ని హారాలూ, కంకణాలూ తెచ్చి గుంజయుడి ముందు పెట్టి, “నీ డబ్బుతో ఏటిలో ఏదయినా కొనవచ్చు,” అన్నాడు. వాటిలో, కెంపులూ, పచ్చలూ తావిన కంకణం ఒకటి గుంజయుడికి నచ్చింది. అతను దాన్ని తీసుకుని,

తన పై బట్ట చెంగున కట్టుకుని తిన్నగా ఒక వర్తకుడి ఇంటికి వెళ్ళాడు. ఈ వర్తకుడు గుంజయుడికి బాగా తెలిసినవాడు.

“అయ్యా, తమరు వర్తకం మీద దేశదేశాలు తిరుగుతుంటారు. చాలా చక్కని అమ్మాయి, పదిహేను పదహారేళ్ళ వయసు గలది ఉన్నట్టు మీ రెప్పుడైనా విన్నారా?” అని అడిగాడు.

“నువ్వు సాగేర దేశపు రాజకుమార్తెను గురించి అడుగుతున్నట్టున్నావు. ఆమె అందం గురించి దేశదేశాలా చెప్పకుంటారు. వయసు కూడా నువ్వు చెప్పినంతే ఉంటుంది. అంతేకాదు, ఆమె చాలా మంచిదనీ, ఆమెలో ఏ కోశానా అతిశయమూ, అహంభావమూ లేవనీ అంటారు,” అన్నాడు వర్తకుడు.

గుంజయుడికి పరమానందమయింది. అతను తన పైబట్ట చెంగు నుంచి కంకణం విప్పి, “తమరు ఈ సారి సాగేరదేశం మీదుగా వెళ్ళేటప్పుడు ఈ కంకణాన్ని సాగేర రాజకుమార్తె కివ్వండి. దీన్ని ఎవరిచ్చారంటే మాత్రం చెప్పవద్దు,” అన్నాడు.

“నేను పై వారంలోనే అదిక్కుగా బిడారుతో బయలుదేరుతున్నాను. ఈ బహుమానానికి ప్రతిగా రాజకుమార్తెను ఏమి అడగమన్నావు?” అన్నాడు వర్తకుడు.

"ఏమీ అవసరం లేదు. ఈ కంకణం పోయింది. చాలా అందంగా ఉన్నది. ఆమెకు చేరటమే నాకు కావలిసింది," దీన్ని నాకిచ్చిన వ్యక్తి ఎవరు?" అన్నది. అన్నాడు గుంజయుడు.

వర్తకుడు అనుకున్న ప్రకారం బిడారుతో పెట్టడానికి నాకు అనుమతి లేదు," అన్నాడు వర్తకుడు.

క్రయ విక్రయాలు చేసుకుంటూ కొద్ది వారాలలో సాగోరపురం చేరి, రాజకుమార్తె దర్శనం చేసుకుని, "దీనిని ఒక వ్యక్తి తమకు కానుకగా సమర్పించమన్నాడు," అంటూ గుంజయు డిచ్చిన కంకణాన్ని తీసి ఆమెకు ఇచ్చాడు.

ఆమె అ కంకణాన్ని తన చేతికి తగిలించుకుని, "నా చేతికి సరిగా సరిపోవటం భావ్యం కాదు," అని రాజకుమార్తె వర్తకుడి చేతికి మేలైన వస్త్రాలూ, ఒంటెడు

రాజకుమార్తె ఆశ్చర్యపడి, "పోనీ, అతను నా నుంచి ఏమీ ప్రత్యుపకారం కోరే ఈ కానుక పంపాడు?" అని అడిగింది.

"మీ రీ కంకణాన్ని స్వీకరించటమే అతను కోరినది," అన్నాడు వర్తకుడు.

"అతను కోరనంత మాత్రాన నేను ఇవ్వక పోవటం భావ్యం కాదు," అని రాజకుమార్తె వర్తకుడి చేతికి మేలైన వస్త్రాలూ, ఒంటెడు

బరువు చీనాంబరాలూ, వర్తకుడికి కొంత డబ్బూ ఇచ్చింది.

కొద్ది మాసాల అనంతరం వర్తకుడు ఉజ్జయినికి తిరిగివచ్చి, “నీ కంకణం తీసుకుని సాగోర రాజకుమార్తె నీకు ఈ బట్టలూ, ఒంటెడు బరువు చీనాంబరాలూ పంపింది,” అని గుంజయుడికి తెలిపాడు.

గుంజయుడు నిర్ఘాంతపోయి, “నే నీ చీనాంబరాలన్నీ ఏం చేసుకోను? ఏటిని స్వీకరించటానికి అర్హుడైనవాడెవడైనా ఉన్నాడేమో తమకు తెలుసునా?” అన్నాడు.

“లేకేం? దక్షిణంగా విదర్భ దేశంలో ఒక రాజకుమారు డున్నాడు. అతను చాలా

అందగాడనీ, జనప్రియుడనీ చెబుతారు,” అన్నాడు వర్తకుడు.

“అలా అయితే తమరు వర్తకం మీద అటుగా వెళ్ళేటప్పుడు ఈ చీనాంబరాలను విదర్భ రాజకుమారుడికి చేర్చగలరా?” అని గుంజయుడు డడిగాడు.

కాలక్రమాన ఆ చీనాంబరాలను వర్తకుడు విదర్భ రాజకుమారుడికి అందజేసినప్పుడు ఆ యువకుడు కూడా, సాగోర రాజకుమార్తెలాగే, “ఏటిని నాకు పంపిన దెవరు? ఏం కోరుతున్నారు?” అని అడిగాడు. కాని వర్తకుడు గుంజయుడి పేరు చెప్పలేదు; ఏ కోరికా లేదని మాత్రం చెప్పాడు. అయినప్పటికీ రాజకుమారుడు తన ఆశ్వసాల నుంచి పన్నెండు మేలుజాతి అశ్వాలను తెప్పించి వర్తకుడి కిచ్చి, “నాకు చీనాంబరాలు కానుకగా పంపినవారికి ఈ గుర్రాలను నా బహుమతిగా ఇవ్వండి,” అని చెప్పాడు.

ఆ గుర్రాలను చూసి గుంజయుడు మళ్ళీ సమస్యలో పడ్డాడు. చివర కతను వర్తకుడితో, “ఏటిలో రెండు తమరే ఉంచుకుని, మిగిలినవాటిని ఏలుపడినప్పుడు సాగోర రాజకుమార్తెకు బహుమతిగా ఇచ్చేయ్యండి,” అన్నాడు.

వర్తకుడా గుర్రాలను తెచ్చి తన కిచ్చి నప్పుడు రాజకుమార్తె, ఎరగని వ్యక్తి నుంచి ఇలా బహుమతులు తీసుకోవటానికి సంకోచించి, "ఆయన ఎవరో ఇలా బహుమతు లిస్తూపోతుంటే ఎలా తీసుకునేది? కనీసం ఆయన ఎవరో తెలిసినా బాగుం డును," అన్నది.

"ఆ పెద్దమనిషి తన శక్తికి మించినది ఏమీ ఇవ్వటంలేదని మటుకు చెప్పగలను. ఆ పైన నన్నేమీ అడగవద్దు," అన్నాడు వర్తకుడు.

రాజకుమార్తె తన తండ్రితో సంప్రతించి, ఆయన సలహా తీసుకున్నది.

"ఒక్కసారిగా మరీ గొప్ప బహుమానం పంపెయ్యి. ఆ తరవాత అంతకన్న తక్కువ బహుమానం పంపటానికి మొహం చెల్లక అతనే విరమించుకుంటాడు," అని రాజు సలహా ఇచ్చాడు.

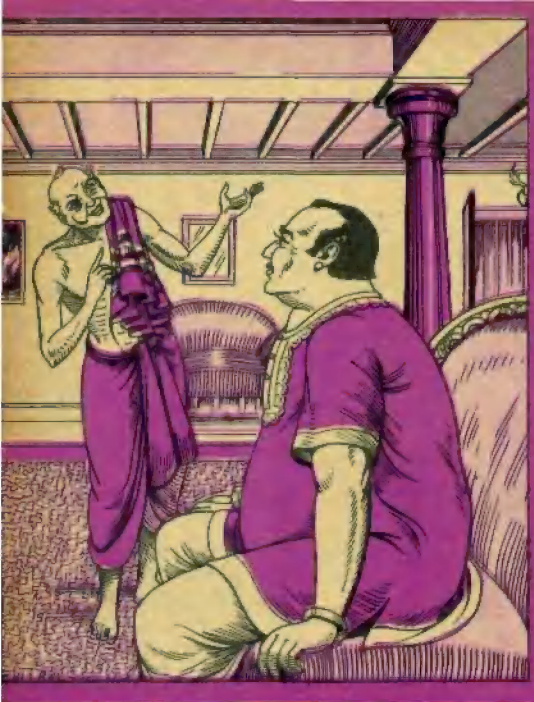
రాజకుమార్తె ఆ ప్రకారమే ఇరవై ఒంటెల మీద, అవి మొయ్యగలిగినంత వెండి వేసి కానుకగా ఇచ్చింది. వర్తకుడు వాటిని తెచ్చి గుంజయుడి ముందుంచాడు. గుంజయుడు వాటిని చూసి కలవరపడి, "ఏటిని నేనేం చేసుకునేది? ఏటిలో ఆరు ఒంటెలనూ, వాటి మీదీ వెండినీ తమరే

ఉంచుకుని, అందుకు ప్రత్యుపకారంగా మిగిలిన పథ్నాలుగు ఒంటెలనూ విదర్భ రాజకుమారుడి కిచ్చినట్టయితే నేను తమకు చాలా రుణపడి ఉంటాను," అన్నాడు.

వర్తకుడు తన సొంత పనులు కట్టిపెట్టి, ఒంటెలను తోలుకుని విదర్భకు వెళ్లి, రాజ కుమారుడికి వాటిని కానుక పెట్టాడు. సాగోర రాజకుమార్తెలాగే విదర్భ రాజకుమారుడు కూడా, ఎరగని మనిషి వద్ద నుంచి వరసగా కానుకలు పుచ్చుకోవటానికి బిడియపడి, ఒక పెద్ద బహుమానంతో ఈ బెడద పదిలించు కుండామనుకున్నాడు. అతను వర్తకుడికి ఇరవై ఉత్తమాశ్వాలనూ, ఇరవై ఒంటె

లనూ, ఇరవై ఏనుగులనూ ఇచ్చాడు. ఏనుగుల పైన ముత్యాల సరులు కూర్చిన అంబారీలు అమర్చాడు. గుర్రాలకు వెండి రికాబులూ, వెండి కళ్ళాలూ ఏర్పాటు చేశాడు. అరవై జంతువుల మీదా పట్టు శాలువలు పరిచాడు.

వీటన్నినీ వెంటబెట్టుకుని వర్తకుడు తన వద్దకు వచ్చేసరికి గుంజయుడికి మతిపోయి నట్టయింది.

"బాబూ, తమరు నా కోసం ఇప్పటికే చాలా శ్రమపడ్డారు. వీటిలో రెండు గుర్రాలూ, రెండు ఒంటెలూ, రెండు ఏనుగులూ తమరు ఉంచేసుకుని, మిగిలినవి

రాజకుమార్తెకు చేర్చండి," అన్నా డతను వర్తకుడితో.

"అన్నీ నువ్వే ఉంచుకో. నేను శ్రమ పడినందుకు విచారించను. అందుకు తగిన ప్రతిఫలం నాకు ముట్టనే ముట్టింది. కాని మరొకసారి సాగోర రాజు ఎదటా, ఆయన కుమార్తె ఎదటా పడటానికి నాకు ధైర్యం లేదు. ఎవరు పంపుతున్నదీ తెలియకుండా బహుమానాలు పుచ్చుకోవటానికి వారు కిందటిసారే చాలా తటపటాయించారు. ఈసారి నిలవదీసి అడుగుతారు. మా ఊళ్లో గడ్డి అమ్ముకుని బతికే ముసలి గుంజయుడు ఈ బహుమానాలు పంపుతున్నాడని చెప్ప మంటావా? అలా అయితేనే నేను సాగోర పురానికి వెళతాను," అన్నాడు వర్తకుడు.

గుంజయుడు చాలాసేపు బుర్ర గోక్కుని, "అలా ఎందుకు చెప్పటం? ఈ గుర్రాలూ, ఒంటెలూ, ఏనుగులూ ఎవరివో తమకు తెలీదా? అవి ఫలానా వారివని చెప్పండి. ఆ తరవాత మీకూ, నాకూ ఏ శ్రమా ఉండదు," అన్నాడు.

గుంజయుడి ఉద్దేశం వర్తకుడికి అర్థమయింది. ఆ ముసలివాడు తన కిస్తానన్న జంతువులను ఉంచేసుకుని, మిగిలినవాటిని తీసుకుని వర్తకుడు సాగోరపురం చేరాడు.

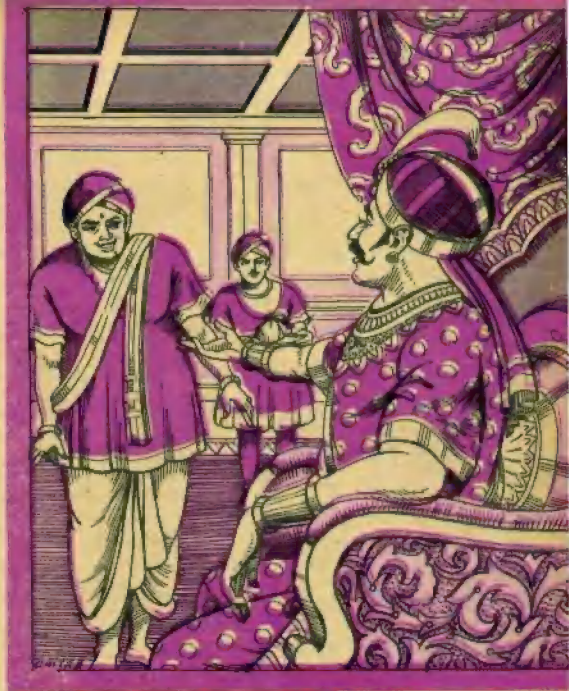

సాగేరరాజు తన రాజభవనం మీదినుంచి దూరాన దుమ్ము లేస్తూండటం చూశాడు; గుర్రాల సకిలింతలూ, ఏనుగుల ఘంకారాలూ విని, తన దేశం మీది కెవరో దండెత్తి వస్తున్నారని భయపడ్డాడు. కాని ఆజంతువులన్నీ తన కుమార్తెకు బహుమానమని వర్తకుడు చెప్పేసరికి ఆయన నివ్వెరపోయి, "వీటన్నిటినీ రాజకుమార్తెకు ఎవరు పంపుతున్నారో చెబితేనే గాని మేము స్వీకరించలేము," అన్నాడు.

"మహారాజా, ఇంకా నిజం దాచటం నాకు కూడా సాధ్యం కాదు. నేను తెచ్చిన జంతువులన్నీ విదర్భ రాజకుమారు డిచ్చినవి," అన్నాడు వర్తకుడు.

రాజు తన కుమార్తెతో రహస్యంగా సంప్రతించాడు.

"విదర్భ రాజకుమారుడు నిన్ను పెళ్ళాడగోరి, రాయబారిని పంపితే మనం పెళ్ళికి అంగీకరించక తన పరువుకు భంగం కలిగిస్తామేమోనని ఈ ఎత్తు వేశాడు. విదర్భ రాజకుమారుడికి నిన్ను పెళ్ళాడాలనే ఉండాలి గాని, మనకు అంతకన్న అదృష్టం ఉంటుందా?" అన్నాడు రాజు. ఈ మాటకు రాజకుమార్తె కూడా పరమానందం చెందింది.

రాజు వర్తకుడికి బోలెడన్ని కానుకలిచ్చి, "ఇక నీవు వెళ్ళవచ్చు. విదర్భ రాజకుమారుడికి ఈ సారి మేము కానుకను స్వయంగానే పంపుకుంటాం," అన్నాడు.

వర్తకుడు, "చిత్తం, అదే నేను కూడా కోరేది," అని, రాజు వద్ద శలవు పుచ్చుకుని ఉజ్జయినికి తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు.

తరువాత సాగేర రాజు తన కుమార్తెనూ, పరివారాన్ని వెంటబెట్టుకుని, తీర్థయాత్రలు చేసే నెపం మీద బయలుదేరి, అక్కడక్కడా మజిలీలు చేసుకుంటూ విదర్భ చేరాడు. ఆయన తన కుమార్తెను వెంటబెట్టుకుని విదర్భ రాజు వద్దకు వెళ్లి,

"మీ కుమారుడు మా కుమార్తెకు పంపిన అమూల్యమైన కానుకలకు ఎంతైనా కృతజ్ఞులం. అవి ఏ ఉద్దేశంతో పంపటం జరిగినదో మాకు తెలియరాక, మా శక్తి కొద్దీ ప్రతి బహుమానాలు పంపాం. అయితే, కిందటి సారి మాకు వచ్చిన కానుక చూస్తే, ఈసారి రాజకుమారుడు కోరినది స్వయంగా తెలుసుకుని, మా శక్తికి మించని పక్షంలో సమర్పించుకుందామని నిశ్చయించాం," అని చెప్పాడు.

విదర్భరాజుకు ఇదేమీ అంతుబట్టలేదు. ఆయన ఆ సంగతి బయటపెట్టక, "అబ్బాయిని పిలిపిస్తాను. స్వయంగా మాట్లాడండి," అన్నాడు.

విదర్భ రాజకుమారుడు వచ్చాడు. సాగోర రాజకుమార్తెను చూసి, ఆమె అందానికి అద్భుతం చెందాడు. ఆమె తండ్రి మాటలను బట్టి తనకు కానుకలు పంపినది ఈ రాజకుమార్తె నని అర్థమయింది. తనను

పెళ్ళాడే ఉద్దేశంతోనే ఆమె తనకు కానుకలు పంపి ఉంటుందనుకుని అతను, "నేను మీ కుమార్తెను పెళ్ళాడగోరుతున్నాను. ఆమెను నా కిచ్చి చేసినట్లయితే అదే నాకు అన్నిటి కన్న గొప్ప కానుక అనుకుంటాను," అన్నాడు.

వారి పెళ్ళికి పెద్దలు కూడా అంగీకరించారు. దైవజ్ఞులు వచ్చి వెంటనే ముహూర్తం పెట్టారు. త్వరలోనే ఇద్దరికీ పెళ్ళి జరిగి పోయింది. తమ వివాహానికి మధ్యవర్తిగా పనిచేసిన గుంజయు డెవరో ఆ నూతన వధూవరుల కిద్దరికీ తెలియదు. ఆ వధూవరులు ఎలా ఉంటారో గుంజయుడికి కూడా తెలియదు. అతను ఎప్పటిలాగే రోజూ అడవికి పోయి, గడ్డి కోసి, మోపుకట్టి తెచ్చి, గుర్రాలు గలవారికి రెండున్నర అణాలకు అమ్ముకుని, అందులో రెండణాలు తన ఖర్చుకుపోగా మిగిలిన అర్థణా వెనక వేసుకుంటున్నాడు.

అనుమాన పిశాచం

కోసలదేశపు రాజుకు సునందుడూ, జీవకుడూ అని ఇద్దరు కుమాళ్ళుండే వారు. ఇద్దరూ తన కొడుకులే అయినా కూడా, రాజుకు పెద్ద కొడుకు పైన ప్రేమ కాస్త హెచ్చుగా ఉండేది. అందుకు కారణమేమంటే, సునందుడు తన అనంతరం రాజు కావలసినవాడు. అదీ గాక, అస్త్రవిద్యలలో జీవకుడి కన్న సునందుడే ఎక్కువ ప్రవీణుడు.

అయితే జీవకుడికి తన తండ్రి అంటే అమితమైన ప్రేమాభిమానాలుండేవి. అతను అన్ని విధాలా ఎంతో యోగ్యుడే కాక వివేకవంతుడు కూడా.

కోసలదేశపు ప్రధానమంత్రికి వాసంతిక అనే కుమార్తె ఉండేది. రాజకుమారులిద్దరూ చిన్నతనం నుంచి ఆమెతో స్నేహంగా ఉంటూ, పెళ్ళియ్యాడు వచ్చాక ఇద్దరూ ఆమెనే చేసుకుంటామని వట్టుబట్టారు.

"వాసంతిక మిమ్మల్ని ఇద్దరినీ ఎలా పెళ్ళాడుతుంది? మీరిద్దరూ ఏదో ఒక ఒడంబడిక చేసుకోండి," అని రాజు, మంత్రి కూడా రాజకుమారులకు చెప్పి చూశారు. కాని లాభం లేకపోయింది. ఇద్దరిలో ఏ ఒకరూ త్యాగానికి సిద్ధపడలేదు.

అప్పుడు రాజుగారు ఇద్దరికీ ఒక పోటీ ఏర్పాటు చేశాడు. రాజభవనం మీదనుంచి అన్నదమ్ములిద్దరూ చెరోక బాణమూ వదలాలి. ఎవరి బాణం హెచ్చు దూరం వెళ్ళినట్టు రుజువైతే వారు వాసంతికను వివాహం చేసుకోవాలి.

రాజుగారు ఇలాటి పరీక్ష ఎప్పుడైతే పెట్టాడో అప్పుడే జీవకుడు, తనకు వాసంతిక దక్కదనుకున్నాడు. అయినా అతను పోటీ చేశాడు.

సునందుడు రాజభవనం మీది నుంచి మొదట బాణం వదిలాడు. అది చాలా

దూరం వెళ్ళి కింద పడింది. తరవాత జీవకుడు కూడా తన శక్తి కొద్దీ బాణాన్ని వదిలాడు. కాని అది ఎంతదూరం వెళ్ళిందో, ఎక్కడ పడిందో ఎవరికీ కనిపించలేదు. భటులు ఎంతో దూరం వెళ్ళి ఆ బాణం కోసం వెతికారు. కాని ఆ బాణం వాళ్ళకు దొరకలేదు.

“నిజానికి జీవకుడి బాణమే హెచ్చు దూరం వెళ్ళి ఉండవచ్చు. కాని అందుకు రుజువు లేదు. అందుచేత సునందుడే గెలిచినట్టు నిర్ణయించి, వాసంతికను సునందుడికే ఇచ్చి చేయ నిశ్చయించాం,” అని రాజు ప్రకటించాడు. సునందుడి

వివాహంతో బాటు, యౌవరాజ్యాభిషేకం కూడా జరపటానికి ఏర్పాట్లు జరిగాయి.

ఈ సందర్భంలో అందరూ పొందిన ఆనందం జీవకుడు పొందలేదు. అతనికి తన బాణం ఏమయిందో తెలుసుకోవాలని దృఢంగా సంకల్పం కలిగింది. అందుచేత అతను పెళ్లి వేడుక చూడటానికి కూడా ఉండకుండా, రాజభవనం విడిచి, తాను బాణం విడిచిన దిక్కు సూటిగా బయలుదేరాడు.

అతను నింపాదిగా నడుచుకుంటూ, తన బాణం కోసం వెయ్యి కళ్ళతో చూస్తూ దాదాపు పదహారు మైళ్ళు వెళ్లి కొండ ప్రాంతాన్ని చేరుకున్నాడు. చెక్కినట్టు నిటారుగా ఉన్న కొండ దగ్గరికి అతను చేరు తూనే కింద పడి ఉన్న ఒక బాణాన్ని చూశాడు. పైకి తీసి చూస్తే అది తన బాణమే! కాని దాని ములికి తాను వచ్చిన వేపు తిరిగి ఉన్నది.

“ఇందులో ఏదో మాయ ఉన్నది. పదహారు మైళ్ళ దూరం వెళ్ళేటట్టు బాణం వెయ్యటం నా వల్ల కాదు గదా, హరిహర దులకు కూడా సాధ్యం కాదు. అది అలా ఉంచి, ఈ బాణం ఇక్కడి దాకా వచ్చి నేలకు తగిలినట్టయితే, ములికి ముందుకు

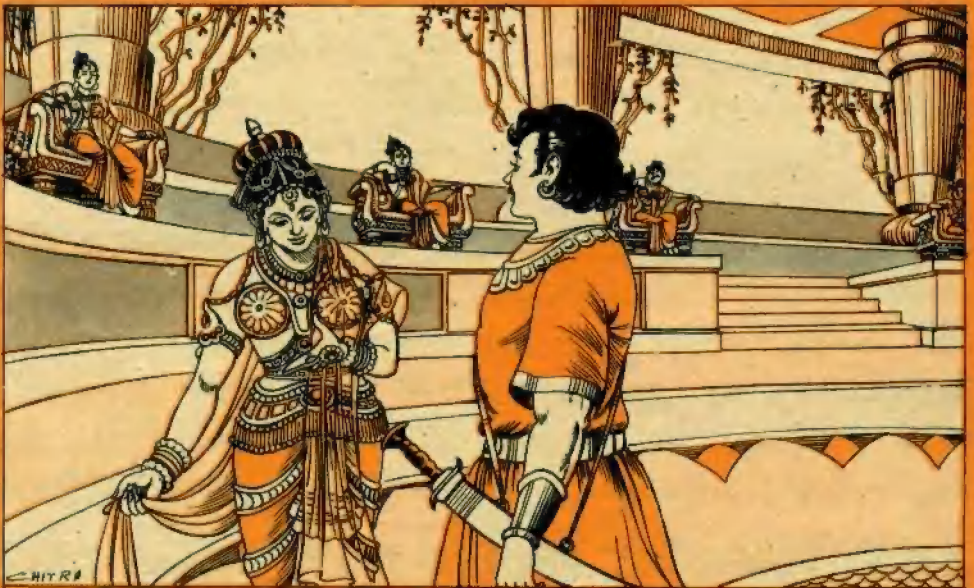
ఉండాలి గాని, వెనక్కు ఉండే అవకాశం లేదు. అందుచేత నా బాణం ఇక్కడికి చేరటానికి మరెవరో కారణం అయి ఉండాలి,” అనుకున్నాడు జీవకుడు.

ఆ ప్రాంతంలో ఎవరన్నా కనిపిస్తారేమో నని అతను కొండ వెంబడి నడవసాగాడు. కొంతదూరం నడిచేసరికి ఒక గుహ లాటిది కనిపించింది. జీవకుడు ధైర్యంగా గుహలోకి ప్రవేశించాడు. లోపలికి కొద్ది దూరం వెళ్లగానే తలుపు లాటిది కనిపించింది. దాన్ని తోస్తే పక్కకు పోయింది.

జీవకు డా ద్వారం దాటి లోపలికి అడుగు పెట్టి ఆశ్చర్యంతో నిలబడి పోయాడు. కొండ

లోపల అతి విశాలమైన ఆవరణ ఉన్నది. అందులో ఒక పెద్ద నగరమూ, రత్నాలతో ధగధగా మెరిసే భవనాలూ ఉన్నాయి. ఆ భవనాల మధ్యగా విశాలమైన మార్గమూ, ఆ మార్గం చివర ఒక దివ్యమైన రాజ భవనమూ కనిపించాయి.

జీవకుడు ఆ మార్గం వెంబడి రాజభవనాన్ని చేరుకుని, లోపలికి అడుగు పెట్టాడు. లోపల ఒక పెద్ద చావడీ, అందులో అనేక మైన బంగారు ఆసనాలూ, వాటిమీద దేవతా స్త్రీలను మించే రూపురేఖలు గల అనేక మంది స్త్రీలూ ఉన్నారు. ఆ స్త్రీలలో రాణి అనిపించేలాగా ఉన్న ఒక సుందరి ఎదురు

వచ్చి, "రా, జీవకా! నీకు స్వాగతం," అంటూ ఆహ్వానించింది.

జీవకుడు మరింత ఆశ్చర్యపడుతూ, "ఎవరు నువ్వు? నా పేరు నీ కెలా తెలిసింది? మా రాజధానికి ఇంత సమీపంలో మా కెవరికీ తెలియకుండా ఇక్కడ మీరందరూ ఎలా నివసిస్తున్నారు?" అని అమెను అడిగాడు.

"నేను యక్షేశ్వరుడి కుమార్తెను. నా పేరు శంపాలత. మా తండ్రి నా కోసం ఈ నగరం చాలా కాలం క్రితమే నిర్మించాడు. నేను నీ విషయాలన్నీ మొదటి నుంచీ శ్రద్ధగానే తెలుసుకుంటున్నాను.

నిజానికి ఆ వాసంతిక నీకు భార్య కావటానికి అర్హురాలు కాదు. నీ అన్న కన్న చాలా గొప్ప యోగం కలవాడివి. అందుచేత నువ్వు బాణం వదిలినప్పుడు నేను నా విద్యాకోశ లంతో దాన్ని అదృశ్యం చేసి ఈ ప్రాంతాల వచ్చి పడేటట్టు చేశాను. దాని కోసం నువ్వు ఎప్పుడు వస్తావా అని ఎదురు చూస్తున్నాను. నీకు అభ్యంతరం లేకపోతే నన్ను పెళ్ళాడి, ఇక్కడ అంతులేని దేవభోగాలు అనుభవించ వచ్చు," అన్నది యక్షిణి.

జీవకుడు తన చెవులను తానే నమ్మ లేకపోయాడు. నిజానికి ఈ శంపాలత దేవతా స్త్రీ కావటమే గాక, వాసంతిక కన్న వెయ్యి రెట్లు సౌందర్యవతి. అమెను పెళ్ళాడటానికి ఇష్టం లేకపోవటం మనేది ఊహించటానికి కూడా వీల్లేదు.

"నీ యిష్టం! నువ్వేం చెయ్యమంటే అది చేస్తాను. అదివరకే నా జీవితం నీ ఆధీనమయింది. నా జీవితమంతా ఇలాగే గడిచిపోతే నా కేమీ అభ్యంతరం లేదు," అన్నాడు జీవకుడు.

అతను అమె వెంట తిరిగి రాజభవనం అన్ని మూలలూ చూశాడు. ఎక్కడ చూసినా బంగారమూ, రత్నాలూ తప్ప అతనికి మరొకటి కనిపించలేదు. అలకా

పురం కూడా అంతకంటే అందంగా ఉంటుందని అతనికి తోచలేదు.

ఇద్దరూ వివాహం చేసుకుని, దాంపత్య జీవితం సాగించారు. కలలో కూడా ఊహించని సుఖాలన్నీ జీవకుడు ఇప్పుడు ప్రత్యక్షంగా అనుభవిస్తున్నాడు.

ఒక మాసం గడిచింది. జీవకుడికి తన తండ్రి, మిగిలినవాళ్ళూ జ్ఞాపకం వచ్చారు. అతని మనస్సు కలవరపడింది. అతను ఎంతో విరక్తితో ఇల్లు విడిచి వచ్చాడు. తాను కనిపించకపోతే తనవాళ్ళు అదుర్దా పడతారన్న ఆలోచన కూడా అతనికి అసమయంలో తట్టలేదు. అందరూ పెళ్లి అడావుడిలోనూ, యౌవరాజ్యాభిషేకం అడావుడిలోనూ ఉండటంచేత జీవకుడు ఎటో వెళ్ళిపోయిన సంగతి వెంటనే గమనించి ఉండరు. కాని గమనించినాక వాళ్ళు ఎంత బాధపడ్డారో అన్న ఆలోచన ఇప్పుడు జీవకుణ్ణి బాధించసాగింది.

యక్షిణి అతని విచారాన్ని గమనించి కారణం మడిగింది.

"నేను ఇంటి నుంచి చెప్పకుండా వచ్చే శాను. మళ్ళీ వెళ్ళి మా వాళ్ళందరినీ చూసి, వాళ్ళతో రెండు రోజులు గడిపి రావాలని ఉన్నది," అన్నాడు.

"తప్పకుండా వెళ్ళు. నీ ప్రయాణానికి అవసరమైన ఏర్పాట్లన్నీ నేను చేస్తాను. కాని ఒక్కటే షరతు: నువ్వు ఏ పరిస్థితులలోనూ నన్ను గురించి గాని, మనం ఉన్న ఈ ప్రదేశం గురించి గాని ఎవరికీ తెలియనివ్వరాదు," అన్నది శంపాలత.

అందుకు జీవకుడు సమ్మతించాడు. అతని ప్రయాణానికి గాను శంపాలత పెద్ద ఏర్పాట్లు చేసింది. అతనికి రత్నాలు పొదిగిన రథమూ, దాన్ని లాగటానికి దేవతాశ్వాలూ, అశ్వరూ ధులైన పరివారమూ, అతని బంధువు లందరికీ, రత్నాభరణాలూ, బంగారు బట్టలూ సిద్ధం చేయబడ్డాయి.

చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయి, దేవలోకం నుంచి దిగి వచ్చినట్టుగా తిరిగి వచ్చిన తన చిన్న కొడుకును చూసి రాజు చాలా సంతోషించాడు. మంత్రి, మిగిలిన సభికులూ మాత్రం సంతోషించలేదు. ఏదో రాజకీయ మైన ఉపద్రవం తెచ్చి పెట్టటానికే జీవకుడు తిరిగి వచ్చాడనీ, అతనికి తండ్రిపైనా, అన్న పైనా విరోధం తప్ప విహితం ఉండే అపకాశం లేదనీ వాళ్ళు అనుకున్నారు.

జీవకుడు తన తండ్రితో తాను సుఖంగా, ఏ లోటూ లేకుండా ఉంటున్నానని చెప్పాడు గాని, తాను ఉండే చోటు ఏదో చెప్పలేదు. తా నొక యక్షిణిని పెళ్ళాడిన సంగతి

మొదలే చెప్పలేదు. తండ్రి ఎంత బలవంతం చేసినా ఉండక, అతను రెండు రోజుల అనంతరం తన పరివారంతో సహా తిరిగి వెళ్ళిపోతూ, అప్పుడప్పుడూ వచ్చి పోతూ ఉంటానని తండ్రికి మాట ఇచ్చాడు.

జీవకుడు తిరిగి వెళ్ళాక మంత్రి మొదలైన వాళ్ళు రాజును గట్టిగా హెచ్చరించుతూ, జీవకుడు కోసలరాజ్యం కాజెయ్యటానికి ఏవో రహస్య యత్నాలు చేస్తున్నాడనీ, అతని కెవరో బలవంతులు సహాయం చేస్తున్నారనీ అన్నారు.

అనుమాన పిశాచం రాజు బుర్రలో కూడా ప్రవేశించింది. మంత్రి మొదలైన వారి అనుమానం సరి అయినదే అయి ఉండాలి. మంత్రి కుమార్తెను తాను పెళ్ళాడలేక పోయినందుకు అలిగి, ఎంతో వైభవంగా జరిగిన తన అన్న పెళ్ళికి కూడా ఉండక, ఎవరితోనూ చెప్పకుండానే వెళ్ళి పోయిన జీవకుడు కేవలమూ తన మీది ప్రేమకొద్దీ తిరిగివస్తాడా? అతనికి ఈ ఐశ్వర్యమంతా ఎక్కడిది? ఈ పరివారమంతా ఏ రాజు ఇచ్చాడు? అసలు జీవకుడు ఎక్కడి నుంచి వచ్చాడో, ఎక్కడికి వెళ్ళాడో ఎవరికీ తెలియదు. అతను చెప్పవైనా లేదు. అతను ఇక్కడి పరిస్థితులు తెలుసుకునే

టందుకే వచ్చాడు; అప్పుడప్పుడూ వస్తానని మాట ఇచ్చినది కూడా అందుకేనని రాజుకు తోచింది.

మరొక నెల గడిచింది. జీవకుడు ఈసారి మరింత వైభవంగా, మరింత హెచ్చు పరివారంతో తండ్రిని చూడవచ్చాడు. అప్పుడు తండ్రి, "నాయనా, నువ్వు తరుచు ఇలా వచ్చిపోతూ ఉండటం నాకు సంతోషంగానే ఉన్నది. కాని నువ్వు ఇక్కడే ఎందుకు ఉండిపోగూడదు? నీ కిక్కడ ఏంలాటు?" అని జీవకుణ్ణి అడిగాడు.

"అది సాధ్యంకాదు. నా జీవితాన్ని మరొక చోట పాతుకున్నాను. నా సుఖ సంతోషాలకు నిజమైన అశ్రయం అదే," అన్నాడు జీవకుడు.

"ఆ చోటు ఏది? నువ్వు ఇక్కడికి వచ్చి నట్టే మేం కూడా అక్కడికి వస్తూ పోతూ ఉంటాం," అన్నాడు రాజు.

"ఆ మాట మాత్రం అడగకండి. నే నుండే చోటు ఎవరికీ చెప్పకూడదు. అది నా జీవిత రహస్యం. మీ రెవరూ నే నుండే చోటికి రారాదు," అన్నాడు జీవకుడు.

రాజుగారి అనుమానం మరింత దృఢ పడింది. జీవకుడు వెళ్ళిపోయాక ఆయన

తన మంత్రి మొదలైన వారితో ఆలోచనలు జరిపాడు. జీవకుడు ఉండే చోటు తెలుసుకోవటం అవసరమని వాళ్ళు ఆయనకు సలహా ఇచ్చారు.

మరొక నెల గడిచాక జీవకుడు మరొక సారి తండ్రిని చూడవచ్చాడు. ఈసారి అతని వెంట ఇంకా హెచ్చు పరివారం ఉన్నది, ఎన్నో బహుమానాలు తెచ్చాడు.

"పరివారం అన్న పేరు పెట్టుకుని ఏడు ఒక్కొక్క సారికి మరింత పెద్ద సేనతో వస్తున్నాడు. ఇలా వచ్చి, వచ్చి ఒకనాడు రాజ్యం అక్రమించి, మరి వెళ్ళాడు," అనుకున్నాడు రాజు.

జీవకుడు తిరిగి వెళ్ళేటప్పుడు, అతను ఎక్కడికి పోతాడో చూసి రమ్మని రాజుగారు ఒక వేగులవాణ్ణి పంపాడు. ఆ వేగులవాడు ఎంతో రహస్యంగా జీవకుడి పరివారానికి కొంత ఎడంగా నడుస్తూ, వాళ్ళతో పాటు కొండల దాకా వెళ్ళాడు.

వాడు చూస్తుండగానే ఆ పరివారం కొండ లోకి ఇంకిపోయి, అదృశ్యమయింది. వాళ్ళు అదృశ్యమైన చోటికి వాడు వెళ్ళి చూశాడు, కాని వాడికి అక్కడ ఒక ద్వారంగాని, గుహకాని కనిపించలేదు. దానికి కారణ మేమంటే, అక్కడ ఉన్న గుహ అందరికీ కనిపించదు; ఎవరికైతే కనిపించాలని

యక్షిణి అనుకుంటుందో వారికి మాత్రమే కనిపిస్తుంది.

వేగులవాడు తిరిగి వచ్చి రాజుగారితో తాను చూసిన సంగతి చెప్పాక, రాజుగారు మరింత ఔదిరిపోయి తన అనుచరులతో మరొక చర్చ జరిపాడు.

“రాజకుమారుడికి అందగా ఉండి మన రాజ్యంపైన కుట్ర చేస్తున్న శక్తులు మానవ శక్తులని తోచదు. ఏవో అమానుష శక్తుల సహాయం అతనికి ఉన్నట్టు కనబడుతుంది. ఈ సంగతి మనం రుజువు చేసుకోవటం అవసరం. అలాటి పరిస్థితిలో మనం మరింత జాగ్రత్తగా ఉండాలి,” అన్నాడు ప్రధానమంత్రి.

“జీవకుడి వెనక ఉన్నవి అమానుష శక్తులూ, కాదో ఎలా రుజువువుతుంది?” అని రాజు అడిగాడు.

“ఒక అసాధ్యమైన వస్తువు తెచ్చి పెట్ట మని తమరు జీవకుణ్ణి మంచిగానే అడగండి. తెచ్చిపెట్టాడా, మన అనుమానం రుజువువు తుంది. తమరు వేటకు వెళ్ళేటప్పుడు, ఎండ వచ్చినా, వాన వచ్చినా, తమ పరివారమంతా తలదాచుకునేటందుకూ, యుద్ధానికి వెళ్ళితే సేన యావత్తూ తలదాచుకునేటందుకూ సరిపడే డేరా ఒకటి, మడిచి గుప్పిట పట్టు

కుంటే ఇమిడేది తీసుకురమ్మని జీవకుణ్ణి అడగండి,” అన్నాడు మంత్రి.

ఈసారి జీవకుడు తనను చూడవచ్చి నప్పుడు రాజు అతన్ని మంత్రి అడగ మన్నట్టే అడిగాడు. తండ్రి కొరికకు ఆశ్చర్య పోయి జీవకుడు, “ప్రయత్నిస్తాను,” అన్నాడు. అతను తన భార్య వద్దకు తిరిగి వెళ్ళి తన తండ్రి కొరిక గురించి చెప్పాడు.

“అలాటి డేరా మనం తేలికగా సృష్టించు కోవచ్చు,” అని శంపాలత ఈ సారి అతను తండ్రిని చూడబోయేటప్పుడు ఒక డేరా మడత ఇచ్చింది. దాన్ని తీసుకు పోయి జీవకుడు తండ్రి కిచ్చాడు. రాజు ఆ మడ తను విప్పటం ఆరంభిస్తే డేరా ఒక కోసు పొడుగూ, ఒక కోసు వెడల్పూ ఉండేటట్టు కనిపించింది.

జీవకుడు వెళ్ళాక రాజు మళ్ళీ రహస్య సమావేశం జరిపి, “నా కొడుక్కు ఏదో అమానుష శక్తి సహాయం చేస్తున్నదనబానికి సందేహం లేదు. ఇప్పుడు కర్తవ్య మేమిటి?” అని తన సలహాదార్లను అడిగాడు.

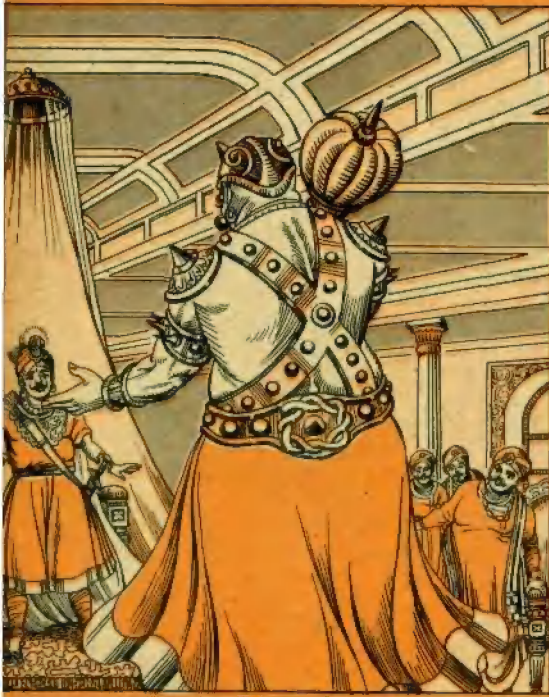
“ఈ సారి జీవకుడు వచ్చినప్పుడు అతన్ని హత్య చేయించండి,” అని ఒకరు సలహా ఇచ్చారు. అందుకు రాజు ఒప్పుకో లేదు. జీవకుడు దుస్తంత్రం పన్నుతున్నట్టూ,

ద్రోహం తలపెట్టినట్టూ సాక్ష్యం లేకుండా అతన్ని హత్య చేసేస్తే, అతని వెనక ఉన్న అమానుష శక్తులు చూస్తూ ఊరుకోవనీ, అది కొరివితో తల గోక్కోవట మవుతుందనీ ఆయన అన్నాడు.

“నిజమే, మహారాజా. మనం యుక్తి చేతనే అపాయం తప్పించాలి. ఎంత సేననైనా జయించగలవాడు మన పక్షాన ఉండి, వాడు తమరి చెప్పుచేతలలో ఉండే టట్టుంటే మన రాజ్యానికి భంగం రాదు. అలాటి బలాధ్యుణ్ణి ఒకణ్ణి తీసుకు రమ్మని తమరు జీవకుణ్ణి అడగండి. అతను మీ కొరిక తీర్చిన పక్షంలో అతనికి దురుద్దేశం

లేదని తెలిపావటమే కాకుండా, మన శిక
ఏ శత్రువు నుంచి భయం ఉండదు,”
అన్నాడు మంత్రి.

జీవకుడు మరొకసారి తనను చూడ వచ్చి
నప్పుడు రాజు, “నాయనా, నాకు శత్రు
భయం ఇటీవల చాలా జాస్తి అయింది.
ఎంతటి సేననయినా జయించగలిగి, నేను
చెప్పినట్టు నడుచుకోగల వాణ్ణి ఎవణ్ణయినా
తీసుకు రాగలిగితే నేను నిశ్చింతగా
ఉంటాను,” అన్నాడు.

ఈ కోరిక జీవకుడికి అసాధ్యంగా కన
బడింది. అయినా అతను వెళ్ళి తన భార్యకు
తండ్రి కోరిక తెలిపాడు.

“మీ తండ్రి కోరడగనిది కోరాడు,”
అన్నది శంపాలత.

“నే నప్పుడే అనుకున్నాను, అలాటి
బలాధ్యుడు ఎక్కడా ఉండడు,” అన్నాడు
జీవకుడు.

“ఉండటం ఉన్నాడు. మా అన్నే
అలాటివాడు. నేను చెబితే మీ తండ్రి వద్దకు
వెళ్ళి, ఆయన ఏది చెయ్యమంటే అది
చేస్తాడు. కాని మా అన్న చాలా ముక్కోపి,
దురుసుమనిషి. అతనితో మీ తండ్రి వేగ
గలదా అని నా సందేహం,” అన్నదామె.

“మా తండ్రి చెప్పినట్టు వినేపక్షంలో
మీ అన్న ఎంత ముక్కోపి అయినా ఫరవా
లేదు. దయచేసి అతన్ని మా తండ్రి దగ్గిరికి
పంపగలవా?” అన్నాడు జీవకుడు.

“అలశ్యమెందుకు, ఇవాళే పంపుతాను,”
అన్నది శంపాలత.

ఆ రోజు కోసలలో రాజు కొలువుతీరి
ఉండగా ఒక భయంకరాకారుడు, ముప్పై
మణుగుల బరువుగల ఇనప గద ఒకటి
భుజాన పెట్టుకుని, భూమి అదిరేటట్టు
నడుచుకుంటూ వచ్చి, రాజుగారి ఎదట
నిలబడి, “నన్ను రమ్మన్నావుట? ఏం పని
ఉండి రమ్మన్నావు?” అని సభ మారు
మోగేటట్టు అడిగాడు.

అందరూ భయంతో వణికిపోయారు. రాజుగారు ఆ ఆకారాన్ని చూడలేక రెండు చేతులా కళ్ళు మూసుకున్నాడు.

“ఎందుకు పిలిపించావని అడుగు తుంటే, ఏం మాట్లాడవు?” అంటూ ఆ భయంకరాకారుడు తన గదతో రాజు నెత్తి మీద మొత్తాడు. వెంటనే రాజు తల పగిలి చచ్చిపోయాడు.

“అయ్యో, అయ్యో! దౌర్జన్యం!” అని మంత్రి మొదలైనవాళ్ళు ఆక్రోశించారు. ఆ భయంకరాకారుడు వారందరినీ తన గదతో మొత్తాడు. అందరూ చచ్చారు.

చచ్చినవారు చావగా సభలో మిగిలిన వాళ్ళందరూ కుక్కిన పేనుల్లాగా అయ్యారు. వాళ్ళతో ఆ వ్యక్తి, “రాజుగారు ఏం చెబితే అది చెయ్యమని నన్ను మా బావమరిది అయిన జీవకుడు పంపాడు. కాని మీ రాజు నన్ను చూసి భయపడ్డాడు. అలాటి వాడి కింద నేను ఎలా సేవచేస్తాను? ఇకనుంచి

మీ రాజ్యానికి మా బావమరిది జీవకుడే రాజుగా ఉంటాడు. అందుకు అభ్యంతరం చెప్పే వాళ్ళే వరన్నా ఉంటే ఇప్పుడే చెప్పండి,” అన్నాడు.

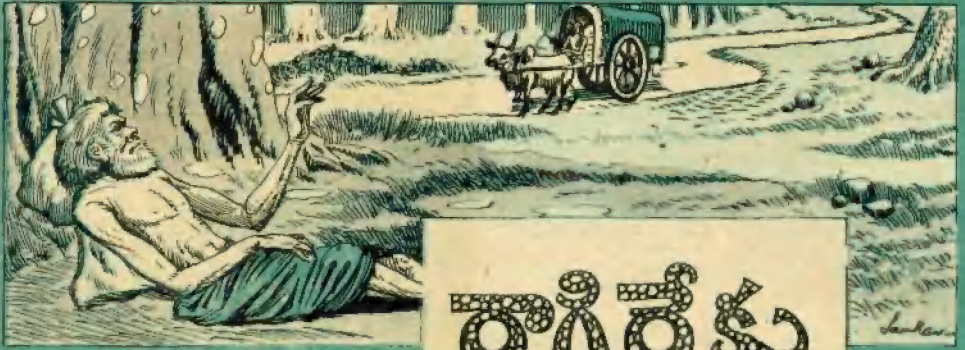
ఎవరూ మాట్లాడలేదు. శంపాలత అన్న, తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు. జరిగిన సంగతి విని జీవకుడు చాలా విచారించాడు.

“నీ తండ్రి నిన్ను శత్రువు కింద జమ కట్టిన నాడే తన దుర్మరణం కోరి తెచ్చు కున్నాడు. నిన్ను రహస్యంగా చంపించా లన్న ఆలోచన కూడా జరిగింది. మనుష్యులు తమ కోరికలను సఫలం చేసు కున్నట్టే, తమ భయాలను కూడా అప్రయత్నంగా సఫలం చేసుకుంటారు,” అన్నది శంపాలత.

ఆ తరువాత ఆ దంపతు లిద్దరూ తమ రహస్య ప్రదేశం నుంచి సహివారంగా కోసలకు వచ్చి, అక్కడ రాజ్యాభిషేకం చేసుకుని చాలా కాలం పాలించారు.

రాగిరేకు

ఒక గ్రామంలో వెంకడు అనే పేద వాడొకడుండేవాడు. వాడికి గల అన్ని ఒక ఎద్దు బండి. ఊళ్ళో ఉండే ఒక వర్తకుడు అప్పుడప్పుడూ సరుకులు చేరవెయ్యటానికి వెంకడి చేత బండి కట్టించేవాడు. అయితే ఇది నిలకడగా ఉండే సంపాదన కాదు. అందుచేత వెంకడు తప్పుడు పనులకూ, కప్పలు నేయటానికి, ఇతర చిల్లర పనులకూ పోతుండేవాడు. ఎన్ని రకాల పనులు చేసినా వాడి పేదరికానికి మాత్రం చలనం ఉండేది కాదు.

ఒకనాడు వెంకడు తన బండి మీద సరుకులు వేసుకుని, బస్తీ నుంచి వర్తకుడి ఇంటికి తెస్తూండగా దారి పక్కన ఒక ముసలి బైరాగి కనిపించాడు. అతను ఒక చెట్టు కింద పడుకుని, ఏదో జబ్బుతో బాధ పడుతున్నట్టున్నాడు. ఆ బైరాగి వెంకడ్ని ఆగమని చేత్తో సైగ చేసి, "నాయనా, నాకు

చాలా జబ్బుగా ఉంది. నీ బండి మీద ఊళ్ళోకి చేర్చుతావా?" అని అడిగాడు.

వెంకడు ఆ బైరాగిని పట్టుకుని బండి ఎక్కించి, ఊరు చేరాక, "ఊళ్ళో ఎక్కడికి పోతావు?" అని బైరాగిని అడిగాడు.

"నా కి ఊరు తెలీదు. ఏ సత్రానికో, మఠానికో చేర్చు. నీకు పుణ్యం ఉంటుంది," అన్నాడు బైరాగి.

ఆ ఊళ్ళో సత్రమూ లేదు, మఠమూ లేదు. ఎవ రింటికి తీసుకుపోతే ఎవ రూరు కుంటారు? జబ్బుగా ఉన్న ఈ బైరాగి భారాన్ని ఎవరు మాత్రం ఎందుకు భరిస్తారు? అందుకని వెంకడు ఆ బైరాగిని తన ఇంటికే చేర్చి, సరుకులను వర్తకుడి ఇంటికి తోలుకుపోయి, మళ్ళీ ఇల్లు చేరుకున్నాడు.

వెంకడు తిరిగి వచ్చేసరికి బైరాగి గుడిసెలో ఒక మూల పడుకుని బాధతో

మూలుగుతున్నాడు. వెంకణ్ణ అతని భార్య అవతలికి తీసుకుపోయి, “ఈ దారేపోయే శనిని కొంప మీది కెందుకు తెచ్చావు? ఆ మనిషి ఏ క్షణాన అయినా చచ్చేటట్టు న్నాడు. ఎవడో ఊరూ పేరూ లేనివాడు మనింటో చస్తే మనం ఎంత చిక్కులో పడి పోతామో ఆలోచించావా?” అన్నది.

వెంకడు భార్యను ఎలాగో సమాధాన పరిచి, “పాపం ఆ రోగికి ఇంత గంజి కాచి పోయ్యి,” అన్నాడు. వెంకడి భార్య అలాగే చేసింది. అయితే అమె భయపడ్డంతా అయింది: బైరాగి అర్ధరాత్రి వేళ ప్రాణాలు వదిలాడు.

“చూశావా, ఎటువంటి పీడ మనని చుట్టుకున్నదో? బైరాగివాడి డబ్బుకు ఆశపడి మనమే వాణ్ణి హత్య చేశామని లోకులు నింద వేస్తారు. ఈ శవాన్ని పాతిపెట్టటానికి బోలెడంత ఖర్చు,” అన్నది వెంకడి భార్య.

“జరిగిందేదో జరిగింది. ఇప్పు డేం చేద్దా మంటావు?” అన్నాడు వెంకడు.

“ఇంక చేసే దేముంది? చీకటి పడి వచ్చిన ఈ బైరాగి మనింటో చచ్చినట్టు ఎవరికి తెలీదు. తెల్లారే లోపుగా ఈ శవాన్ని ఎక్కడైనా పూడ్చి మాయం చెయ్యి,” అన్నది వెంకడి భార్య.

వెంకడి ఇంటి వెనక కొంత దూరాన ముళ్ళపాద లున్నాయి. వాటి మధ్య ఒక గొయ్యి తవ్వి, ఇంటికి తిరిగి వచ్చి, శవాన్ని తీసుకుపోయి ఆ గోతిలో పూడ్చిపెట్టి, తూర్పు తెల్లవారే లోగా ఇంటికి వచ్చేశాడు వెంకడు. వెంకడు తవుగోలతో పాదల మధ్య నుంచి వెళ్లిపోవటం ఆ మసక వెలుతురులో దూరాన ఉన్న ఒక మనిషి చూశాడు. వెంకడు ఏదో నిశ్చయం పాతిపెట్టినట్టు ఆ మనిషి అనుమాన పడి, దగ్గిరికి వచ్చి, పై మట్టిని కెలికి చూస్తే అదుగున శవం కొద్దిగా కనబడింది. అదేదో హత్యకు సంబంధించిన విషయమని భయ పడి, ఆ మనిషి ఊరుకున్నాడు.

గుడిసె మూల బైరాగి జోలె ఉండి పోయింది. అందులో ఏవో చింకి గుడ్డలూ అవి మాత్రమే ఉన్నాయి. వెంకటా జోలెను ధూరంగా పారేసి వచ్చాడు. మర్నాడు తన పిల్లలు, "రాత్రి వచ్చిన బైరాగి ఏదీ?" అని అడిగితే, "తెల్లారుఝామునే వెళ్ళి పోయాడు," అన్నాడు వెంకడు.

వాళ్ళు ఉదయం పూట చెరువులో ఓల రాడటానికి పోయేటప్పుడు, బైరాగి జోలె కనిపించింది. అందులో వెతికితే వాళ్ళకు చిలుము పట్టిన రాగి రేకొకటి దొరికింది.

ఈళ్ళో పిల్లలకు చదువు చెప్పే పంతులు చెరువు దగ్గరికి వచ్చి, వెంకడి పిల్లల దగ్గర

ఉన్న రాగిరేకు తీసుకుని చూస్తే దాని మీద అక్షరాలున్నట్టు తెలిసింది. ఆయన దాన్ని మట్టితో కిలుము పోయేటట్టు తోమి, దాని మీద ఉండే అక్షరాలు చదువుకుని, ఆశ్చర్య పడి, "ఇది మీకు ఎక్కడ దొరికింది?" అని పిల్లల్ని అడిగాడు.

"నిన్న సాయంకాలం ఒక బైరాగి చీకటి పడి మా ఇంటికి వచ్చి వెళ్ళిపోయాడు. పోతూ పోతూ ఆ బైరాగి తన జోలె పారేసి పోతే ఆ జోలెలో మా కి రేకుముక్క దొరికింది," అని వాళ్ళు చెప్పారు.

వాళ్ళు చెప్పిన గుర్తులను బట్టి పంతులు బైరాగి జోలె ఉన్న చోటికి పోయి వెతికితే చింకి గుడ్డలు తప్ప మరేమీ దొరకలేదు. ఆయన వెంకడి దగ్గరికి వెళ్ళి రహస్యంగా, "మీ ఇంటికి నిన్న - బైరాగి వచ్చాడట, ఏమయ్యాడు?" అని అడిగాడు.

"ఏమయ్యాడో నాకూ తెలియదండీ. చెప్ప కుండా పెట్టకుండా వెళ్ళిపోయాడు. జోలె పట్టుకు పోలేదు. నే నే దాన్ని అవతల పారేశాను. అందులో పనికొచ్చేదేమీలేదు," అన్నాడు వెంకడు.

పంతులు రాగిరేకు చూపించి, "దీన్ని ఆ బైరాగి నీకుగాని ఇచ్చాడా ఏమిటి?" అని అడిగాడు.

వెంకడు దాన్ని ఇటూ అటూ తిప్పి చూసి,
"లేదండీ. ఇదీ జోలెలోనే ఉన్నది. జోలెతో
పాటు పారేశాను," అన్నాడు.

"ఏచ్చివాడా, దీనితో ఎంత బిళ్ళర్యం
సంపాదించుకోవచ్చో నీకు తెలుసా? ఇందులో
సిద్ధ బైరాగిమంత్రం ఉన్నది. శ్మశానంలో
ఏనాడో శవాలతోపాటు పూడ్చిన నిధులు,
ఈ మంత్రం చదివిన వాడికి లభిస్తాయి.
అమావాస్యనాడు అర్ధరాత్రి వేళ శ్మశానంలో
ఉండే పాతాళగుహ ఈ మంత్రం చదివితే
మూడు మ్యూక్కాలు ఘడియల పాటు
తెరుచుకుంటుంది. ఈ లోపుగా మంత్రం
చదివిన వాడు సాధ్యమైనంత ధనం తెచ్చు
కోవచ్చు," అన్నాడు పంతులు.

పంతులు చదవగా వెంకడు మంత్రాన్ని
కంఠస్థం చేశాడు. మరి మూడు రోజుల
అనంతరం అమావాస్య వచ్చింది. అర్ధ
రాత్రికి ముందే పంతులూ, వెంకడూ కలిసి
శ్మశానానికి వెళ్ళారు. పంతులు శ్మశానం
వెలపలే ఉండి, వెంకణ్ణి లోపలికి పంపిస్తూ,
"సరిగా అర్ధ రాత్రి కాగానే చెబుతాను.
మంత్రం చదువు. నిధి కనిపిస్తే సాధ్య
మైనంత పట్టుకురా! మూడు మ్యూక్కాలు
ఘడియలు మించి శ్మశానంలో ఉండకు
సుమా," అని హెచ్చరించాడు.

పంతులు చేసిన హెచ్చరిక వినగానే
వెంకడు మంత్రం చదివాడు. మంత్రం
పూర్తి కాగానే వెంకడికి నేలలో ఒక పెద్ద
గుహ కనిపించింది. దానిలోపల పట్టపగలు
లాగా ఉన్నది. ఎన్నో రత్నాలూ, ఎంతో
బంగారమూ ఉన్నది. వెంకడు రెండు
గుప్పిళ్ళా బంగారం తీసుకుని బయటికి
వచ్చేశాడు. ఒక గుప్పెడు తా నుంచు
కుని, మరో గుప్పెడు పంతులు కిచ్చాడు.
వెంకడి వంటి నిరుపేద దగ్గర బంగారం
ఉండటం అందరికీ ఆశ్చర్యం కలిగించింది.
ఆ నాడు తెల్లవారుఝామున అతను బైరాగి
శవాన్ని పాతెయ్యటం చూసిన మనిషి తాను

చూసిన సంగతిని వర్తకుడికి చెప్పాడు. వర్తకుడు కూడా వెంకడి చేతిలో డబ్బు అడటం చూసి అశ్చర్యపోయినవాడే. ఆయన వెంకట్టి పిలిపించి, "నీ దగ్గర బంగారం ఎక్కడిది? ఎవరిని హత్య చేసి ఈ బంగారం కాజేశావు? నిజం చెప్పకపోతే నీ మీద ఫిర్యాదు తెస్తాను," అన్నాడు.

వెంకడు బెదిరిపోయి, జరిగినదంతా వర్తకుడికి చెప్పి, రాగిరేకు కూడా చూపించాడు. "దీన్ని నా దగ్గర ఉండని. అమా వాస్యనాడు దీని సంగతి అంతు తేల్చు తాను. నీ మాట అబద్ధమయిందో నిన్ను ఉరి తీయిస్తాను. నిజమయే పక్షంలో ఈ రాగిరేకును నా వద్దనే ఉంచుకుని, నీకెప్పుడెంత కావలిస్తే అది నేనే ఇస్తాం బాను," అన్నాడు వర్తకుడు.

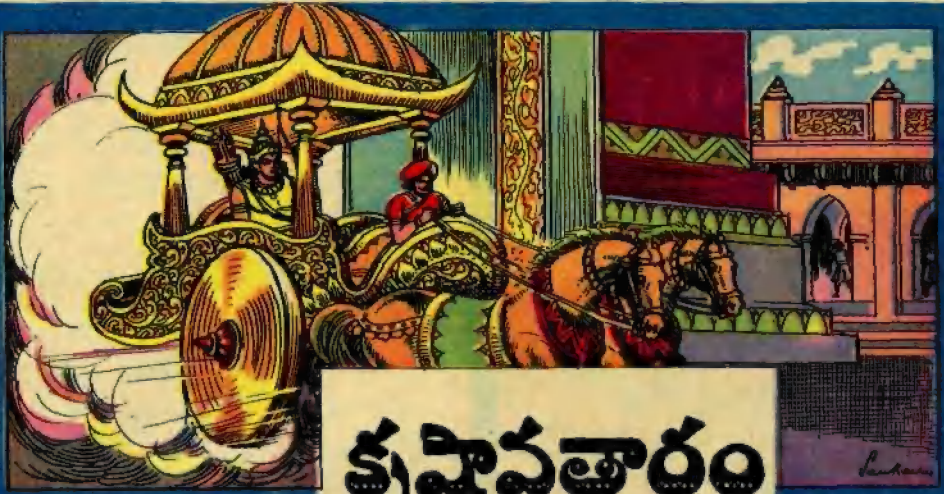
వెంకడు సరేసనక తప్పలేదు.

మళ్ళీ అమావాస్య వచ్చింది. వర్తకుడు అర్ధరాత్రి వేళ చిన్న దీపం వెంట తీసుకుని,

రాగిరేకు చేత పట్టుకుని, చంకన ఒక గోతం సంచి తీసుకుని శ్మశానానికి వెళ్ళాడు. అర్ధరాత్రి కాకమునుపే రాగిరేకు మీది మంత్రం దీపం వెలుతురులో మళ్ళీమళ్ళీ చదువుతూ కూర్చున్నాడు. సరిగా అర్ధరాత్రి అయే సమయానికి అతని ఎదట పెద్ద వెలుగు కనిపించింది. ఆ వెలుగు వచ్చే గుహలో అంతులేని ధనరాసులున్నాయి. వర్తకుడు సంచితో సహా ఆ గుహలో ప్రవేశించి, మంచి విలువైన రత్నాలను మాత్రమే ఏరుకుంటూ గుహలో పలికి పోయాడు. అతని గోతం ఇంకా నాలుగోపంతన్నా నిండక ముందే వెలుగు ఆరిపోయింది. గుహ మూసుకు పోయింది. మూడుమ్ముప్పావు ఘడియలలో బయటికి రావాలన్న మాట వర్తకుడు మరిచాడు.

వర్తకుడు ఏమయాడో ఊళ్లో ఎవరికి తెలీదు. ఆయన పట్టు కెళ్ళిన లాంతరు మాత్రం శ్మశానంలో దొరికింది.

కృష్ణావతారం

కరవీరపురం చేరుతూనే కృష్ణుడు అక్కడి కావలివాళ్ళతో తాను ఫలానా అని, సృగాల వాసుదేవుడితో యుద్ధానికి తామంతా వచ్చామనీ, వెంటనే ఆ సృగాలవాసుదేవుడు వచ్చి యుద్ధం చెయ్యవలసిందనీ చెప్పి కబురు చేశాడు. వాళ్ళు వెళ్ళి తమ రాజుకు యీ వార్త చెప్పారు.

ఆ మాట వింటూనే సృగాలవాసుదేవుడు కోపంతో కళ్ళార చేసి, పూర్వం సూర్యుడు తనను మెచ్చి ఇచ్చిన బంగారు రథం ఎక్కి, బంగారు కవచం ధరించి, అమోఘ మైన విల్లూ, బాణాలు, ఖడ్గమూ మొదలైన ఆయుధాలు వెంట తీసుకుని, సైన్యాన్ని వెంట రావద్దని చెప్పి, ఒంటరిగా బయలుదేరి వచ్చాడు.

యమధర్మరాజు లాగా వచ్చే సృగాల వాసుదేవుణ్ణి చూసి బలరామకృష్ణులు సంభ్రమం చెందారు. దమఘోషుడు వారిద్దరికీ ఉత్సాహం కలిగించాడు. తరవాత కృష్ణుడు తన రథాన్ని శత్రురథానికి ఎదురుగా నడిపించుకుంటూ వెళ్ళాడు. ఆ మీద ఇద్దరికీ భయంకరమైన ద్వంద్వ యుద్ధం జరిగింది.

ఒకరి పైన ఒకరు బాణవర్షం కురిపించారు. ఒకరు వేసిన అస్త్రాలను ఒకరు ఛేదించారు. కృష్ణుడు తన విరోధి విల్లు విరగగొట్టి, సారథిని చంపాడు. సృగాలవాసుదేవుడు లక్ష్మిపెట్టక, మరొక విల్లు తీసుకుని, రథాన్ని తానే నడుపుకుంటూ కృష్ణుడితో, "గోమంతం దగ్గర కొందరు

రాజులను జయించి, ఆ గర్వంతో ఇక్కడికి వచ్చావు. ఆ రాజులు మూఢులు, ఆల్పులు. నేను ఒంటరిగా వచ్చాను. నువ్వు కూడా ఒంటరిగానే నాతో యుద్ధానికి వచ్చావు. ఇది ధర్మయుద్ధం. ఈ ప్రపంచంలో ఇద్దరు వాసుదేవులుండటానికి ఏలేదు. అందుచేత నిన్ను చంపి, నేనొక్కణ్ణే వాసుదేవుడని పించుకుంటాను,” అన్నాడు.

కృష్ణుడు వెటకారంతో, “నీలో ఇంకా యుద్ధ వాంఛ ఉన్నట్లయితే నీ సైతాపం చూపించు, చూస్తాను. తరవాత నేను చేసే దేదో చేస్తాను. దాన్ని గురించి ఇప్పుడు చెప్పవలసిన పని లేదు,” అన్నాడు.

సృగాలవాసుదేవుడు అతి వేగంగా కృష్ణుడి పై బాణాలూ, తోమరాలూ, చక్రాలూ, గొడ్డళ్ళూ, పరిఘలూ, ఖడ్గాలూ విసిరి, చీకటి కమ్మేలాగా చేశాడు.

కృష్ణుడు చూసి, “నీ శక్తి చూపావు, చూశాను. ఇదుగో నేను చెయబోతున్నది,” అంటూ తన చక్రాయుధాన్ని అతడి మీద ప్రయోగించాడు. అది మహాభయంకరంగా తిరుగుతూ మెరుపులా వెళ్ళి, సృగాలవాసుదేవుడి తలను రెండుగా నరికి, కృష్ణుడి చేతికి తిరిగి వచ్చింది.

ఈ విధంగా సృగాలవాసుదేవుడు యుద్ధంలో చనిపోయాడని విని, అతని అంతఃపుర కాంతలు గొల్లిన ఏడుస్తూ తమ భర్త పడిపోయిన చోటికి వచ్చారు. పట్టపు రాణి తన కొడుకైన శక్రదేవుణ్ణి తెచ్చి, కృష్ణుడి పాదాల మీద పడేసి, ఏడ్చింది. కృష్ణుడు డామె నోదార్చి, మంత్రులనూ సామంతులనూ, పౌరముఖ్యులనూ, పురోహితులనూ పిలిపించి, శక్రదేవుడికి రాజ్యాభిషేకం చేయించాడు.

తరవాత కృష్ణుడు మధురకు తిరిగి పోతాడని తెలిసి అతని మేనమామ అయిన దమఘోషుడు, వెళ్ళివస్తానని చెప్పి, తన సైన్యంతో సహా చేదిదేశానికి వెళ్ళిపోయాడు.

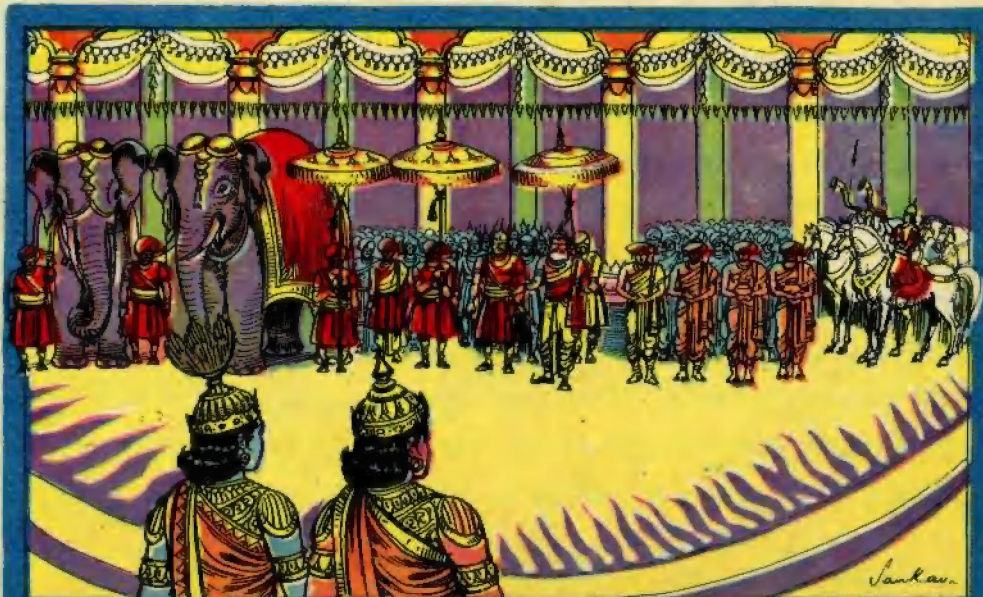
చందమామ

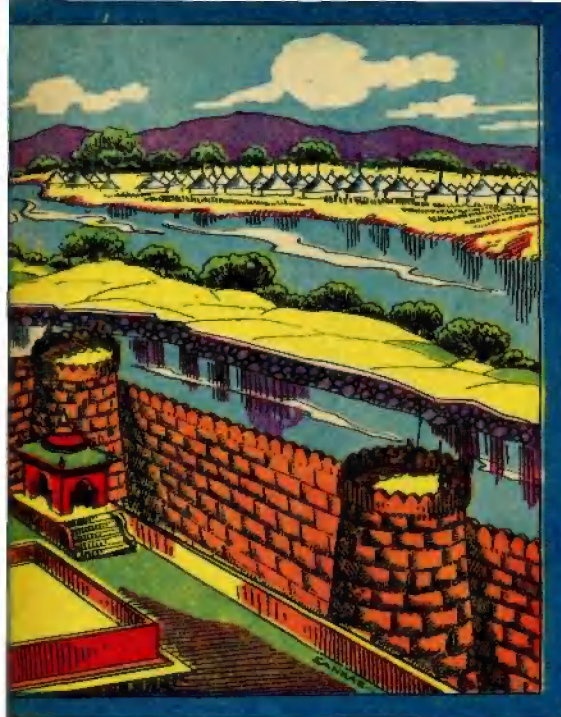
బలరామకృష్ణులు అయిదు రోజులు ప్రయాణించి ఆరో నాటికి మధురా నగరాన్ని చేర వచ్చారు. నగరం అంతదూరాన కనబడగానే కృష్ణుడు పాంచజన్యం పూరించాడు. ఆ శంఖనాదం విని యాదవులు, ఉగ్ర సేనుణ్ణి, ప్రధాన పురోహితులనూ వెంటబెట్టుకుని, ఏనుగులనూ, గుర్రాలనూ, సైనికులనూ ఆయత్తపరిచి, గొడుగులు తీసుకుని, మంగళవాద్యాలతో సహా ఎదురు వచ్చారు. వందిమాగధుల స్త్రోత్రాలూ, బ్రాహ్మణుల ఆశీర్వాదాలూ మారుమోగుతూండగా బలరామకృష్ణులు మహావైభవంగా మధురా ప్రవేశం చేశారు.

కృష్ణ బలరాముల చేత ఓడిపోయి మగధకు తిరిగి పోయిన జరాసంధుడు అవమానంతో కుమిలిపోతున్నాడు. అంతమంది రాజులనూ, అంత సేననూ వెంటపెట్టుకుని పోయి, ఇద్దరు యాదవ కుమారుల చేతిలో ఓడి పారిపోవటం కన్న సిగ్గుబాటు ఇంకేముంటుంది? ఈ అవమానంతో ఆతనికి మనశ్శాంతి లేకుండా పోయింది.

చివరకు జరాసంధుడు రాజుల నందరినీ తిరిగి సమావేశపరిచి, "పాపిష్టి దేవుడు అనుకూలించక పోయేసరికి మనం, ఇంత బలపరాక్రమా లుండి కూడా ఇద్దరు గోప బాలకుల చేతిలో దెబ్బ తిన్నాం. మనకు

కలిగిన ఈ అపఖ్యాతి కాశ్యతంగా ఉండి పోతుంది. అలా కాకుండా చెయ్యాలంటే మనం ఆ యాదవు లిద్దరినీ ఎలాగైనా చంపటం తప్ప మరొక మార్గం లేదు. మీ రందరూ మీమీ సైన్యాలతో మధుర పైకి బయలుదేరండి. మన బలాల ముందు కుద్రులైన యాదవులు నిలవటం కల్గ, అని చెప్పాడు.

ఈ మాటకు అందరూ సమ్మతించారు. ఎందుచేతంటే, వారంతా గోమంతం దగ్గర అవమానం పొందిన వారే. పై పెచ్చు వారిలో జరాసంధుడి దా యాదులూ, సగోత్రీకులూ, మిత్రులూ, బంధువులూ

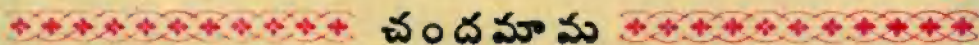

ఉన్నారు. పాండ్ర, కళింగ, దంతవక్త్ర, శిశు పాల, సాల్య, రుక్మి, గాంధార, త్రిగర్త, భగదత్తులూ, మరికొందరూ కృష్ణద్వేషులు. అంగ, వంగ, విదేహ, కాశ, కరూశ, మద్ర, పాండ్య మొదలైన దేశాల రాజులు కూడా జరాసంధుడి పక్షం పోరాడటానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. తిరిగి ఇరవైకిక్కి అక్షహిణీల సేన సమకూడింది. వాళ్ళు అంచె ప్రయాణాల మీద మధురానగరాన్ని చేరవచ్చి, నగరం చుట్టూ ఉండే తోటలలో యమున పొడుగునా విడిచారు.

కృష్ణుడు మొదలైనవాళ్ళు కోట గోడ లెక్కి చూస్తే జరాసంధుడి సేన ప్రళయానికి ముందుండే సముద్రం లాగా కనబడింది. కృష్ణుడు బలరాముణ్ణి చూసి నవ్వుతూ, "భూభారం తగ్గించటానికి దేవుడి ఏర్పాటు చేసినట్టున్నది," అన్నాడు.

బద్ధరూ కలిసి సేనలతో శత్రువును ఎదిరించటానికి సిశ్చయించారు.

జరాసంధుడు తన వెంట వచ్చిన రాజులతో తన యుద్ధ తంత్రం ఈ విధంగా చెప్పాడు. వెంటనే సేనలు మధురా నగరాన్ని చుట్టుముట్టాలి. గునపాలతో కోట గోడలు అక్కడక్కడా బద్దలు కొట్టాలి. నగరాన్ని పూర్తిగా నాశనం చెయ్యాలి.

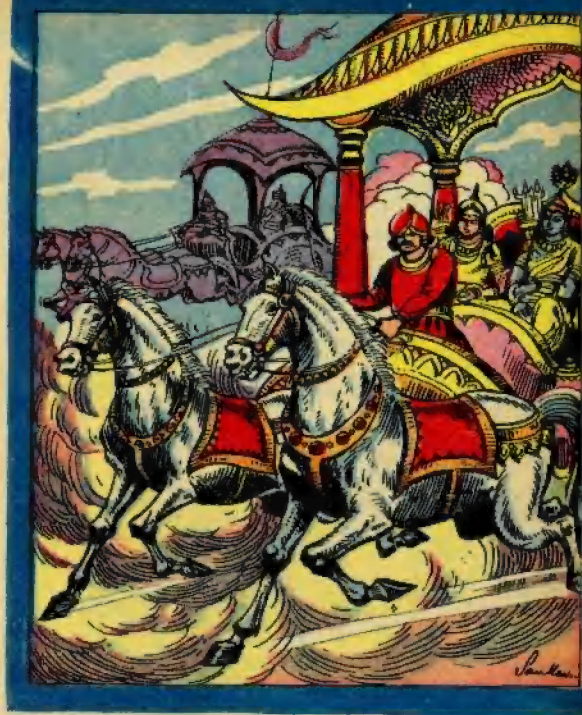

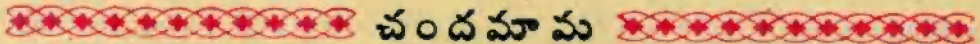
గోమంతపర్వతాన్ని చుట్టుముట్టినప్పుడు
ఎవ రెవరు ఏయే దిక్కులలో నిలబడ్డారో,
అదేవిధంగా మధుర చుట్టూ కూడా నిల
బెట్టాడు జరాసంధుడు.

ఈసారి యాదవులు జరాసంధుడితో
యద్ధమంటే జంకలేదు. నిజానికి జరా
సంధుడి బలాలముందు తమ బలాలు
ఎందుకూ పనికిరావు, కాని తమ వెంట
కృష్ణుడున్నాడు. అదే వారి ధైర్యం. గరుత్మం
తుడి జెండా గల రథంలో చక్రం మొదలుగా
గల ఆయుధాలు పెట్టుకుని కృష్ణుడూ,
నాగలి, రోకలి మొదలైన ఆయుధాలు
వెంటబెట్టుకుని బలరాముడూ యుద్ధానికి
వస్తుంటే చాలా కనులపండువుగా కనిపిం
చింది. వాళ్ళిద్దరూ ఉగ్రసేనుడితోసహా తమ
సేనకు ముందుండి నడుస్తూ, జరాసంధుడి
సేనను సమీపించారు. తన సేనకు ముందు
నిలబడి ఉన్న జరాసంధుడు వాళ్ళను
ఎదుర్కొని, కృష్ణుడి పక్కనే ఉన్న ఉగ్ర
సేనుడితో, "భోజవంశం వారు రాజ్యా
లేలితే, యాదవులు వారికి సేవచేస్తారు.
అలాటి భోజవంశంలో పుట్టి కూడా నువ్వు
వంశ ప్రతిష్ఠ పోగొట్టుకున్నావు. నీ కన్న
మూర్ఖుడుంటాడా? ఈ కృష్ణుడు నీ కొడు
కును చంపి రాజ్యం కాజేసి, ఉత్త సింహ

సనం మటుకు నీ కిచ్చాడు. వాడు పెళ్ళే
పిండాకూడు తింటున్నావు. ఎందుకు?
ఏళ్ళు వచ్చాయి! నీదీ ఒక జన్మేనా? సిగ్గు
లేక ఈ భోగం ఎలా అనుభవిస్తున్నావు?
కృష్ణుడికి నువ్వు బంటువు తప్ప రాజువు
కావు," అన్నాడు.

కృష్ణు డిది విని మండిపడి, "గౌరవ
నీయుడైన ఉగ్రసేనుణ్ణి నిందించటంలోనే
ఉన్నదా ఏమిటి నీ పాపం? ఏమైనా
అనదలిస్తే నన్నే అను. నీకు నేనేగదా
అసలు విరోధిని? ఆ రోజు గోమంతం దగ్గిర
నాతో యుద్ధం చేసినవాడవేగదా. హస్త్యాస్త్ర
దంగా మాట్లాడకు. ఈసారైనా పారిపో

కుండా నిలిచి యుద్ధంచెయ్యి, నా ప్రకాశం పూర్తిగా చూతువుగాని,” అంటూ జరా సంధుణ్ణి, సారథిని బాణాలతో కొట్టి, అతని విల్లు విరగగొట్టాడు.

ఉభయపక్షాల వీరుల మధ్యా తీవ్రంగా యుద్ధం సాగింది. ఈ యుద్ధంలో ఉగ్ర సేనుడు కూడా గొప్ప పరాక్రమం ప్రదర్శించాడు. ఒకసారి కృష్ణుడికి రుక్మిణీ ద్వంద్వ యుద్ధం జరిగింది. అందులో రుక్మిణి చిత్తుగా ఓడి తప్పకు పోయాడు.

బలిరాముడు చెలరేగి తన పక్షివాళ్ళను మందను తోలినట్టు తోలటం చూసి జరా సంధుడు అతన్ని ప్రతిఘటించాడు. ఇద్దరూ

ఒకరి రథాలొకరు ధ్వంసం చేసుకుని, గదా యుద్ధానికి దిగారు. వాళ్ళ యుద్ధం చూడటానికి మిగిలినవాళ్ళంతా యుద్ధం మానేశారు. వాళ్ళిద్దరూ ఒకరి దెబ్బలు ఒకరు తప్పించుకుంటూ, ఒకరి నొకరు గదలతో మోడుసుంటూ, రక్తధారలు కాస్తుతూ, భూమి దద్దరిల్లేలాగా, రెండు పెద్ద పులుల మాదిరి యుద్ధం చేశారు. చివరకు ఎవరిని ఎవరూ చంపకుండానే ఆ గదా యుద్ధం ముగిసింది.

ఈ విధంగా కొన్ని రోజులపాటు యుద్ధం జరిగింది. జరాసంధుడు కోరిన విధంగా అతనికి విజయం లభించలేదు. అతని బలాలు రోజు రోజుకూ క్షీణిస్తున్నాయి. అతను ప్రాణం విసిగి, దైవం తనకు అనుకూలించటం లేదనుకుని, తన పక్షిన వచ్చిన రాజులనూ, సేనలనూ వెంట బెట్టుకుని మగధకు తిరిగిపోయాడు.

కాని జరాసంధుడు అంతటితో పదలలేదు. ఇదేవిధంగా అతను మధుర మీదికి వచ్చినిమిదిసార్లు దండెత్తి వచ్చాడు. కృష్ణుణ్ణి చంపటం జరాసంధుడి పల్లా కాలేదు, జరా సంధుణ్ణి చంపటం కృష్ణుడి పల్లా కాలేదు. కారణం, జరాసంధుడు మరొకరి చేతిలో చావవలసి ఉన్నాడు.

రోజులు సుఖంగా గడుస్తున్నాయి. బల రాముడికి తన చిన్ననాటి విషయాలన్నీ జ్ఞాపకం వచ్చి, ఒకసారి గోకులం చూడాలనిపించింది. కృష్ణుడితో చెబితే అతన్ని వెళ్ళిరమ్మన్నాడు; కాని తాను బయలుదేర లేదు. బలరాముడు అరణ్యప్రాంతాలకు తగిన వేషం వేసుకుని వ్రేపల్లెకు వెళ్ళాడు. అతన్ని అంత దూరంలోనే చూసి గోపకులు పరమానందంతో ఎదురు వెళ్ళారు. బల రాముడు కొందరికి దణ్ణాలు పెట్టాడు, కొందరి చేత పెట్టించుకున్నాడు, మరి కొందరిని కౌగిలించుకున్నాడు. గోపక లందరూ అతని చుట్టూ మూగితే వారం దరినీ ప్రేమగా పలకరించాడు.

వృద్ధగోవులు అతన్ని తమ మధ్య కూర్చోబెట్టుకుని ఇష్టాగోష్ఠి జరిపారు.

"నాయనా, నువ్వు రావటం గొప్ప విశేషం. ఎటువంటి వాళ్ళకైనా జన్మస్థలం మీద ప్రేమ పొదనటానికి ఇంతకంటే ఎం

నిదర్శనం కావాలి? మీ అన్న దమ్ములు చాణూరముష్టికులను చంపారు, కంసుణ్ణి హతమార్చారు, గోమంతం దగ్గర మహా సేనను జయించారు, సృగాల వాసుదేవుణ్ణి చంపారు, ఎంతో కీర్తి సంపాదించారు. అయినా నువ్వు గోవులను కాచిన చోటు వెతుక్కుంటూ వచ్చావు!" అన్నారు గోపవృద్ధులు.

"మీరు పెంచబట్టేగదా మాకీ భ్యాతి వచ్చింది? మీవంటి బంధువులు కావాలంటే మటుకు దొరుకుతారా? నాకూ, నా తమ్ముడికీ ఆ రాజభోగాల మీద మనసు పోదు. ఇక్కడ చిన్నతనంలో గడిపిన రోజులు మరుద్దామన్నా మరవలేం," అన్నాడు బలరాముడు.

ఈ మాటకు అందరూ సంతోషించి అతను తాగటానికి, తినటానికి ఉత్తమమైన పానీయాలూ, భక్ష్యాలూ పెట్టి ఎంతో ప్రేమతో ఆదరించారు.

అరణ్యపురాణం

17

ఇద్దరు బలమైన మర్కటలు మౌగ్గీని తమ చంకల కింద గట్టిగా పట్టుకుని, చెట్ల పై భాగాల మీదుగా, తడవకు ఇరవయ్యేసి అడుగులు దూకుతూ పరిగెత్తుతున్నారు. మౌగ్గీ బరువు లేకపోతే వాళ్ళు రెట్టింపు వేగంతో వెళ్ళగలరు. ఆ వేగానికి మౌగ్గీకి తల తిరిగి పోతున్నది. అడుగున ఎక్కడో ఉన్న నేల కేసి చూస్తే గుండె గుబుగుబ లాడుతున్నది. కాని గాలిలో అతివేగంగా ఎగిరిపోతున్న ఆ సందం లేకపోలేదు. ఒక్కొక్కసారి చెట్ల చివారు కొమ్మలకు పోతూ, అవి తమ బరువు మోయలేనప్పుడు పెద్ద కేకపెట్టి, గద్దెల్లాగా వాలి, మరొక చెట్టు కింది కొమ్మలను, కాళ్ళతోనే, చేతుల తోనే; ఏలునుబట్టి అందుకుంటూ మర్క టులు ప్రయాణిస్తున్నారు. ఒక్కొక్కసారి, ఎత్తయిన చివారు కొమ్మల నుంచి మౌగ్గీకి

అరణ్యం అనేకమైళ్ళు చుట్టూ విస్తరించి కనబడుతున్నది. పై కొమ్మల కెక్కుతూ, కింది కొమ్మలకు దూకుతూ, కేరింతాలు కొడుతూ, రంకెలు పెడుతూ, మౌగ్గీని బందీగా చిక్కించుకున్న వానరులు చెట్ల మీదుగా ఉండే తమ మార్గాన అతి వేగంగా పోసాగారు.

మౌగ్గీకి మొదట కలిగినది భయం— తనను మర్కటలు కింద జార విడుస్తా రేమోనని. తరవాత అతనికి ఆగ్రహం వచ్చింది; కాని తొందరపడి పెనుగులాడాడు కాదు. ఆ తరవాత అతను ఆలోచించ నారంభించాడు.

వెంటనే జరగవలసిందేమంటే భాలాకూ, బాఘీర కూ వర్తమానం పంపటం. ఈ కొతుల వేగాన్ని వాళ్ళు అందుకోలేరు. వర్తమానం ఎవరు చేర

అట్ల చివరి బొమ్మ

వేస్తారు? కిందికి చూస్తే ఆకులూ, కొమ్మలూ తప్ప మరేమీ కనిపించటం లేదు. మౌగ్లీ నీలాకాశంలోకి చూశాడు. అరణ్యంలో ఏప్రాణి అయినా చస్తుందా అని చూస్తూ, డేగన్న ఆకాశంలో చక్కర్లు కొడుతున్నాడు.

మర్కటులు దేన్నే చేర వేస్తూండటం డేగన్న చూడనే చూశాడు. చూసి, అది తన తానికి పనికి వస్తుండేమోనని, కొన్ని వందల గజాలు దిగివచ్చాడు. దగ్గరిగా వచ్చేసరికి మౌగ్లీ కనిపించాడు; డేగ భాషలో మౌగ్లీ, "మనమూ, మనమూ ఒకటే," అన్న పలకరింత కూడా వినపడింది. డేగన్న ఆశ్చర్యంతో కూత వేసి, మౌగ్లీని మోసుకు

పోయే మర్కటుల మార్గాన్ని అనుసరించ సాగాడు. "నేను వెళ్ళే దారి గుర్తుంచుకుని, భాలాకూ, బాఘీరకూ, శిఖరం మీది మందకూ చెప్పు," అని మౌగ్లీ డేగభాషలో కేక పెట్టాడు.

"నీ పేరేమిటి, తమ్ముడూ?" అన్నాడు డేగన్న. అతనికి అప్పటి కింకా మౌగ్లీ పరిచయం కలగలేదు.

"మౌగ్లీ. అందరూ నన్ను కప్పాయ్ అని పిలుస్తారు," అన్నాడు మౌగ్లీ.

డేగన్న అవ్వాయించువ్వా లాగా ఆకాశం లోకి లేచి చిన్న చుక్కలాగా కనిపిస్తూ, మర్కటులు వెళ్ళే దారి గమనించాడు.

ఈ లోపల భాలా, బాఘీరా పొందిన ఆగ్రహం వర్ణనాతీతం. బాఘీర ఎన్నడూ ఎగబాకని ఎత్తులకు చెట్లు ఎగబాకాడు. అతని బరువు మొయ్యలైక కొమ్మలు పెళ పెళా విరిగాయి. అతని గోళ్ళ నిండా చెట్ల బెరడు ఇరుక్కున్నది. అతను తన ఆగ్రహాన్ని భాలా మీద వెళ్ళగక్కుతూ, "మౌగ్లీని ముందే ఎందుకు హెచ్చరించావు కావు?" అన్నాడు.

"త్వరగా! త్వరగా పోతే వాళ్ళను అందుకోగలమేమో!" అన్నాడు భాలా రొప్పుతూ పరిగెత్తుతూ.

"నీ పరుగుకా? ఇంకో మైలు పరిగెత్తా
వంటే పండుపగిలినట్టు పగిలి పోగలవు!
క్రమంగా కూర్చుని ఆలోచించు. కుర్ర
వాళ్ళను మొట్టకాయలు వేసినట్టు కాదు.
మనం వెన్నంటామంటే వాళ్ళు వాణ్ణి జార
విడిచేయ్యగలరు!" అన్నాడు బాఫీర.

"అయ్యో, బాబోయ్! జార విడవటమే!"
అంటూ భాలా నెత్తిన చేతులు పెట్టుకుని,
వేదనతో అటూ ఇటూ ఊగసాగాడు.

"ఊరుకో, భాలా. అట్లా శోకాలు పెడితే
చూసినవాళ్ళు ఏ మనుకుంటారు? నే నే
నీలాగ రోదనం ప్రారంభించాననుకో—"
అని బాఫీర మందలించాడు.

"ఎవ రే మనుకుంటే నాకేం? వా డీ
పాటికే చచ్చిపోయాడేమో!" అంటూ
భాలా చేతులు వూపుతూ తనను తాను
వైనవైనాలుగా తిట్టుకున్నాడు.

అంతలోనే భాలా ఊగటం మానేసి
నిటారుగా నిలబడ్డాడు. అతని కొక
అలోచన వచ్చింది.

"మనం కొండచిలువ కావా దగ్గిరికి
పోదాం. అతనంటే కోతులకు హడలు!
అతను మర్కటులంత వేగంగానూ కదల
గలడు, చెల్లెక్కగలడు. రాత్రివేళ వచ్చి
వాళ్ళ పిల్లలను తినేస్తూ ఉంటాడు,"
అన్నాడు భాలా.

"పాపిష్టి కళ్ళు! కాళ్ళు అసలే లేవు! మన జాతేకాదు—వాడు మనకేం సహాయం చేస్తాడు?" అన్నాడు బాఘీర అనుమానంగా.

"వాడు అనేక కాలాలు చూసినవాడు, మహా జిత్తులమారి. ఎప్పుడూ ఆకలి మీదనే ఉంటాడు. బోలెడన్ని మేకలను ఇస్తామనదాం," అన్నాడు భాలూ.

"కడుపులో ఎత్తు పడితే నెలపాటు నిద్ర పోతాడు. నిద్రలో ఉన్నాడేమో? ఒకవేళ మేలుకునే ఉన్నా, మీ మేకలు ఎవడి క్కావాలి అంటే?" అన్నాడు బాఘీర అనుమానంగా.

నిజానికి బాఘీరకు కావా గురించి దాదాపు ఏమీ తెలీదు.

"నువ్వు, నేనూ అంత చాత కాని వాళ్ళమా ఏమిటి?" అన్నాడు భాలూ, తన భుజాన్ని బాఘీర కేసి రుద్దుతూ.

ఇద్దరూ కలిసి కొండచిలువ కావాను వెతుక్కుంటూ బయలుదేరారు.

కావా వాళ్ళకు ఒక వేడెక్కిన రాతి మీద మధ్యాహ్నపు టెండలో పడుకుని కనిపించాడు. అతను గత పది రోజుల లోపల కుబుసం విడిచి, నిగనిగలాడే కొత్త చర్యంతో చాలా అందంగా ఉన్నాడు. ఆరు బారల నిడివి గల అతని శరీరం మెలికలు తిరిగి పోతున్నది. అతను ఆహారం గురించి ఆలోచిస్తూ పెదవులు నాక్కుంటున్నాడు.

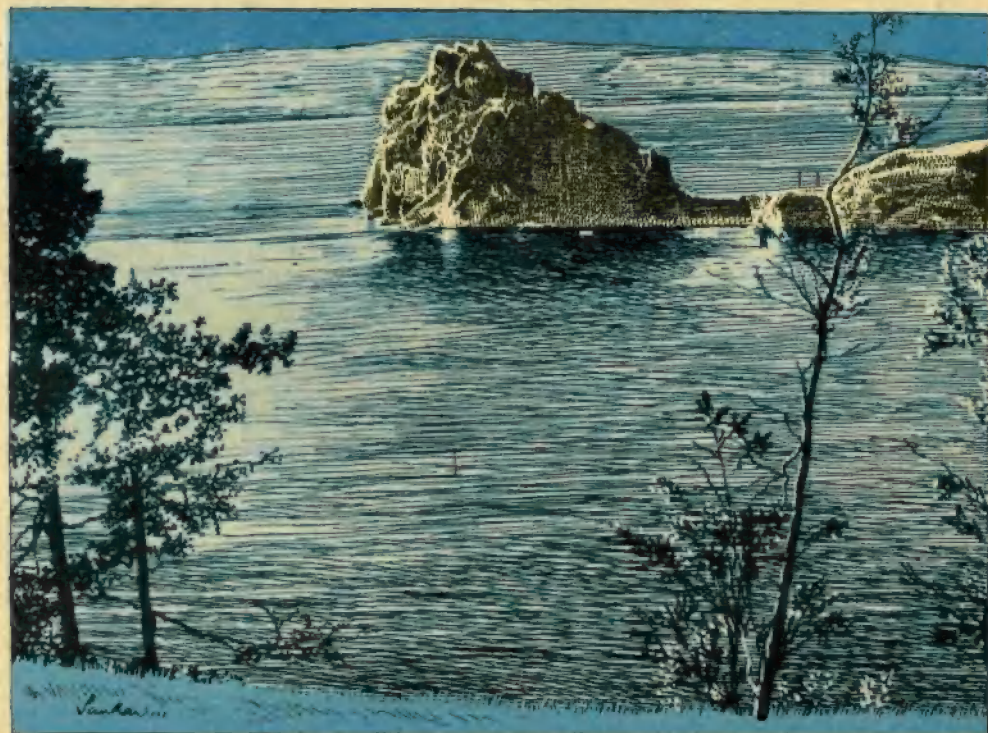
భాలూ కావాను అంత దూరాన చూస్తూనే బాఘీరతో, "ఆకలి మీద ఉన్నాడు. ఇంకా కడుపులో ఎత్తు పడలేదు. జాగ్రత్త సుమా! కుబుసం విడిచిన కొత్తలో అతనికి దృష్టి సరిగా ఆనదు. దానితోబాటు తొందరపాటు కూడా హెచ్చు," అని హెచ్చరించాడు.

కావా విషసర్పం కాడు. విషసర్పాలు పిరికివాళ్ళని అతనికి వాళ్ళంటే ఏవగింపు కూడాను. అతనిలో అపాయకరమైనది అతని కౌగిలింత. అ కౌగిలింతకు చిక్కి బయటపడిన ప్రాణి లేదు.

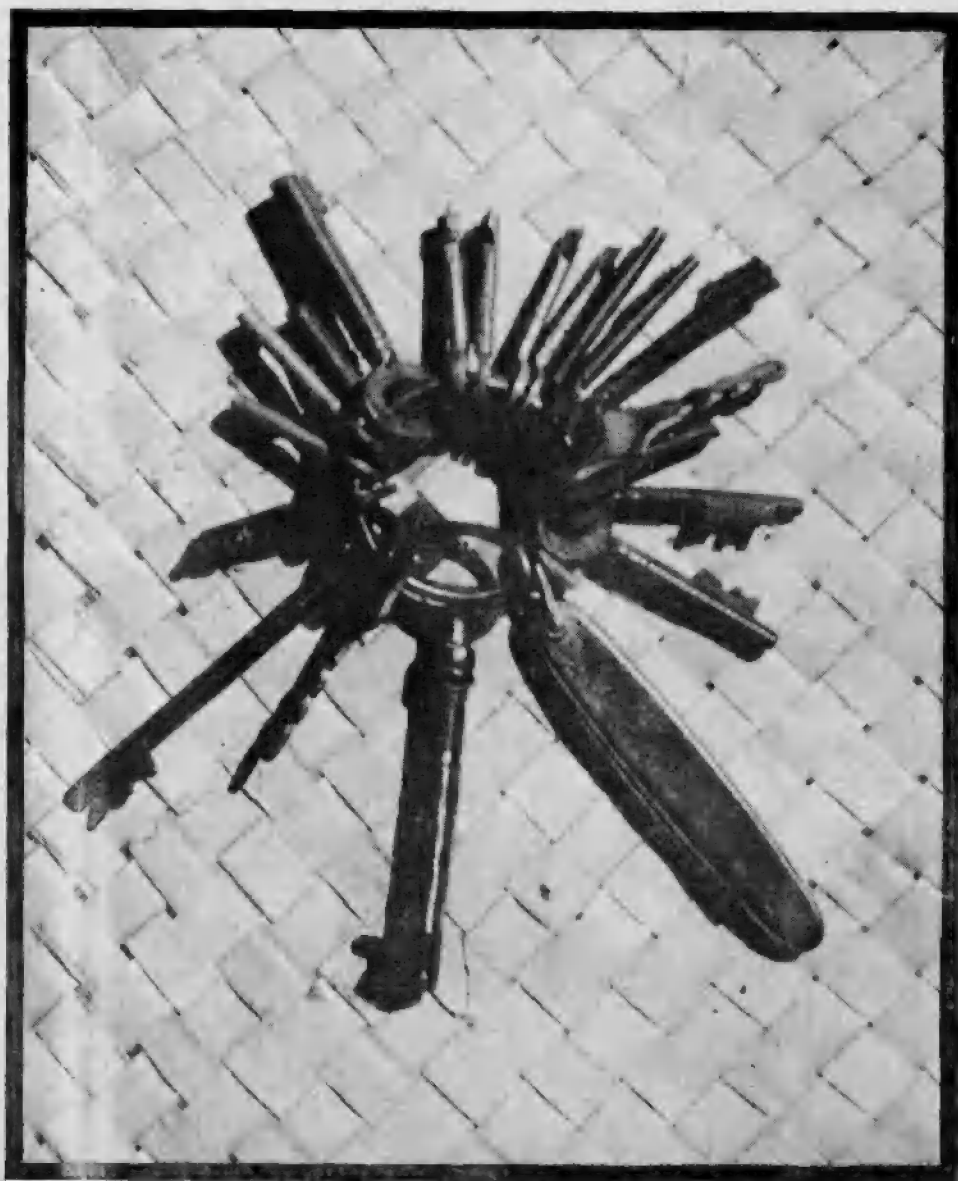

71. బైకాల్ సరస్సు

స్వీడిరియా (రష్యా)లో ఉండే బైకాల్ సరస్సు ప్రపంచంలోని సరస్సు లన్నిటిలోకి అత్యంత ప్రాచీనమైనది. సాధారణంగా ప్రపంచంలోని సరస్సులన్నీ 10, 15 వేల ఏళ్ళ క్రితం ఏర్పడినవి; కాని బైకాల్ 2 కోట్ల ఏళ్ళ క్రితం ఏర్పడినది. విస్తీర్ణాన్నిబట్టి చూస్తే, ఇది ప్రపంచంలోని గొప్ప సరస్సులలో అరవది అవుతుంది. దీని విస్తీర్ణం 12,150 చదరపు మైళ్ళు. కాని ఇంత లోతైన సరస్సు మరొకటి లేదు. దీని లోతు 1620 మీటర్లు (ఇంచు మించు ఒక మైలు). సాధారణంగా సముద్రంలో తప్ప జీవించని అనేక ప్రాణులు ఇందులో జీవించటంవల్ల, ఈ సరస్సు ఉత్తరార్ధగ్రహ సముద్రంతో సంధానం కలిగి ఉన్నదనుకునేవారు. ఈ సరస్సులో 1800 రకాల ప్రాణిజాతు లున్నాయి. ఇందులో 75 శాతం ప్రపంచంలో మరెక్కడా లేవు. ఇందులో అనేక సముద్రప్రాణులు జీవిస్తున్నప్పటికీ దీనిలోని నీరు తియ్యనిదే. ఏటా ఈ సరస్సులో 10 వేల టన్నుల మేలు జాతి చేపలు దొరుకుతాయి. అనేక వైజ్ఞానిక విభాగాలకు చెందిన పరిశోధకులు ఇక్కడికి వచ్చి పరిశోధనలు జరుపుతారు. ఈ ప్రాంతం ఎంతో నేత్రవర్ధంగా ఉంటుందట. 300 వదులు, చుట్టూ ఉన్న కొండల నుంచి ఈ సరస్సులోకి ప్రవేశిస్తాయి. కాని “అంగార” అనే నది ఒక్కటే దీని నుంచి బయలుదేరుతుంది.

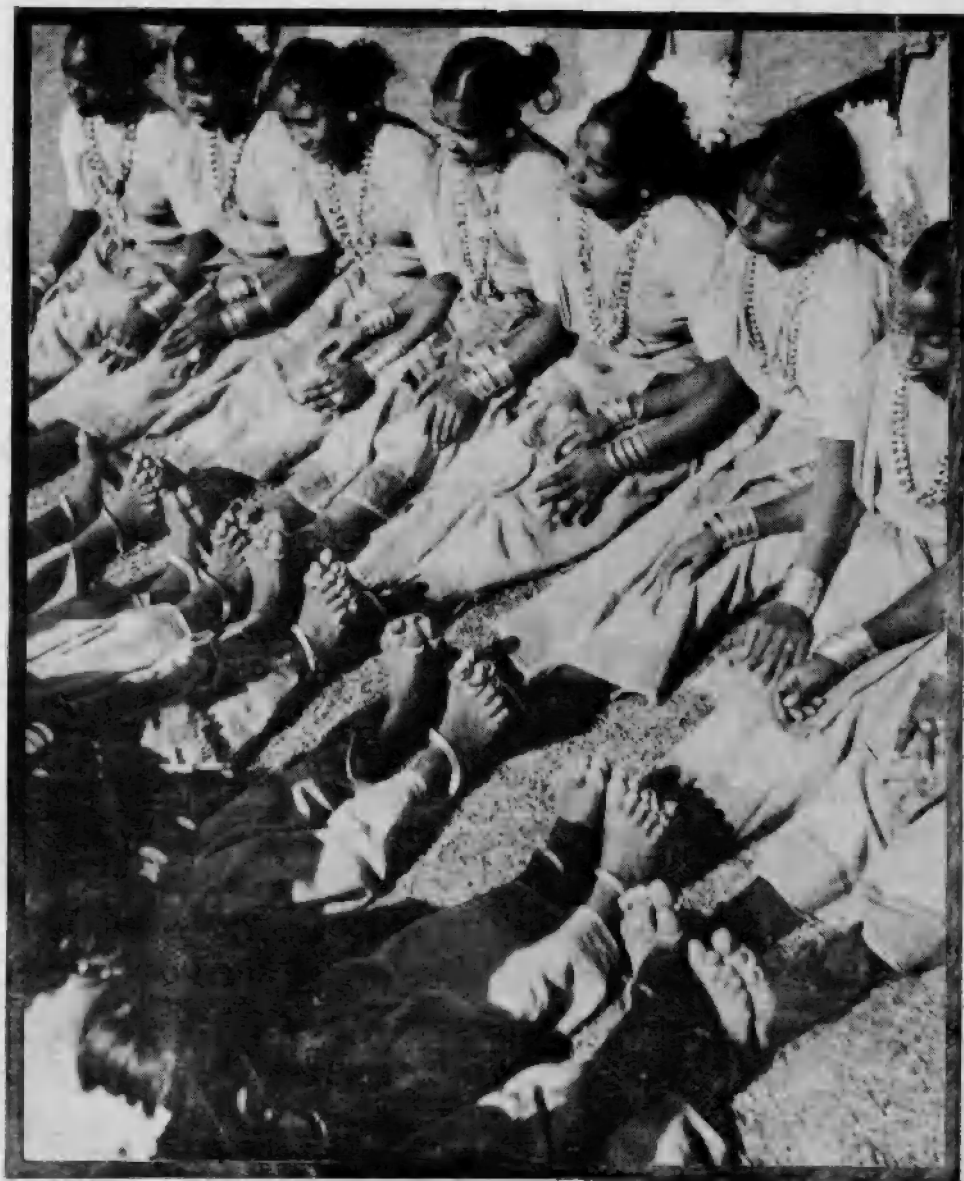

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

కదిలిస్తే గలగల

పంపినవారు,
ఎం. ఎ. మొహదీన్, భీమవరం

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

కడలకన కిలకిల

పంపినవారు,
ఎం. ఎ. మొహద్దీన్, భీమవరం

పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

ఈ పోటోల వ్యాఖ్యలు 1967 డిసెంబర్ నెల సంచికలో ప్రకటించబడును

★ పై పోటోలకు సరియైన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగాని, చిన్న వాక్యంలోగాని కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

★ అక్టోబర్ నెల 20-వ తేదీ లోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డు పైన వ్రాసి, ఈ ఆద్రనుకు పంపాలి.-చందమామ పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

అక్టోబర్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి పోటో : కదిలిస్తే గలగల

రెండవ పోటో : కదలకనే కిలకిల

సంపినవారు : ఎం. ఎ. మొహిద్దీన్,

క్లర్క్, ఎ. పి. ఎన్. ఆర్. టి. సి., భీమవరం.

బహుమాన మొత్తం రు. 10/- ఈ నెలఖతులోగా పంపబడుతుంది.

Printed by B. V. REDDI at The Prasad Process Private Ltd., and Published by B. VISWANATHA REDDI for Sarada Binding Works 2 & 3, Arcot Road, Madras-26. Controlling Editor: 'CHAKRAPANI'

ఆ జలుబును

వెంటనే

పోగొట్టుకోండి

అమృతాంజనం

శీఘ్రంగా నివారణ పొందండి

విరపాయకరంగా గుండె జలుబును, పొడరణ జలుబును అమృతాంజనం గుణాన్నిచ్చే అమృతాంజనం 10 రకాల దోషరూపాల చేరిన మందు. కండనొప్పికి, కలనొప్పికి, తెలుగులకు కూడా అమృతాంజనం పనిచేస్తుంది. కొంచెం కొంచెం ఉపయోగించి పరిపి ఉంటుంది కాబట్టి ఒక పీసా మీ కుటుంబానికి కరకా వెలల కరబడి వస్తుంది.

అవసరానికి ఎప్పుడూ అమృతాంజనం ఉంచుకోండి. అమృతాంజనం 10 ఏళ్ళ ప్రసిద్ధిపొందిన వస్తుకమైన గృహ దోషరూ.

అమృతాంజనం నొప్పులు జలుబుల నివారణకు 10 రకాల దోషరూపాల చేరిన మందు.

అమృతాంజనం రిమిడిక్
మైదానం - తొలకూరు - కంకణ - రిల్

ఇంజనీరు కానాది అతడు కలం
కలంపూరు. మీరు అ కలం
రిజిస్ట్రేషన్ గారా? వంశాత్ వేషటికీ
ప్లాంట్ నేవంగ్స్ అగ్గింకను
ప్రారంభిస్తే మీరు దీనిని పొందినారని.

33 వాళ ప్రారంభించండి. వేదమంత్రాన్ని
అవధికోసం అలా వేయండి. రికార్డింగ్
డిపార్ట్ మెంట్ మీరు ఎంత వాళం
వేదమంత్రం వాళం అదిగివేయండి.

పంజాబ్ నేషనల్ బ్యాంక్

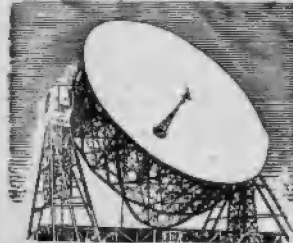
నేను
ఇంజనీరును
కావాలనుకుంటున్నాను

వేడినీటియూటలు సహజపు టూటలు. ఇవి న్యూజీలాండ్, ఐస్‌లాండ్, యెల్జాన్‌స్ పార్క్, వ్యామింగ్ (యు.ఎస్.ఏ) అను అగ్నిపర్వత ప్రాంతాలలో ఉత్పేదమవుతాయి. వాటి యూటలు 76 మీటర్ల వరకు ఉన్నట్లుగా లేస్తాయి. ఇక్కడి ప్రజలు బంగారాదుంవలు, గ్రుడ్డు మొదలగునవి మనీలే యీ నీళ్లలో ఉడకబెడతారు.

జోడెర్ బ్యాంక్, చెప్టెర్ (ఇంగ్లండ్‌లో) బ్రహ్మాండమైన రేడియో దూరదర్శని "నల్లని" సప్తతారలను గూడ చూడగలడట. నల్లని సప్తతారలు ఎంతో దూరంలో ఉంటాయి. వాటి వెలుగు ఇంకా భూమికి చేరలేదు. వాటిని మానవ కంటితో చూడడానికి 4,700 సంవత్సరాలు వేదయుండాలి!

దృవప్రాంతపు రేవవీట అట్లాంటిక్ సముద్రం మీద మేళలేకుండా, ఏకమిండకుండా 35,400 మీటర్లు ఎగురుతుంటుందట. వలసవెళ్ళేముందు ఈ వీట చర్యం క్రింద కొవ్వొత్తూపాన కావలసిన కత్తి సమకూర్చుకొంటుంది. ఈ నిర్దిష్ట ప్రయాణం ముగిసిన తర్వాత, దాని శరీరపు బరువుతో 1 వంతు తగ్గి ఉంటుంది!

ప్రాణీనులు కండ, దాతువు నిర్మాణానికి సహాయపడు తుంది. వీటి పదార్థాలు శక్తి, సత్తువను సమకూరుస్తాయి. బనిజాలు అరోగ్యమైన నిముకలను వర్తిల్ల చేస్తాయి. చిటమినులు జీవదారాలు: అవి పెరుగుదలకు ఎంతో అవసరం. ఈ అంక లన్ని శక్తి, ఉత్తేజం ఇచ్చు నిమిశం అధర్యమైన "అహోర పానీయము"నవదే క్యాడ్బరీస్ టోక్నోనిటో ఎక్కువసారంలో చేర్చబడినాయి.

మాధుర్య జీవితానికి క్యాడ్బరీస్

FOR PRECISION IN...

Colour printing

By Letterpress...

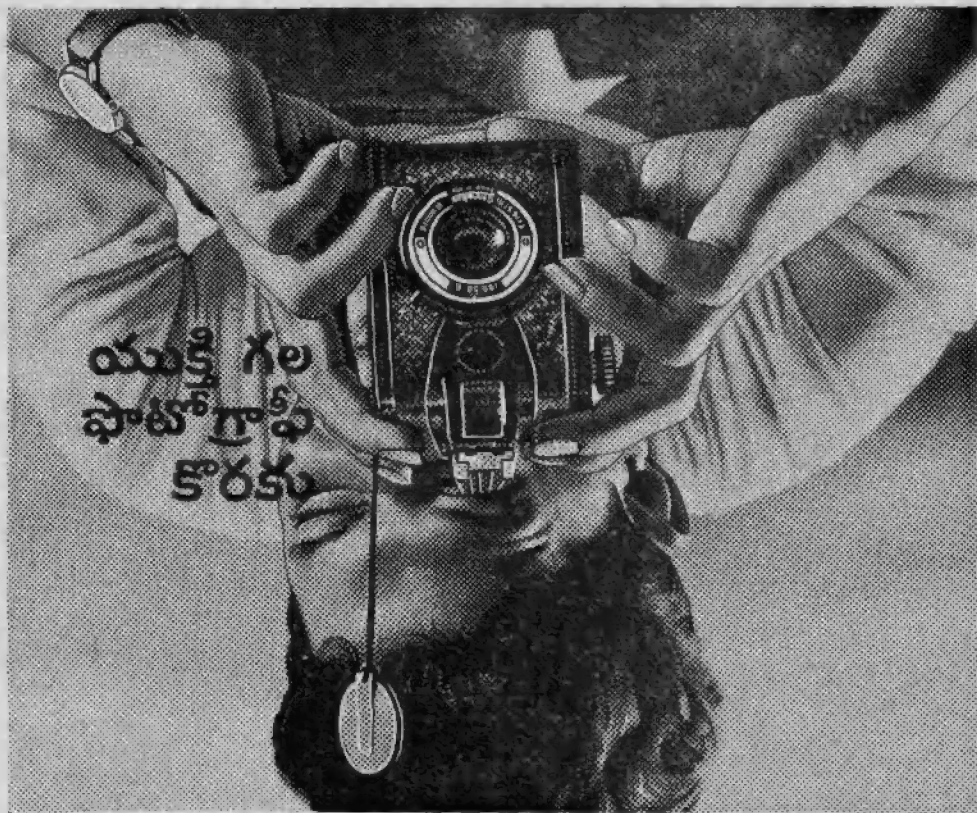
...Its B. N. K's., superb printing
that makes all the difference.

Its printing experience of
over 30 years is at the
back of this press superbly
equipped with modern
machineries and technicians
of highest calibre.

B. N. K. PRESS PRIVATE LIMITED.

CHANDAMAMA BUILDINGS,

MADRAS - 26

యక్తి గల
ఫోటోగ్రాఫీ
కొరకు

గెవాబాక్స్!

ఎందుకంటే గెవాబాక్స్లో లక్షణములు అద్భుతంగా కలిసి వున్నాయి —

పెద్ద డిప్లొ కేమెరా ప్రాకారపు చిత్రములు, 6 సెం. మీ. X 9 సెం. మీ. — ఆ తరగతి వాటిలో బోల్తానం కేమెరాని నుండి వచ్చేవాటి కంటే పెద్దవి.

చుట్టమైన, అంబుమగు టోపీ ఫార్మా ఆత్మ ప్రతిబింబ స్టోప్ వెయ్యండినది.

ఫ్లీష్ పేపర్ (లెన్స్ 1/50వ మరియు 1/100వ వెకండ్రలు) అటులు, ఫిల్మ్ లెన్లు, ఫార్మిలతో అకర్ల జీయమగు రృక్కమలను తీసుకొంది.

ఇతర విశేషములు! క్రియమైన ఫోటోగ్రాఫం.

కొరకు వ్యవస్థను అయి. తెలివితే వ్యవస్థను

• ఫోటోమింగ్ ఇన్ కొరకు 2 ఎవర్సెర్లు

(f 11 మరియు f 16)

అగ్ని-గెవాబ్ట్ ఇండియా లిమిటెడ్

కన్పూరి బిల్డింగ్, ఇమ్మెడ్డిట్ టూల్స్, బొంబాయి 1.

ఫోటోగ్రాఫీని తెలుసుకోండి

— ఫోటోగ్రాఫ్ ఎటువంటి వరదా అంటే అది మీకు ఏ వయసులోనైనా చిత్రవంశం వలన గడచిన విషయాన్ని జ్ఞాపకం చేసి పోలికని అవలంబిస్తుంది.

గెవాబాక్స్

గెవాబాక్స్ — ప్రొఫెషనల్ రికమెండు తీవ్ర ప్రజాదరణ పొందిన కేమెరా!

జరిదు రూ. 44/- స్థానిక వస్తులు అదనం

గెంపంటి రూ. 100!

అగ్ని-గెవాబ్ట్ ఫోటోగ్రాఫీలో వివరములు లభిస్తాయి. 6 ఉచిత కాటాలగ్ కోసం (రూ. 1/-

ఫోటోగ్రాఫీ వంపుకు) దీనికి వ్రాయండి —

507D TL

దీల్‌బ్ బృందం

దీవికి పిక్నిక్

అరే, ఇంక ఆలస్యం
అయిందని అనుకోనే లేదే!
మనం త్వరత్వరగా
వస్తుకుని తిరిగి
పెళ్ళిపోవాలి.

హా, హా
వదవలేదు!

కాదు మాడిపోయి
కొట్టుకు పోయివుంటుంది.
అయితే, అలాంటిది
వైపుకేవున్నాయి. కొండల్ని
ఎంతోదూరం వెళ్ళివుండండి.

తాగా చీకటి వడింది.
నారి జోడుగా వుంది.
ఆగ్నిపూర్ణి వెలిగింది
లాటరీలు.

అడుక్కువదకండి.
నా దగ్గర 'ఎవరెడి' లాల్చి వుంది!
వదవ ఎక్కడుండు
వెంటనే కనిపెట్టండి.

అ. అదిగో ఆక్కడుంది!
బిల్లు, వదవన లాల్చి పోకనే లేవవుండు.
మే ఈడుకుంటూ వెళ్ళి
అందుకుంటాను.

అదిగో, జగ్గరకు
వేరుకుంటున్నాడు. చిలేంటే....
వదవలోకి ఎక్కేస్తున్నాడు.
హమ్మయ్య, బ్రతికాం!

అవును.
దీడకు. నా 'ఎవరెడి' లాల్చికి
తవ్వవాలి.

Every father wishes a bright future for his children, but mere wishful thinking does not help. **SAVING DOES.**

You are welcome to Open your Savings Account with us.

INTEREST 4%

Unlimited number of withdrawal facility.

Other Savings programmes are:

FIXED DEPOSITS - Interest upto 7-5/8% and RECURRING DEPOSITS.

THE ANDHRA BANK LIMITED

(The Bank for Friendly Service)

Regd. Office: Machilipatnam-Central Office: Hyderabad.

K. S. DUTT
Chairman

T. R. BHAGAVAT
General Manager

॥

WON PLENTY

YET WE DON'T SAY
WE ARE THE BEST

ONLY
WE DO OUR BEST

PRASAD PROCESS PRIVATE LTD
CHANDANAM BUILDINGS MADRAS-26

